

Nr 10/2008 (125)

Biuletyn informacyjny
wydawany przez
Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi oraz
Agencję Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

Redagowany pod kierunkiem
Małgorzaty Książyk
przy współpracy
z kolegium redakcyjnym
w składzie:

Przewodnicząca
Maria Zwolińska
Radca Generalny

Członkowie
Zofia Szalczyk
(Wiceprzewodnicząca)
Monika Cios, Joanna Czapla,
Waldemar Guba, Grażyna Kapelko,
Bogumiła Kasperowicz,
Maria Sondij-Korulczyk,
Krzysztof Nerć, Barbara Pachucka,
Mieczysław Paradowski,
Ryszard Pazura,
Małgorzata Piotrowska,
Antoni Radzewicz,
Małgorzata Surawska,
Aleksandra Szelągowska,
Wojciech Wojtyra, Roman Wenerski

**Opracowywany przez
zespół w składzie:**
Ewa Woicka-Bekas, Ewa Jaroszewicz,
Mariola Marczak

ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa,
tel. (022) 623-20-68, (022) 623-11-75,
fax (022) 623-15-00

Podpisano do druku:
18.09.2008 r.

Łączność z czytelnikami:
Biuro Prasowe MRiRW
ul. Wspólna 30
00-930 Warszawa,
Biuro Prasowe ARiMR
ul. Żelazna 59
00-848 Warszawa

Wersja internetowa
(<http://www.minrol.gov.pl>)

ISSN 1233-9784

Druk: Europrint Polska Sp. z o.o.
ul. Łopuszańska 5/7, 02-220 Warszawa

Spis treści:

Prosto z gabinetu

- 3 FARMA 2008
- 3 Ogólnopolskie Jasnogórskie Dożynki
- 4 Wizyta w Chinach

Bezpieczeństwo żywności i weterynaria

- 5 Hodowla zwierząt gospodarskich w Polsce

Doradztwo, oświata rolnicza i nauka

- 9 VI Ogólnokrajowy Konkurs Bezpieczne Gospodarstwo Rolne

Finanse

- 11 Pomoc dla rodzin rolniczych
w których gospodarstwach rolnych w 2008 r. powstały szkody,
spowodowane przez suszę lub huragan

Rynki rolne

- 13 Polskie produkty regionalne pod unijną ochroną

Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa

- 16 Nowa edycja programu mikropożyczkowego

Agencja Nieruchomości Rolnych

- 17 Zadania ANR i ich realizacja

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

- 20 PROW 2007-2013
Dofinansowanie usług doradczych dla rolników i posiadaczy lasów
- 23 Wymogi Wzajemnej Zgodności
- 27 Kredyty preferencyjne na inwestycje
w produkcji rolnej i na wznowienie produkcji po klęskach
- 32 Poręczenia kredytów studenckich
dla studentów zamieszkujących obszary wiejskie
- 34 Stan realizacji instrumentów pomocowych dla sektora rolno-żywnościowego
w 2008 r.
- 36 ARiMR odpowiada na pytania
- 37 Liczby i fakty
- 40 Oprocentowanie kredytów inwestycyjnych i klęskowych udzielanych
przez Banki (wysokość stopy redyskonta weksli - 6,25% od 26.06.2008 r.)

Biuletyn Informacyjny otrzymują: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów,
posłowie i senatorowie, Kancelaria Prezydenta, wojewodowie, marszałkowie,
starostwa, urzędy gmin, Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Izby Rolnicze,
banki współpracujące z ARiMR, Duszpasterstwo Rolników, szkoły i uczelnie
rolnicze, instytuty i biblioteki rolnicze, Rada Gospodarki Żywnościowej.

MAREK SAWICKI
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowni Państwo!

Jesień to nie tylko czas zbiorów, ale także czas rolniczych wydarzeń targowych. W Poznaniu, 3 października, rozpoczynają się kolejne z nich, Międzynarodowe Targi Hodowli Zwierząt i Rozwoju Obszarów Wiejskich FARMA. Są to targi o typowej tematyce rolniczej. Od lat cieszą się ogromnym zainteresowaniem rolników, ich rodzin i młodzieży szkół rolniczych. Można tu zapoznać się z najnowszą ofertą maszyn i urządzeń, stosowanych w produkcji zwierzęcej, pasz i dodatków paszowych, producentów i dystrybutorów zwierzęcego materiału hodowlanego. Nie brakuje również oferty, związanej z wyposażeniem budynków inwentarskich, czy też budownictwem wiejskim. FARM-ie tradycyjnie towarzyszyć będzie Krajowa Wystawa

Zwierząt Hodowlanych – w tym roku po raz 23. Jest to święto polskiej hodowli. Najpiękniejsze okazy hodowlane będą rywalizowały o championaty w poszczególnych kategoriach. Bogactwo imprez i wydarzeń targowych jest ogromne. Jestem przekonany, że każdy będzie miał okazję znaleźć tu coś interesującego dla siebie.

W połowie miesiąca, podczas Międzynarodowych Targów Wyrobów Spożywczych i Gastronomii Polagra-Food, odbyłem szereg spotkań. Moje zaproszenie do rozmów przyjęli ministrowie rolnictwa Federacji Rosyjskiej, Ukrainy, Palestyny, Czech, Słowacji, Węgier, Rumunii i Bułgarii. Rozmawialiśmy o współpracy bilateralnej oraz o kierunkach zmian Wspólnej Polityki Rolnej po 2013 roku. Po raz kolejny przekonywałem moich gości do nowego modelu WPR. Niezależnego od poziomu produkcji rolnej, a ściśle powiązanego z ochroną środowiska, bezpieczeństwem żywności i dobrostanem zwierząt. Tym wymogom powinny odpowiadać płatności do poszczególnych gospodarstw; natomiast nie powinny być uzależnione od historycznych płatności, związanych z produkcją. Taki system pozwoliłby na zrównanie warunków poziomu życia polskich rolników z rolnikami innych unijnych krajów.

Wielokrotnie mówiłem także o prowadzeniu, przez kierowany przez mnie resort, działań w celu zwiększenia dostępności dla rolników środków pochodzących z Unii Europejskiej na rozwój wsi. Przygotowaliśmy zmiany PROW 2007-2013, tak aby większe wsparcie mogły otrzymać grupy producenckie, aby środki z poszczególnych działań mogły być bardziej racjonalnie wykorzystywane. Prowadzone są prace naprawcze w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Nadrabiane są opóźnienia, a najlepszym tego przykładem jest decyzja Komisji Europejskiej, podjęta po przedstawieniu przez stronę polską stanu przygotowań ARiMR do obsługi programu PROW 2007-2013. Komisja stwierdziła, że agencja spełnia już wszystkie warunki do uzyskania stałej akredytacji, w zakresie tych działań, na które wcześniej otrzymała jedynie akredytację tymczasową. Decyzja ta gwarantuje zachowanie ciągłości wypłat w ramach akredytowanych działań PROW 2007-2013.

W tym roku gospodarstwa wielu rolników ucierpiały w skutek suszy i huraganu. Pod koniec sierpnia Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie programu pomocy dla rolniczych rodzin, w gospodarstwach, w których powstały szkody spowodowane przez zjawiska atmosferyczne. Informacja o założeniach programu, zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, została przesłana do Komisji Europejskiej.

Plony zbóż będą w tym roku niższe o ok. 7 proc. w porównaniu do ubiegłorocznych. Średnie plony z hektara wyniosą ok. 3 ton. Sądzę, że niższe plony zbóż w Polsce nie wpłyną zasadniczo na wzrost ceny żywności. Nie powinien być on wyższy niż 5-6 proc.

Ostatnio media poświęcały wiele czasu zdarzeniom korupcyjnym w działalności agencji, nadzorowanych przez resort rolnictwa. Chciałbym zapewnić, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadzi intensywne działania w celu wyeliminowania zjawisk patologii społecznych, jakie zdarzają się i zdarzały w jednostkach mu podległych. Jako pierwszy z ministrów obecnego rządu zatwierdziłem strategię antykorupcyjną ministerstwa. Została ona już szczegółowo omówiona na posiedzeniu Kierownictwa i jest już wdrażana zarówno w resorcie jak i wszystkich jednostkach mu podległych. W stosunku do osób, które nie chcą, lub nie potrafią wykonywać funkcji i sprawować władzy, która została im powierzona, z mocy urzędu, z całą surowością są i będą w dalszym ciągu, wyciągane konsekwencje służbowe.

FARMA 2008

W dniach 3-5 października br. w Poznaniu odbędą się Międzynarodowe Targi Hodowli Zwierząt i Rozwoju Obszarów Wiejskich FARMA. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Marek Sawicki objął targi Honorowym Patronatem.

Zakres tematyczny FARMY dotyczy hodowli oraz rozwoju obszarów wiejskich. Są tu także prezentacje producentów i dystrybutorów zwierzęcego materiału hodowlanego, maszyn i urządzeń, stosowanych w produkcji zwierzęcej, wyposażenia budynków inwentarskich, budownictwa wiejskiego, pasz i dodatków paszowych, artykułów z zakresu weterynarii oraz firmy świadczące usługi dla rolnictwa z zakresu finansów, ubezpieczeń oraz doradztwa.

Równocześnie z targami FARMA odbędzie się XXIII Krajowa Wystawa Zwierząt Hodowlanych - specjalistyczna wystawa

dorobku polskich hodowców. Tradycyjnie zaprezentowane zostaną najbardziej wartościowe okazy zwierząt hodowlanych. Zgodnie z tradycją prezentowana tu będzie krajowa elita zwierząt gospodarskich: bydła, koni, świń, owiec, kóz, zwierząt futerkowych, drobiu i pszczół, a także przedstawiciele ras rodzimych poszczególnych gatunków zwierząt gospodarskich. Ogółem w grupie ocenianych zwierząt zaprezentowanych będzie 1.275 szt. zwierząt, w tym:

- ◆ 317 szt. bydła (200 szt. bydła ras mlecznych i 117 szt. bydła ras mięsnych),
- ◆ 130 szt. koni,
- ◆ 123 szt. świń,
- ◆ 181 szt. owiec,
- ◆ 25 szt. kóz,
- ◆ 425 szt. zwierząt futerkowych (królików, nutrii i szynszyli),

- ◆ 74 stadka drobiu.

Zwierzęta prezentować będzie 365 wystawców.

Poza konkursem, w ramach ekspozycji ras rodzimych, prezentowane będą klacze ze źrebiętami koni ras: konik polski, huculskiej, wielkopolskiej, małopolskiej, śląskiej, polski koń zimnokrwisty, a także lisy pospolite pastelowe i białoszynne oraz tchórze. Zorganizowane będą również dwie ekspozycje pszczół. Zaprezentowana zostanie locha z prosiętami oraz stawka warchlaków.

Zwierzęta grupy konkursowej oceniane będą przez zespoły sędziowskie, powołane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Najlepszym zwierzętom przyznane zostaną tytuły czempiona i wiceczempiona oraz złote i srebrne medale.

Ogólnopolskie Jasnogórskie Dożynki

W pierwszą niedzielę września rolnicy z całej Polski przybyli na Jasną Górę z wieńcami dożynkowymi, by podziękować Bogu za tegoroczne plony i prosić o błogosławieństwo na następny rok. Rolnicy z całej Polski pielgrzymują na Jasną Górę już od 26 lat. W tym roku w uroczystościach dożynkowych wzięło udział ok. 50 tys. osób. Przewodnie hasło dożynek brzmiało: „Do Matki Dobrego Pasterza”.

Uczestnicząc w uroczystej Mszy Świętej minister rolnictwa i rozwoju wsi Marek Sawicki w imieniu całego rządu, podziękował wszystkim rolnikom i osobom z nimi współpracującym za ich trud i pracę włożoną w wytwarzanie polskiego chleba. Podkreślił, że święta maryjne w polskiej tradycji są bardzo mocno wpisane także w rolniczy kalendarz. „Szczególnie dwa święta. Pierwsze, kiedy rozpoczynamy pracę – Matki Boskiej Siewnej 8 września i drugie święto, z 15 sierpnia - Matki Boskiej Zielnej. Są to te święta, które z jednej strony zaczynają trudny cykl pracy w rolnictwie, ale jako rolnicy-katolicy wiemy, że po dobrze wykonanej pracy należy się podziękowanie Bogu, a potem tak-

że należy się podziękowanie tym, którzy w dziele wytwarzania chleba i żywności z nami współuczestniczą”. – powiedział minister. Minister zaznaczył także,

że ostatnio zbyt często wytwarzanie chleba i żywności sprowadzane jest jedynie do procesu produkcji, a po to aby powstał bochen dożynkowego chleba potrzeba nie tylko pracy, ale trudu i serca rolników. „Tęgo serca nam, rolnikom nie brakuje” – podkreślił szef resortu. Minister powiedział, że rząd podejmuje działania, aby zwiększyć dostępność unijnych środków na rozwój wsi. Zapewnił, iż uczyni wszystko, aby Wspólna Polityka Rolna w jednolitym stopniu odnosiła się do wszystkich rolników UE, aby nie było Unii dwóch biegunów. Tej szybszej - dla rolników starej Unii i tej wolniejszej - dla rolników nowej.

Abp Stanisław Gądecki, metropolita poznański, z-ca przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, który rozpoczynając Mszę Świętą powiedział: „Składamy dzisiaj na ołtarzu, tutaj, u stóp Jasnogórskiej Pani wysiłek, pracę, i pot wszystkich polskich rolników, wszystkich hodowców i sadowników, którzy swoją pracą i swoim wysiłkiem, i Bożym błogosławieństwem przynależą tego chleba, który jest potrzebny każdemu z nas”.

Wizyta w Chinach

W dniach 04-08 września br przebywała w Chinach delegacja rządu z wicepremierem ministrem gospodarki Waldemarem Pawlakiem na czele. W jej składzie był podsekretarz stanu w ministerstwie rolnictwa Marian Zalewski. Uczestniczył on w spotkaniach z przed-

spieszeniem procedur, zatwierdzających polskie zakłady do eksportu produktów pochodzenia zwierzęcego do Chin. Przekazał jednocześnie listę polskich zakładów, ubiegających się o zatwierdzenie do eksportu mięsa drobiowego i jego produktów na rynek ChRL a także kopie

wzorów podpisów lekarzy weterynaryjnych, uprawnionych do wystawiania weterynaryjnych świadectw zdrowia i podpisów inspektorów weterynaryjnych. Należy określić kierunki współpracy na najbliższy okres. Wiceminister Marian Zalewski przekazał zaproszenie od ministra rolnictwa Marka Sawickiego dla kierownictwa Administracji Ogólnej do odwiedzenia naszego kraju. Rozmowy przebiegały w atmosferze zrozumienia i życzliwości.

Premier ChRL Wen Jiabao, przyjmując polską delegację na czele z wicepremierem Waldemarem Pawlakiem, powiedział między innymi, że nie ma ograniczeń dla polskich produktów a polskie firmy są zaproszone do współpracy. To bardzo ważna deklaracja dla dalszego procesu dopuszczenia polskich produktów drobiowych i wieprzowiny na rynek chiński. Problemy wzajemnej współpracy, a zwłaszcza eksportu polskich produktów były poruszane w trakcie wszystkich spotkań.

stawicielami najwyższych władz państwowych Chin – premierem Wen Jiabao, ministrem handlu Chen Demingiem, gubernatorem Prowincji Fujian i merem miasta Xiamen oraz w Międzynarodowych Targach CIFIT i Międzynarodowym Forum Inwestycyjnym w Xiamen.

5 września podsekretarz stanu Marian Zalewski przeprowadził rozmowy z kierownictwem Administracji Ogólnej ds. Nadzoru Jakości, Kontroli i Kwarantanny ChRL. Omówiono węzłowe zagadnienia weterynaryjne, związane z eksportem do Chin drobiu, wieprzowiny, jakością i bezpieczeństwem produktów żywnościowych, zdrowia zwierząt i roślin. Wiceminister podkreślił szczególne zainteresowanie strony polskiej przy-

Notatki:

Hodowla zwierząt gospodarskich w Polsce

Hodowla zwierząt gospodarskich w Polsce prowadzona jest na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz.U. Nr 133, poz. 921), która reguluje sprawy z zakresu hodowli oraz zachowania zasobów genetycznych zwierząt, oceny wartości użytkowej i hodowlanej, prowadzenia ksiąg i rejestrów zwierząt hodowlanych oraz nadzoru nad hodowlą i rozrodem zwierząt gospodarskich.

Bydło ras mlecznych

Hodowla bydła mlecznego prowadzona jest w oparciu o programy hodowlane dla poszczególnych ras, które jakkolwiek stawiają sobie różne cele, to

jednak opierają się na podobnych założeniach, tj.:

- ◆ rozwoju oceny użyteczności mlecznej,
- ◆ powszechnym stosowaniu sztucznego nasieniania,
- ◆ wykorzystywaniu, jako matek, buhajów krów o najlepszych cechach genetycznych,
- ◆ wykorzystywaniu, jako ojców buhajów, najlepszych pod względem hodowlanym buhajów krajowych i czołówek buhajów światowych.

Do najważniejszych zadań oceny wartości użytkowej bydła mlecznego należą:

- ◆ rejestracja pochodzenia ocenianych zwierząt i prowadzenie dokumentacji hodowlanej;
- ◆ zbieranie danych, dotyczących użyteczności mlecznej i rozplodowej dla każdej krowy w stadzie,
- ◆ dostarczanie hodowcom niezbędnych, wiarygodnych i profesjonalnych

informacji, ułatwiających zarządzanie stadem, z uwzględnieniem aspektów ekonomicznych poprzez specjalistyczne doradztwo w zakresie produkcji mleka wysokiej jakości, organizacji bazy paszowej oraz prawidłowego żywienia zwierząt, rozrodu bydła oraz selekcji krów.

W 2007 roku oceną wartości użytkowej bydła mlecznego objęto w całym kraju 526 889 krów mlecznych. Stanowi to około 19,79% całego pogłowia krów w Polsce, szacowanego przez GUS na koniec 2007 roku na 2 677 270 sztuk. Uzyskano od nich średnio 6 688 kg mleka o zawartości 4,22% tłuszczu i 3,33% białka. Ocena wartości użytkowej bydła mlecznego prowadzona była w 17 621 stadach. W strukturze stad, ocenianych, przeważały stada, liczące od 20 do 50 krów (42,08%) oraz od 10 do 19 krów (39,8%).

Wśród krów, objętych oceną, 12 krów uzyskało wydajność życiową, przekraczającą 100 000 kg mleka. Rekordzistką pod tym względem jest krowa rasy polskiej holsztyńsko-fryzjskiej odmiany czerwono-białej, która w ciągu 8,2 lat oceny wyprodukowała 125 433 kg mleka i 9 182 kg tłuszczu i białka.

Wszystkie zadania, w hodowli bydła mlecznego, realizowane są przez Polską Federację Hodowców Bydła i Producentów Mleka, która aktualnie prowadzi księgi hodowlane dla 8 ras bydła mlecznego, w tym dla 3 ras, objętych programem ochrony zasobów genetycznych, tj. rasy polskiej czerwonej, polskiej czarno-białej i polskiej czerwono-białej. Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka współpracuje z Instytutem Zootechniki PIB w Krakowie oraz Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie, prowadzącym księgę dla rasy białogrzbiętej, w zakresie realizacji programów ochrony zasobów genetycznych rodzimych ras

bydła mlecznego. Populacja zwierząt tych ras systematycznie rośnie. W 2007 roku do ksiąg hodowlanych wpisanych było 496 683 krów, w tym 1669 krów rasy polskiej czerwonej, 1758 krów rasy polskiej czerwono-białej, 814 krów rasy polskiej czarno-białej i 77 krów rasy białogrzbiętej. Najwięcej krów wpisanych jest do księgi, prowadzonej dla rasy polskiej holsztyńsko-fryzjskiej. Do księgi tej wpisanych jest 484 857 krów, co stanowi 96,7% wszystkich krów wpisanych do prowadzonych w Polsce ksiąg bydła ras mlecznych.

Bydło ras mięsnych

Rok 2007 był kolejnym, pomyślnym rokiem realizacji założeń programu rozwoju hodowli bydła mięsnego w Polsce. Nadal obserwowano duże zainteresowanie nasieniem krów i jałowic nasieniem buhajów ras mięsnych. W 2007 roku nasieniem buhajów mięsnych wykonano 792 783 zabiegów nasieniania, co stanowiło 31,69% wszystkich wykonanych w 2007 roku zabiegów. Zaobserwowano ponadto dalszy wzrost liczby zwierząt, poddawanych ocenie wartości użytkowej. W 2007 roku oceną objętych było 26 021 krów ras mięsnych, w tym 14 238 krów czystorasowych oraz 11 783 krów mieszańców. Najliczniejszą populację stanowią krowy rasy Limousine (7 217 sztuk), których udział przekracza 50% wszystkich krów ras mięsnych objętych oceną.

Rasa Limousine jest również najbardziej popularną rasą mięsną, wykorzystywaną do krzyżowania wypierającego. Populacja mieszańców tej rasy, tj. krów o udziale genotypu rasy mięsnej od 50% do 93,75% wynosi 9 286 sztuk,

co stanowi 78,8% wszystkich mieszańców. Drugą, co do liczebności, populacją są mieszańce z rasą Charolaise, której liczebność w 2007 roku wynosiła 1 035 sztuk, tj. 8,8% populacji mieszańców.

Polski Związek Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego, który prowadzi księgi hodowlane dla 11 ras bydła mięsnego, w roku 2007 do ksiąg hodowlanych wpisał 1 418 krów i buhajów, w tym aż 1 078 zwierząt do księgi prowadzonej dla rasy Limousine.

Konie

Hodowla koni w Polsce od lat oparta jest przede wszystkim na działalności 21 spółek Skarbu Państwa, nadzorowanych przez Agencję Nieruchomości Rolnych. Do spółek tych należy 19 sta-

dnin koni oraz 4 stada ogierów, dostarczających najcenniejszy materiał hodowlany.

Spektakularny sukces odniosła w tym roku, organizowana corocznie, w ramach Dni Konia Arabskiego, przez Stadninę Koni w Janowie Podlaskim, aukcja koni czystej krwi arabskiej Pride of Poland, podczas której za rekordową sumę 1,125 tys. euro sprzedano trzynastoletnią klacz Kweturę, wyhodowaną w Stadninie Koni Michałów Sp. z o.o.

Oprócz hodowli państwowej coraz lepiej rozwija się hodowla prywatna, skupiająca oprócz miłośników tradycyjnych ras koni użytkowych i sportowych, również miłośników ras, mających mniejsze znaczenie gospodarcze, jak kłusaków czy kuców szetlandzkich.

W roku 2008, po latach niepewności, pojawiła się wreszcie szansa na ustabilizowanie sytuacji w zakresie organizacji wyścigów konnych na torze wyścigów konnych Służewiec w Warszawie. Podpisana w maju tego roku trzydziestoletnia umowa dzierżawy Zespołu Torów Wyścigów Konna Służewiec i związana z tym wieloletnia umowa, do-

tycząca organizacji wyścigów przez Totalizator Sportowy Sp. z o.o., daje szansę na zapewnienie w perspektywie wielu lat prowadzenia prób dzielności koni pełnej krwi angielskiej i czystej krwi arabskiej, stanowiących podstawowy element oceny wartości użytkowej koni tych ras. Ponadto, długoletnia umowa zobowiązała dzierżawcę do szczególnego dbania o powierzony mu teren. W związku z tym zostanie powstrzymana dotychczasowa degradacja, wpisane do rejestru zabytków i znajdującego się pod nadzorem konserwatorskim, Zespołu Torów Wyścigów Konna.

Trzoda chlewna

Od wielu lat Polska jest liczącym się producentem wieprzowiny. Wartość produk-

cji żywca wieprzowego stanowi ok. 18% ogólnej wartości towarowej krajowego rolnictwa. Mimo znacznego spadku pogłowia świń w kraju - w marcu 2008 r. liczba świń wynosiła 15 687,2 tys. sztuk (spadek w stosunku do marca 2007 r. o 2325,2 tys. sztuk), to nadal znajdujemy się w czołówce producentów wieprzowiny w Europie.

Tradycje w polskim rolnictwie i preferencje kulinarne dużej części społeczeństwa pozwalają przypuszczać, że produkcja wieprzowiny w Polsce będzie nadal jednym z wiodących kierunków działalności rolniczej.

Niestety od 2006 r. odnotowujemy spadek liczby loch, objętych oceną użytkowości rozplodowej. Zmniejszyła się również liczba ocenianych, pod względem użytkowości tucz-

nej i rzeźnej, dokonywanej za życia zwierzęcia, knurków i loszek. Przyczyną tego regresu jest trwający od dwóch lat kryzys w produkcji świń, spowodowany niekorzystną relacją cen zbóż do ceny żywca wieprzowego. Niektórzy hodowcy, wobec trudnych warunków ekonomicznych, zrezygnowali z prowadzenia hodowli zarodkowej, a wielu ograniczyło wielkość swoich stad. Jedynie w rasie puławskiej, objętej programem hodowli zachowawczej, odnotowano wzrost liczby ocenianych loch.

W 2007 r. wpis do ksiąg i rejestrów oraz kwalifikację do sprzedaży uzyskało 13 601 knurków. Do sprzedaży zakwalifikowano 61 758 loszek.

Średnie wyniki oceny świń ras wbp i pbz w 2007 r. przedstawiały się następująco:

- ◆ przyrost dzienny standaryzowany:
- ❖ knury ok. 700 g;
- ❖ loszki ok. 640 g;
- ◆ standaryzowana zawartość mięsa w tuszy:
- ❖ knury ok. 59,5%;
- ❖ loszki ok. 58,0%.

Owce

W dobie „monopolizacji” wielu kierunków produkcji zwierzęcej, przez wysoko wyspecjalizowane rasy, sektor hodowli owiec oparł się tej tendencji. Tu nadal obserwujemy bogactwo ras, będące świadectwem wielowiekowych tradycji hodowli tego gatunku na ziemiach polskich. W swoistym katalogu ras, dla których prowadzone są księgi hodowlane, na uwagę zasługują tzw. rasy rodzime, objęte programami ochrony zasobów genetycznych, a więc wrzosówka, świniarka, polska owca

górska odmiany barwnej, merynos odmiany barwnej, owca olkuska, owca

pomorska, owca kamieniecka, wielkopolska, corriedale, żelaźnieńska, uhurska, a także merynos polski w starym typie oraz cakiel podhalański, które jako ostatnie dołączyły do tego grona. Dzięki tym programom w wielu rasach nastąpił wzrost ich liczebności, przez co ich przyszłość stała się bezpieczniejsza. Utrzymywanie maciorek ras rodzimych stwarza możliwość zwiększenia dochodu gospodarstwa poprzez udział w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Atutem owiec, wartym podkreślenia, jest także szerokie spektrum kierunków użytkowania tych zwierząt, bowiem od owcy można pozyskiwać wełnę, mięso, mleko, a także skóry. W miarę utraty na znaczeniu niektórych kierunków użytkowania, w owcach zaczęto dostrzegać inne zalety, głównie z punktu widzenia rozwoju agroturystyki czy roli owiec w pielęgnacji krajobrazu. Warto podkreślić, że pomimo utrzymującej się od kilku lat tendencji spadkowej w liczebności owiec, nadal istnieją regiony, gdzie owca jest trwale związana z życiem lokalnych społeczności. Regionem tym jest Podhale i Tatry, którego krajobraz wiele zawdzięcza polskiej owcy górskiej.

W roku 2007 do ksiąg hodowlanych, prowadzonych dla 30 ras owiec, wpisanych było 72 391 zwierząt, w tym 69 405 maciorek i 2 986 tryków. Najwięcej zwierząt wpisanych było do księgi, prowadzonej dla rasy merynos polski odmiana barwna, tj. 14 310 maciorek i 617 tryków. Populacja ta stanowiła 20,62% wszystkich zwierząt, wpisanych do ksiąg. Drugą, najliczniejszą populację stanowią owce rasy polska owca górską. Do księgi, prowadzonej dla tej rasy, wpisanych było 10 820 zwierząt, w tym 10 367 maciorek i 453 tryków, co stanowi 14,95% wszystkich owiec wpisanych do ksiąg.

Kozy

Kozy, w porównaniu do owiec, wykazują nieco mniejszą różnorodność rasową w naszym kraju. Podobieństwa można dostrzec, jeśli chodzi o kierunki użytkowania, gdyż kozy, podobnie jak owce, użytkowane są głównie w kierunku produkcji mleka, wełny oraz mięsa. Zainteresowaniem hodowców w Polsce cieszą się mleczne rasy kóz, a więc biała i barwna uszlachetniona, saaneńska oraz alpejska. Kierunek mięsny reprezentuje natomiast koza burska, dla

której księgi hodowlane prowadzone są od 2006 r. Celem prowadzonych prac jest pomnożenie ilości kóz rasy burskiej, a w konsekwencji produkcja czystorasowych kozłat mięsnych oraz rozplodników przeznaczonych do stad towarowych.

Hodowcy kóz zrzeszeni są w tym samym związku, co hodowcy owiec, a więc w Polskim Związku Owczarskim, który w równym stopniu dba o interesy hodowców jednego, jak i drugiego gatunku.

Niestety, żadna z ras kóz, hodowanych w Polsce, nie została jeszcze objęta programem ochrony zasobów genetycznych, co nie oznacza, że Polska nie ma swoich tradycji w hodowli tego gatunku. Zainteresowanie hodowców rasami szlachetnymi sprawiło, że stare rasy kóz, takie jak koza karpacka, sandomierska, kazimierzowska, które dziś mogłyby stanowić rodzime zasoby genetyczne, stopniowo zanikały. Spośród wymienionych ras rodzimych nadzieję na odtworzenie pokładu się w rasie karpackiej, której pojedyncze egzemplarze są odnajdywane.

Drób

Zadania z zakresu hodowli drobiu, tj. ptaków gatunków: kura, kaczką, kaczka piżmowa, gęś, gęś garbonosa, indyk, przepiórka japońska, perlica oraz struś, realizują:

- ◆ Krajowa Rada Drobiarstwa – Izba Gospodarcza w Warszawie, która prowadzi księgi dla 37 rodów drobiu oraz ocenę terenową wartości użytkowej i hodowlanej drobiu,
- ◆ Instytut Zootechniki w Krakowie Państwowy Instytut Badawczy, który prowadzi księgi dla 26 rodów drobiu, objętych ochroną zasobów genetycznych.

Prace hodowlane, dotyczące ras o znaczeniu gospodarczym, mające bezpośredni związek z produkcją drobiarską, prowadzone są w ośmiu fermach (kury nieśne – 4, kaczki typu Pekin – 2, gęsi – 1, przepiórki – 1) utrzymujących rasy zarodowe drobiu. Ponadto w siedmiu fermach utrzymywane są 34 rasy: kur (10), kaczek (10) i gęsi (14) objęte programami ochrony zasobów genetycznych drobiu.

Ogółem programem hodowlanym, genetycznego doskonalenia, objętych jest 29 rodów (kury nieśne – 16, kaczki – 5, gęsi – 2, przepiórki – 6), wpisanych do ksiąg hodowlanych. Materiał

hodowlany z ferm zarodowych pokrywa 100% zapotrzebowania ferm reprodukcyjnych kaczek i gęsi oraz około 35% w przypadku kur nieśnych. Natomiast materiał hodowlany kur mięsnych i indyków pochodzi wyłącznie z hodowli zagranicznych. Każda z ferm kur nieśnych oferuje zestawy hodowlane, przeznaczone do intensywnej produkcji jaj, a także do chowu przyzagrodowego.

Jedyny, funkcjonujący w Polsce, ośrodek prarodzicielski zlokalizowany jest w Pawłowie Trzebnickim i jest to ośrodek prarodzicielski kur mięsnych z materiałem firmy Hubbard.

Funkcjonuje również ponad tysiąc ferm utrzymujących stada rodzicielskie drobiu (♂♂ i ♀♀) produkujące jaja wylęgowe, z których wylęgają się pisklęta „towarowe”, przy czym zdecydowana większość (95-98%) ferm kur nieśnych do półintensywnej produkcji jaj, gęsi i kaczek zaopatruje się w krajowy materiał hodowlany. W 2007 roku do ferm rodzicielskich wstawiono łącznie:

- ◆ 527,4 tys. sztuk kurek nieśnych (w tym 303,9 tys. sztuk do intensywnej i 223,5 tys. sztuk do półintensywnej produkcji jaj),
- ◆ 6,511 mln sztuk kurek mięsnych mieszańców: Cobb 500, F-15, FLEX, Hybro G+, Hybro PG+, Hybro PN, JA-57, Ross 308, Ross 708, Ross PM3,
- ◆ 177,3 tys. sztuk samic indyków ciężkich i średnio-ciężkich,
- ◆ 24,5 tys. sztuk samic kaczek,
- ◆ 84,7 tys. sztuk samic gęsi.

W Polsce, wszystkie stada hodowlane drobiu (zarodowe i reprodukcyjne – prarodzicielskie i rodzicielskie), podlegają ocenie wartości użytkowej. W 2007 r. ocena ta została przeprowadzona dla 1.713 stad reprodukcyjnych drobiu, obejmując ich wychów i produkcję. (tabela str. 8).

Ogółem w Polsce, do stad reprodukcyjnych, może być rozprowadzone:

- ◆ 35 mieszańców kur nieśnych (w tym 13 do produkcji intensywnej),
- ◆ 18 mieszańców kur mięsnych,
- ◆ 8 mieszańców indyków,
- ◆ 3 mieszańce gęsi,
- ◆ 15 mieszańców kaczek.

Bardzo dobrym przykładem wymiernego sukcesu polskiej hodowli drobiu są wyniki prac hodowlanych, prowadzonych w fermie zarodowej Zootechnicznego Zakładu Doświadczalnego Instytutu Zootechniki w Kołudzie Wielkiej. Na fermie tej, w oparciu o importowa-

ny w 1962 roku z Danii materiał gęsi białej włoskiej, wytworzono znane pod zastrzeżoną, handlową nazwą gęsi Białe Kołudzkie. Najpierw, poprzez właściwą selekcję i dobór, wyprowadzono ród męczyński, charakteryzujący się dużą większą nieśnością oraz wartością biologiczną jaj, niż materiał wyjściowy, a następnie ród ojcowski lepiej wykorzystujący paszę, o lepszym umięśnieniu przy nieco niższej nieśności. Obecnie na fermie tej utrzymywane są oba rody, tj. ród męczyński i ród ojcowski, a ich potomstwo rozprowadzane jest na fermy rodzicielskie, rozsiane po całej Polsce, które zaopatrują w pisklęta fermy, prowadzące produkcję (tucz) gęsi owsianej.

Zwierzęta futerkowe

Fermowa hodowla zwierząt futerkowych w Polsce ma przeszło osiemdziesięcioletnią tradycję. Pierwsza ferma nutrii założona została w 1926r. przez Ludwika Palacza z Połędzia, który sprowadził ten gatunek zwierząt z Argentyny. Także w tym czasie zakładane były pierwsze fermy lisów pospolitych srebrzystych. Przed wybuchem II wojny światowej w Polsce istniało 41 takich ferm. Hodowla nerek odmiany standard datuje się od 1928 r.

Można natomiast powiedzieć, że króliki towarzyszyły człowiekowi od najdawniejszych czasów, ich chów zapoczątkowany był w Polsce już w XI wieku.

W hodowli wszystkich gatunków zwierząt futerkowych, tj. lisów pospolitych, lisów polarnych, nerek amerykańskich, tchórz, jenotów (należących do grupy zwierząt mięsożernych) oraz nutrii, królików i szynszyli (należących do grupy zwierząt roślinożernych) szybki rozwój, zarówno ilościowy, jak i jakościowy, nastąpił po drugiej wojnie światowej.

W ramach poszczególnych gatunków zwierząt futerkowych hoduje się szereg interesujących odmian barwnych, i tak np. w populacji lisów pospolitych dominującą pozycję mają lisy srebrzyste. Poza tym hoduje się lisy płomieniste oraz dwie rodzime odmiany, tj. lisy pastelowe i białoszyjne. W populacji lisów polarnych dominującą pozycję mają li-

sy niebieskie. Ponadto hodowane są także lisy polarne białe i cieniste. W populacji nerek amerykańskich dominują odmiany standard i pastel. Podstawowe odmiany hodowanych szynszyli to standard i czarna aksamitna. Poza tym hoduje się odmianę rodzimą, tj. szynszylę beżową.

Gatunek/typ użytkowy drobiu	Liczba stad reprodukcyjnych podlegających ocenie	
	wychów	produkcja
kury mięsne	514	410
kury nieśne łącznie	127	135
w tym:		
intensywna produkcja jaj	25	27
półintensywna produkcja jaj	102	108
indyki	25	21
kaczki	30	42
gęsi	95	314
OGÓŁEM	791	922

W populacji nutrii przeważają odmiany: grenlandzka i standardowa, która jest jedną z odmian uznanych za odmianę rodzimą. Do odmian tych należą ponadto nutrie bursztynowo-złociste, białe niealbinotyczne, perłowe, pastelowe, sobolowe i czarne dominujące. Najbardziej popularnymi rasami królików są: belgijskie olbrzymy szare i białe, nowozelandzkie białe, kalifornijskie i termondzkie białe. Ponadto prowadzony jest chów i hodowla tzw. królików futerkowych, wśród których największym powodzeniem cieszy się rasa rex szynszyl. Rasą rodzimą jest królik popielniński biały. Z grupy zwierząt futerkowych mięsożernych, za gatunek rodzimy uznany jest tchórz.

Populacje zwierząt futerkowych, uznanych za rodzime, objęte są programami ochrony zasobów genetycznych.

W 2007r. oceną wartości użytkowej i hodowlanej, objętych było 41.273 sztuki samic stada podstawowego zwierząt futerkowych.

Pszczoły

Tradycja bartnictwa, będącego dawną formą leśnego pszczelarstwa, polegająca na utrzymywaniu pszczół w barciach, czyli w wydrążonych i odpowiednio przygotowanych dziuplach w drzewach leśnych. Obszar Polski był pierwotnie zasiedlany przez pszczoły rasy środkowoeuropejskiej oraz częściowo, na południowych krańcach, przez pszczoły rasy kraińskiej, dlatego te rasy są traktowane jako rasy rodzime.

W Polsce utrzymuje się głównie 3 rasy pszczół:

◆ Rasa środkowoeuropejska (*A.m.melifera*) pierwotnie występowała na obszarze całej Polski z wyjątkiem Pogórza. Pszczoły tej rasy są bardzo dobrze przystosowane do miejscowych, często trudnych warunków środowiskowych, a szczególnie do długotrwałych zimowli i zimnych przedwiośni. Dwie linie tej rasy: Augustowska i Kampinoska zostały zachowane w swojej pierwotnej formie w rejonach naturalnego występowania (Puszcza Augustowska i Kampinoski Park Narodowy).

◆ Rasa kraińska (*A.m.carnica*). Hodowla linii w obrębie rasy kraińskiej, opiera się w większości na materiale pochodzącym z importu z krajów pierwotnego występowania tej rasy, tj. Austrii, Jugosławii, Niemiec i Rumunii. Naturalna populacja tej rasy występuje na południu Polski.

◆ Rasa kaukaska (*A.m.caucasica*) populacje pszczół tej rasy pochodzą wyłącznie z importu, z terenów byłego ZSRR, przede wszystkim z Gruzji i Rosji.

W realizacji programów hodowlanych, dopuszcza się również wykorzystywanie pszczół rasy włoskiej (*A.m.ligustica*), ale w jej obrębie nie wyhodowano w Polsce dotychczas żadnej linii hodowlanej.

W wyniku kontrolowanego kojarzenia pszczół, w obrębie oraz między rasami, wyselekcjonowano linie hodowlane pszczół, wykorzystywane w produkcji mieszańców użytkowych. Obecnie dla linii hodowlanych pszczół, realizowane są programy hodowlane:

- ◆ genetycznego doskonalenia pszczół dla 51 linii,
- ◆ ochrony zasobów genetycznych dla 4 linii,
- ◆ pszczół, pochodzących z krzyżowania dla 22 linii.

Liczba matek pszczelich, w ocenie stacjonarnej w 2007 roku, wyniosła ogółem 2189 szt. i wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 955 szt. tj. 43,6%.

Liczba matek pszczelich, wpisanych do ksiąg hodowlanych na dzień 31 grudnia 2007r., wyniosła 4488 szt.

VI Ogólnokrajowy Konkurs Bezpieczne Gospodarstwo Rolne

W 2008r., po raz szósty, odbył się Ogólnokrajowy Konkurs „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne”, organizowany w dwóch kategoriach – gospodarstw indywidualnych i zakładów rolnych. Konkurs przebiegał pod honorowym Patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, a jego organizatorami, tak jak w latach ubiegłych byli: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Agencja Nieruchomości Rolnych, Państwowa Inspekcja Pracy oraz inne instytucje i organizacje, działające na rzecz poprawy warunków pracy w gospodarstwie rolnym i jego otoczeniu.

Głównym celem Konkursu „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne” jest promocja

- ◆ stan budynków inwentarskich i gospodarczych, w tym – stan posadzek, podjazdów, schodów, drabin, instalacji elektrycznych;
- ◆ wyposażenie maszyn i urządzeń, używanych w gospodarstwach, w odpowiednie osłony części ruchomych;
- ◆ wyposażenie warsztatów i stosowane technologie przy produkcji rolniczej;
- ◆ warunki obsługi i bytowania zwierząt gospodarczych;
- ◆ sposób przechowywania środków ochrony roślin, nawozów mineralnych i organicznych, magazynowanie pasz i płodów rolnych oraz ich stan i jakość;
- ◆ stan techniczny pilarek tarczowych i łańcuchowych;
- ◆ stosowanie, stan i jakość środków ochrony osobistej.

zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwach rolnych oraz poprawa bezpieczeństwa i higieny pracy w gospodarstwach i przedsiębiorstwach rolnych.

Gotowość do rywalizacji, w tegorocznej edycji Konkursu, zgłosiło 1276 osób, prowadzących indywidualnie gospodarstwa rolne. Gospodarstwa te w pierwszej kolejności zostały ocenione pod względem bezpieczeństwa i warunków pracy na szczeblu regionalnym, a najlepsze z nich Komisje Konkursowe zakwalifikowały do etapu wojewódzkiego.

W kategorii gospodarstw indywidualnych Komisje Konkursowe oceniały:

- ◆ ład i porządek w obejściach gospodarstwa, zabudowaniach i na stanowiskach pracy;

Zwracano również uwagę na estetykę gospodarstw i usprawnienia, wprowadzane przez właścicieli w zakresie poprawy bezpieczeństwa i warunków pracy.

15 lipca br. zakończył się etap wojewódzki Konkursu i Komisje Wojewódzkie wytypowały 16 gospodarstw indywidualnych do oceny w etapie krajowym.

Laureatami eliminacji wojewódzkich zostali:

- ◆ Zenon i Marzanna Stankiewiczowie z Karolina, woj. podlaskie;
- ◆ Józef i Halina Zaborowscy z Wrotkowa, woj. warmińsko-mazurskie;
- ◆ Andrzej i Regina Ranachowscy z córką Dorotą Ranachowską z Kosakowa, woj. pomorskie;
- ◆ Wiesław i Dorota Łapiczowie z Wojnowa, woj. zachodnio-pomorskie;
- ◆ Marzena i Mirosław Kowalscy z Sałdowa, woj. kujawsko-pomorskie;
- ◆ Łucja i Piotr Czekanowie z Drogomyśla, woj. śląskie;
- ◆ Irena i Arnold Prochota z Chocianowic, woj. opolskie;
- ◆ Roman i Teresa Rogalewiczowie z Malczowa, woj. dolnośląskie;
- ◆ Alicja i January Dworczaowie z Krzepielowa, woj. lubuskie;
- ◆ Violetta i Krzysztof Majchrzyccy z Ludwikowi, woj. wielkopolskie;
- ◆ Elżbieta i Bogusław Kołodziejczykowie z Bud Szynczyckich, woj. łódzkie;
- ◆ Barbara i Grzegorz Górscy z Nowych Grobic, woj. mazowieckie;
- ◆ Barbara i Wiesław Kupcowie z Gojcowa, woj. świętokrzyskie;
- ◆ Maria i Ryszard Pabianowie z Łęgu Tarnowskiego, woj. małopolskie;
- ◆ Maria i Czesław Ziemiak z Białoboków, woj. podkarpackie;
- ◆ Alina i Stanisław Pietrzakowie z Pawlina, woj. lubelskie.

Centralna Komisja Konkursowa, w

terminie od 21 lipca do 8 sierpnia br., przeprowadziła wizytację 16 wymienionych gospodarstw i przeanalizowała nadesłane materiały z oceny gospodarstw etapu regionalnego i wojewódzkiego. Ponowna ocena tych gospodarstw pod względem wymienionych zasad pozwoliła stwierdzić wysoki i wyrów-

nany poziom stanu bezpieczeństwa pracy w wizytowanych gospodarstwach, a wprowadzone przez rolników udogodnienia niejednokrotnie mogą być wzorem do zastosowania w wielu maszy-

nach, urządzeniach lub stosowanych technologiach w produkcji rolniczej. Na podkreślenie zasługuje również dbałość rolników o estetykę i porządek w obejściach gospodarskich.

W kategorii zakładów rolnych, w tegorocznej edycji Konkursu, uczestniczyło 87 przedsiębiorstw rolnych, zatrudniających ponad 4400 osób. Tutaj Komisje Konkursowe oceniały poprawność dokumentowania analizy ryzyka zawodowego istniejącego, przewidywanego oraz skuteczne sposoby jego zmniejszania. Oceniano również udział pracowników i kadry kie-

rowniczej w utrzymywaniu bezpieczeństwa i higieny pracy na określonym poziomie. Podobnie jak w gospodarstwach indywidualnych, komisje oceniały porządek w obrębie podwórzy, stan budynków inwentarskich i gospodarczych, wyposażenie maszyn i urządzeń w osłony, podpory i inne zabezpieczenia, warunki obsługi zwierząt, stosowanie i jakość środków ochrony osobistej. W kategorii zakładów rolnych Ogólnokrajowa Komisja Konkursowa oceniała 7 przedsiębiorstw, które zwyciężyły na szczeblu regionalnym Agencji Nieruchomości Rolnych. Stwierdzono, że finaliści regionalni są dobrze zorganizowanymi i nowoczesnie zarządzanymi gospodarstwami rolnymi, w których procesy pracy i produkcji w pełni uwzględniają i zapewniają wymogi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony środowiska i bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

Uroczyste podsumowanie VI edycji Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne, połączone z ogłoszeniem nazwisk finalistów krajowych i wręczeniem nagród ufundowanych przez organizatorów Konkursu oraz inne instytucje i organizacje działające na rzecz poprawy warunków pra-

cy w gospodarstwie rolnym i jego otoczeniu, odbędzie się 3 października podczas Międzynarodowych Targów POLAGRA FARM w Poznaniu.

Wszystkim uczestnikom Konkursu, a w szczególności finalistom, organizatorzy składają serdeczne podziękowania za wkład pracy w poprawę warunków pracy, życząc jednocześnie, aby ten dobry przykład znalazł jak największą rzeszę naśladowców.

WALDEMAR MIĘKOWSKI

DEP. DORADZTWA, OŚWIATY ROLNICZEJ I NAUKI

TEL. (022) 623 15 75

Pomoc dla rodzin rolniczych

w których gospodarstwach rolnych w 2008 r. powstały szkody, spowodowane przez suszę lub huragan

W związku ze znacznymi szkodami w rolnictwie, spowodowanymi tegoroczną suszą oraz w dniach 15-17 sierpnia br. huraganem – Rada Ministrów w dniu 26 sierpnia 2008 r. podjęła uchwałę w sprawie programu pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody, spowodowane przez ww. zjawiska atmosferyczne. Zestawienie informacji o programie, zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, zostało przesłane do Komisji Europejskiej.

W programie określone zostały następujące działania:

- ◆ Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu i kierunków działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobów ich realizacji (Dz.U. Nr 77, poz. 514, z późn. zm.), Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa może udzielać pomocy w formie dopłat do oprocentowania kredytów bankowych oraz poręczeń i gwarancji spłaty kredytów bankowych, udzielonych na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, znajdujących się na obszarach, gdzie szkody powstały w związku z suszą lub huraganem. Warunkiem udzielenia pomocy jest w szczególności dołączenie przez kredytobiorcę do wniosku o udzielenie kredytu bankowego opinii wojewody, zawierającej określenie zakresu i wysokości szkód oszacowanych przez komisję, powołaną przez wojewodę, właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód. Dopłaty do oprocentowania ww. kredytów będą stosowane na podstawie umów, zawartych pomiędzy Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa a bankami, zgodnie z przepisami tego rozporządzenia.

- ◆ Producenci rolni mogą ubiegać się w bankach o wydłużenie do 5 lat okresu spłaty oraz prolongowanie spłat rat i odsetek kredytów obrotowych zaciągniętych, na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30

stycznia 1996 r. w sprawie szczególnych kierunków działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobów ich realizacji (Dz.U. Nr 16, poz. 82 z późn. zm.), na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, znajdujących się na obszarach, gdzie szkody powstały w związku z suszą, gradobiciem, nadmiernymi opadami atmosferycznymi, osuwiskami ziemi, wymarzeniem, powodzią, huraganem, pożarem lub plagą gryzoni oraz o wydłużenie lub prolongowanie spłat rat i odsetek, udzielonych im preferencyjnych kredytów inwestycyjnych – w ramach okresu kredytowania, ustalonego dla danej linii kredytowej.

- ◆ Stosowanie przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego pomocy, na indywidualny wniosek rolnika, który poniósł szkody w uprawach rolnych, spowodowane przez suszę lub huragan, w opłaceniu bieżących składek na ubezpieczenie społeczne oraz regulowaniu zaległości z tego tytułu w formie odroczenia terminu płatności składek i rozkładania ich na dogodne raty. Rolnicy, którzy ponieśli szkody, spowodowane przez suszę lub huragan mogą także ubiegać się o zmianę dotychczasowych warunków spłat należności z tytułu zadłużenia. Możliwe będzie także umarzanie w całości lub w części bieżących składek.

- ◆ Stosowanie przez Prezesa Agencji Nieruchomości Rolnych odroczeń w płatnościach z tytułu umów sprzedaży i dzierżawy bez stosowania opłat i odsetek za okres odroczenia oraz ulg w opłatach czynszu dzierżawnego, wnoszonego przez producentów rolnych, którzy ponieśli szkody, spowodowane przez suszę lub huragan.

Na podstawie art. 700 Kodeksu cywilnego obniżenie czynszu dzierżawnego może nastąpić przy łącznym spełnieniu dwóch warunków:

- ❖ zaistnieniu okoliczności, za które dzierżawca nie ponosi odpowiedzialności, i które nie dotyczą jego osoby;

- ❖ wystąpieniu znacznego zmniejszenia zwykłego przychodu z przedmiotu dzierżawy.

Obniżenie czynszu może nastąpić po złożeniu przez dzierżawcę wniosku, w którym zostaną zawarte informacje dotyczące:

- ❖ struktury upraw;
- ❖ okoliczności, które miały wpływ na znaczne zmniejszenie plonów;
- ❖ rodzaju uprawy i jej powierzchni, na którą miały wpływ okoliczności wymienione obok, potwierdzone protokołem komisji, powołanej przez wojewodę na podstawie ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 2007 r.;
- ❖ uzyskanego plonu i średniego plonu z 3 ostatnich lat;
- ❖ kwot uzyskanych z tytułu odszkodowań i ubezpieczeń.

- ◆ Stosowanie przez wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast ulg w podatku rolnym za 2008 r., na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.) w związku z suszą lub huraganem.

- ◆ Udzielanie pomocy społecznej rodzinom rolniczym prowadzącym gospodarstwa rolne, na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728) w formie jednorazowego zasiłku celowego. Wysokość zasiłku będzie zróżnicowana i będzie wynosiła:

- ❖ dla rodzin rolniczych prowadzących gospodarstwa rolne o powierzchni do 5 ha użytków rolnych – 500 zł;
- ❖ dla rodzin rolniczych prowadzących gospodarstwa rolne o powierzchni powyżej 5 ha użytków rolnych – 1 000 zł,
- ❖ dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody, spowodowane przez huragan w zależności od wysokości poniesionych szkód – do 15 000 zł.

Zasiłki będą udzielane przez ośrodki pomocy społecznej.

Szczegółowe zasady i tryb udzielania pomocy społecznej rodzinom rolniczym, w których gospodarstwach rolnych lub prowadzonych przez nie działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody, spowodowane przez suszę lub huragan w 2008 r., zostaną uregulowane w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 24 ust. 2 ustawy z

dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Będzie to pomoc jednorazowa, przysługująca rolnikom ubezpieczonym w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, których gospodarstwa rolne są położone na obszarach dotkniętych suszą lub huraganem, których skutki zostały oszacowane przez komisję, powołane przez wojewodów. Środki na ten cel zostaną przekazane przez wojewodów właściwym gminom. Wojewodowie przekażą również właściwym wójtom (burmistrzom, prezydentom miast) protokoły oszacowania szkód, sporządzone przez komisję wraz z kwotą obniżenia dochodu na skutek suszy, obliczonego zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1857/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw, prowadzących działalność związaną z wytwarzaniem produktów rolnych oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 70/2001 (Dz.Urz. UE L 358 z 16.12.2006, str. 3). Udzielenie pomocy będzie następowało na wniosek osoby zainteresowanej, złożony do kierownika ośrodka pomocy społecznej gminy, właściwej ze względu na miejsce zamieszkania rolnika.

◆ Uruchomienie dopłat z tytułu zużycia do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany, nabywanego przez producen-

tów rolnych, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody w uprawach rolnych, spowodowane przez suszę. Dopłaty będą udzielane przez Agencję Rynku Rolnego, na wniosek producenta rolnego, do zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany. Wykaz gatunków roślin uprawnych, do których będą realizowane dopłaty oraz stawki dopłat określi Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, wydanego na podstawie znowelizowanej ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1702).

O pomoc, w ramach programu, mogą ubiegać się rodziny rolnicze, w których gospodarstwach rolnych szkody w uprawach rolnych, spowodowane przez suszę, oszacowane przez komisję powołane przez wojewodów, wyniosą średnio powyżej 30% w gospodarstwie rolnym.

Łączna kwota pomocy dla jednego gospodarstwa rolnego nie może przekroczyć w przypadku szkód spowodowanych przez:

◆ suszę:

❖ 80% kwoty obniżenia dochodu, obliczonego przez wojewodę zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006, lub

❖ 90% kwoty obniżenia dochodu, obliczonego przez wojewodę zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr

1857/2006 dla gospodarstw położonych na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), określonych w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, lub na obszarach NATURA 2000 oraz związanych z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej;

◆ huragan w budynkach inwentarskich, budynkach magazynowo-składowych, szklarniach i innych budynkach i budowlach służących do produkcji rolniczej, ciągnikach, maszynach i urządzeniach rolniczych:

❖ 80% intensywności pomocy brutto, o której mowa w art. 11 ust. 6 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006, obliczonej według ponoszonych rzeczowych nakładów;

❖ 90% intensywności pomocy brutto, o której mowa w art. 11 ust. 6 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006, obliczonej według ponoszonych rzeczowych nakładów, na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), określonych w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, lub na obszarach NATURA 2000 oraz związanych z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej.

DEPARTAMENT FINANSÓW

TEL. (022) 623 17 64

Notatki:

Polskie produkty regionalne pod unijną ochroną

System ochrony nazw geograficznych produktów rolnych i środków spożywczych jest znakomitą formą promocji nie tylko samych wyrobów, ale także obszarów, z których te produkty pochodzą. Kraje i regiony Unii Europejskiej od lat z powodzeniem korzystają z tego sprawnie funkcjonującego systemu, czerpiąc z udziału w nim zyski liczone w miliardach euro. Polscy producenci nie pozostają w tyle...

Do chwili obecnej już siedem polskich produktów zostało objętych ochroną w Unii Europejskiej. Wśród nich takie produkty regionalne, jak bryndza podhalańska i sztandarowy polski ser górski – oscypek oraz miód wrzosowy z Borów Dolnośląskich. Ze wspólnotowej ochrony korzystają także miody pitne półtorak, dwójniak, trójniak i czwórniak, których tradycja wytwarzania na ziemiach Polski sięga tysiąca lat. Niemal 30 kolejnych wniosków z Polski zostało wysłanych do Komisji Europejskiej, a następne wnioski są już weryfikowane w kraju. Zarówno polscy producenci, jak też administracja lokalna zaczynają dostrzegać korzyści, wynikające z rejestracji nazw regionalnych specjalów. Wyroby o zarejestrowanych nazwach wyróżniają się bowiem na rynku wyjątkową, specyficzną jakością, którą zawdzięczają miejscu swego pochodzenia lub tradycyjnemu sposobowi produkcji. Produkty te są wytwarzane w ściśle określonych warunkach klimatycznych i przy wykorzystaniu metod produkcji, przekazywanych od wieków z pokolenia na pokolenie, którym zawdzięczają swój niepowtarzalny smak. Bardzo często nierozdzielnie wiążą się z regionalną, ludową kulturą. Po rejestracji ich wyjątkowość potwierdzają specjalne unijne symbole, nazwy podlegają ochronie, a ich producenci mogą liczyć na wsparcie finansowe.

Możliwości promocji wyrobów tradycyjnych i regionalnych

System ochrony stwarza wielkie szanse dla polskich producentów i ich wyrobów, w których tkwi ogromny potencjał. Bogactwo naszej narodowej kuchni i wyjątkowych produktów rolno-spożywczych obrazuje chociażby umieszczony poniżej wykaz polskich wyrobów apli-

kujących do Komisji Europejskiej oraz stale wzrastająca popularność, jaką cieszy się krajowa Lista Produktów Tradycyjnych. Jednym z głównych celów powstania tej listy jest właśnie promocja regionalnych przysmaków na terenie kraju, po to, aby następnie móc je skutecznie promować na arenie międzynarodowej. Warunkiem znalezienia się wyrobu na Liście Produktów Tradycyjnych jest wykazanie co najmniej dwudziestopięcioletniej tradycji jego wytwarzania. Produkty, ubiegające się o taki wpis, powinny ponadto stanowić element tożsamości społeczności lokalnej i należeć do dziedzictwa kulturowego regionu, z którego pochodzą. Lista ta służy również pośrednio przygotowaniu producentów do rejestracji wpisanych nazw produktów na szczeblu unijnym. Produktów wpisanych na Listę Produktów Tradycyjnych jest już prawie 550, a wnioski o wpis kolejnych nieprzerwanie napływają do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Korzyści wynikające z rejestracji

Nazwa każdego wyrobu, zarejestrowanego przez Komisję Europejską, podlega ochronie przed jej wykorzystywaniem niezgodnym z prawem. Ochrona ta ma na celu uniknięcie nieuczciwej konkurencji oraz wprowadzania w błąd, co do miejsca pochodzenia określonego wyrobu. Zarejestrowanie oznaczenia geograficznego, nazwy pochodzenia lub gwarantowanej tradycyjnej specjalności daje pewność, że nikt nie będzie mógł bezprawnie używać tej nazwy w obrocie. Wyłączne prawo do korzystania z zarejestrowanej nazwy oraz znaku graficznego, informującego o regionalnym lub tradycyjnym charakterze produktu, posiadają wytwórcy, spełniający wszystkie warunki, zawarte w specyfikacji, potwierdzone odpowiednimi działaniami kontrolnymi.

Na terenie całej Unii Europejskiej produkty regionalne i tradycyjne cieszą się obecnie bardzo dużym zainteresowaniem. Europejczycy na rynku, zdominowanym przez produkty masowe, coraz częściej poszukują wyrobów niepowtarzalnych, które charakteryzuje najwyższa jakość i są gotowi zapłacić za nie wyższą cenę.

Propagowanie kultury i tradycji oraz wspieranie działań, zmierzających do rozpowszechniania wiedzy na temat naszego dziedzictwa kulinarnego może sprawić, że wyroby regionalne staną się jedną z wizytówek ziem Polski. Będą one nierozdzielną częścią regionu, stanowiącą ogromną atrakcję turystyczną. Propagowanie idei ochrony nazw produktów jest bardzo ważnym elementem rozwoju obszarów wiejskich przede wszystkim ze względu na wpływ rynku tych produktów na rozwój terenów, z których pochodzą. System ochrony sprzyja również zróżnicowaniu działalności na obszarach wiejskich, także na terenach o niekorzystnych warunkach gospodarowania oraz zapobiega wyludnianiu się tych obszarów.

Wsparcie dla najlepszych

Ponieważ zarejestrowane i chronione produkty można określić jako wizytówkę europejskiej żywności i rolnictwa oraz ze względu na fakt, że świadczą one o różnorodności kulturowej całej wspólnoty, dla ich producentów przewidziane są specjalne ułatwienia finansowe, mające na celu zachęcenie ich do produkcji i promowania tych produktów.

Producenci mogą ubiegać się, w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, o refinansowanie poniesionych wydatków na sporządzenie specyfikacji, a w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 planowane jest uruchomienie dwóch działań bezpośrednio dotyczących tych wyrobów:

- ◆ **Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności** – w ramach tego działania producenci rolni będą mogli ubiegać się o zwrot kosztów stałych związanych z uczestnictwem w danym systemie jakości żywności, w tym kosztów kontroli zgodności procesu produkcji z obowiązującymi zasadami,
- ◆ **Działania informacyjne i promocyjne** – w ramach tego działania grupy producentów będą mogły ubiegać się o zwrot 70% kosztów kwalifikowanych poniesionych na realizację działań informacyjnych lub promocję systemów jakości żywności.

Chroniona Nazwa Pochodzenia oznacza nazwę produktu, pochodzącego z określonego regionu, miejsca lub kraju. Jakość lub cechy charakterystyczne tego produktu są wynikiem oddziaływania środowiska geograficznego, na które składają się zarówno czynniki naturalne, jak i ludzkie.

Chroniona Nazwa Pochodzenia odnosi się do obszaru geograficznego, na którym odbywają się wszystkie etapy produkcji danego wyrobu.

Chronione Nazwy Pochodzenia z Polski – bryndza podhalańska i oscypek.

Chronione Oznaczenie Geograficzne oznacza nazwę produktu, pochodzącego z określonego regionu, miejsca lub kraju, którego jakość, renoma lub inne cechy charakterystyczne są wynikiem danego pochodzenia geograficznego.

Chronione Oznaczenie Geograficzne odnosi się do obszaru geograficznego, na którym odbywa się co najmniej jeden z etapów produkcji danego wyrobu.

Chronione Oznaczenie Geograficzne z Polski – miód wrzosowy z Borów Dolnośląskich.

Gwarantowana Tradycyjna Specjalność oznacza produkt, który posiada specyficzny charakter odróżniający go od podobnych produktów należących do tej samej kategorii oraz udokumentowaną co najmniej dwudziestopięcioletnią tradycję i historię jego wytwarzania.

Nazwa produktu powinna być sama w sobie specyficzna albo odnosić się do specyficznych cech produktu.

Gwarantowane Tradycyjne Specjalności z Polski – miody pitne półtorak, dwójniak, trójniak i czwórniak.

Loga w formacie eps do pobrania na:
http://ec.europa.eu/agriculture/foodqual/quali1_en.htm

Polskie specjały w Brukseli

◆ O Chronioną Nazwę Pochodzenia aplikują:

- ❖ Redykołka,
- ❖ Podkarpacki miód spadziowy,
- ❖ Wiśnia nadwiślańska,
- ❖ Karp zamorski,
- ❖ Miód drahimski,
- ❖ Śliwka sztyrlowska,
- ❖ Fasola wrzawska,
- ❖ Miód z Sejneńszczyzny lub miód z Łódzkiej (wniosek transgraniczny z Polski i Litwy).

◆ O Chronione Oznaczenie Geograficzne aplikują:

- ❖ Andruty kaliskie,
- ❖ Kiełbasa lisiecka,
- ❖ Wielkopolski ser smażony,
- ❖ Rogal świętomarciński,
- ❖ Truskawka kaszubska,
- ❖ Suska sechlońska,
- ❖ Miód kurpiowski,
- ❖ Fasola korczyńska,
- ❖ Jabłka łąckie,
- ❖ Obwarzanek krakowski.

◆ O Gwarantowaną Tradycyjną Specjalność aplikują:

- ❖ Kiełbasa jałowcowa,
- ❖ Kiełbasa myśliwska,
- ❖ Kabanosy,
- ❖ Olej rydzowy,
- ❖ Pierekaczewnik,
- ◆ Wnioski rozpatrywane na poziomie krajowym:

❖ Chleb prądnicki (ubiega się o Chronione Oznaczenie Geograficzne),

❖ Fasola „Piękny Jaś” z Doliny Dunajca (ubiega się o Chronioną Nazwę Pochodzenia),

❖ Karp milicki (ubiega się o Chronione Oznaczenie Geograficzne),

❖ Jabłka grójeckie (ubiega się o Chronione Oznaczenie Geograficzne),

❖ Kołocz śląski lub kołacz śląski (ubiega się o Chronione Oznaczenie Geograficzne).

Rolnictwo Ekologiczne

Rolnictwo ekologiczne to system gospodarowania o zrównoważonej produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Produkcja ekologiczna łączy przyjazne środowisku praktyki gospodarowania, wspomaga wysoki stopień różnorodności biologicznej, wykorzystuje naturalne procesy oraz zapewnia właściwy dobrostan zwierząt. Dodatkowo zawsze należy dostosować zasady produkcji ekologicznej do regionalnych różnic klimatycznych i warunków lokalnych oraz szczególnych dla danych zwierząt praktyk hodowlanych.

Sektor rolnictwa ekologicznego w Polsce rozwija się bardzo dynamicznie. W 2004 r. kontrolą było objętych 3760 gospodarstw o powierzchni 82.730 ha, a w 2007 r. było to już 11887 gospodarstw o powierzchni 285.878 ha. Licz-

ba przetwórci wzrosła z 50 do 207. W Polsce udział rolnictwa ekologicznego w całkowitej powierzchni upraw rolnych w 2002 roku wynosił zaledwie około 0,3%, podczas gdy średnia w państwach „starej unii” wynosiła 3,3%. Obecnie udział powierzchni ekologicznej w Polsce wzrósł do 1,8%. Pochodną wzrostu tego sektora rolnictwa jest wzrost liczby jednostek certyfikujących, odpowiedzialnych za kontrolę i certyfikację. W 2008 r. ich liczba zwiększyła się z 7 do 9. Kolejne jednostki składają do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wnioski o upoważnienie do przeprowadzania kontroli.

Konkursu na najlepsze gospodarstwo ekologiczne

Działania, zmierzające do podtrzymania tego zainteresowania oraz podejmowane działania, mające na celu rozwój i promocję systemu rolnictwa ekologicznego, zostały zapisane w Planie Działań dla Żywności Ekologicznej i Rolnictwa w Polsce na lata 2007-2013. Jednym z takich działań jest organizacja konkursu na najlepsze gospodarstwo ekologiczne. Konkurs został przygotowany i przeprowadzony przy współpracy Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Radomiu. Celem konkursu jest promocja najlepszych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych dla różnych typów gospodarstw ekologicznych, upo-

wszechnienie informacji o metodach produkcji ekologicznej wśród producentów i odbiorców a także wymiana doświadczeń między producentami ekologicznymi.

Mówi się, iż rolnictwo ekologiczne ma dwoistą naturę. Jest to system gospodarowania, wpływający pozytywnie na środowisko naturalne, co też przyczynia się do osiągania szeroko rozumianych korzyści rolnośrodowiskowych. Z drugiej jednak strony rolnictwo ekologiczne jest odpowiedzią na zmieniającą się strukturę popytu na rynku. Konsumenci skłaniają się ku tym produktom, chcą je kupować i zazwyczaj płacą za nie wyższą cenę niż za produkty, które nie zostały wytworzone takimi metodami. Zgodnie z tym podejściem system rolnictwa ekologicznego jest systemem rynkowym. Dlatego też w ramach konkursu promowane są rozwiązania, zmierzające zarówno do wzrostu sprzedaży produktów rolnictwa ekologicznego, jak też mające na celu wprowadzanie i propagowanie rozwiązań przyjaznych środowisku. Biorąc pod uwagę ten dualizm, gospodarstwa były oceniane w dwóch kategoriach: „ekologia-środowisko” i „ekologiczne gospodarstwo towarowe”.

Zasady oceny

Wszystkie gospodarstwa, zgłoszone do konkursu, były początkowo oceniane według kryteriów, określonych jako „pakiet podstawowy”. Były tu oceniane takie elementy, jak: dostosowanie zmianowania do warunków klimatycznych i glebowych gospodarstwa oraz wyko-

nywanie zabiegów agrotechnicznych, charakterystycznych dla rolnictwa ekologicznego, estetyka gospodarstwa łąd i porządek, dbałość o nieprodukcyjne elementy środowiska, dostosowanie wyposażenia gospodarstwa do potrzeb i skali produkcji oraz zbilansowanie produkcji zwierzęcej z produkcją roślinną. Gospodarstwa, które w ramach „pakietu podstawowego” uzyskały wymaganą ilość punktów były oceniane w ww. dwóch kategoriach.

W kategorii „ekologia-środowisko” były brane pod uwagę np. zachowanie i odpowiednie utrzymanie elementów przyrodniczych na terenie i w otoczeniu gospodarstwa, działania zmierzające do podniesienia poziomu bioróżnorodności, wykorzystywanie lokalnych i starych odmian, ras i gatunków, należało również ocenić, czy w gospodarstwie ekologicznym są stosowane innowacyjne technologie, zmniejszające poziom ingerencji na środowisko np. przydomowe oczyszczalnie ścieków, baterie słoneczne itp.

W kategorii „ekologiczne gospodarstwo towarowe” brano pod uwagę takie elementy, jak asortyment produktów, wielkość produkcji sprzedanej, kanały sprzedaży, stosowane formy promocji, udział produkcji eksportowej w całości produkcji, oceniano czy rolnik posiada dodatkowe certyfikaty jakości dla produktów, uzyskane nagrody lub inne wyróżnienia za jakość swych wyrobów. Dodatkowo punktowana była również dodatkowa działalność, wpływająca na ekonomiczną sytuację gospodarstwa, tj. agroturystyka, współpraca z instytu-

cjami naukowymi w celu poprawy jakości produkcji, udział w grupach producenckich czy stowarzyszeniach. Bardzo istotne było również czy w ramach gospodarstwa prowadzi się przetwórstwo wytworzonych surowców.

Wybór najlepszych

W konkursie, w dwóch kategoriach, wzięło udział 178 gospodarstw. Najwięcej zgłoszeń było w województwie Podkarpackim – aż 25, w Zachodniopomorskim – 18 i 17 w województwie Podlaskim. Komisje konkursowe, powoływane przy Wojewódzkich Ośrodkach Doradztwa Rolniczego, w każdym z województw wyłoniły zwycięzców. Nagrodzeni na etapach wojewódzkich wzięli udział w etapie krajowym. Do oceny tych 32 gospodarstw powołana została specjalna komisja, która wyłoniła zwycięzców. Biorąc pod uwagę dużą konkurencję i rygorystycznie przyjęte kryteria oceny, należy tym rolnikom gorąco pogratulować.

Jeżeli są Państwo zainteresowani wynikami całego konkursu i zapoznaniem się ze zwycięzcami jego pierwszej edycji to prosimy o kontakt z organizatorami. Serdecznie zapraszamy również na uroczyste podsumowanie i wręczenie nagród, które odbędzie się na X Międzynarodowej Konferencji Naukowej na temat „Rolnictwo ekologiczne - stan obecny i perspektywy rozwoju” – dnia 3 października na terenie Międzynarodowych Targów Hodowli, Ogrodnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich FARMA.

DEPARTAMENT RYNKÓW ROLNYCH
TEL. (022) 623 16 32

Notatki:

Nowa edycja programu mikropożyczkowego

Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA, wspólnie z Bankiem Gospodarstwa Krajowego BGK, uruchamia program mikropożyczkowy, który swoim zasięgiem obejmie obszar całego kraju. Kapitał programu, wynoszący ok. 45mln PLN, pochodzi ze spłat mikropożyczek, udzielanych w ramach jednego z komponentów Programu aktywizacji obszarów wiejskich, który w poprzedniej edycji swoim zasięgiem objął obszar pięciu województw. W okresie prawie dwóch lat udzielonych zostało 4655 mikropożyczek na kwotę 56 061 400 PLN (w tym 25% wkładu własnego realizatorów usług). W efekcie udzielonych pożyczek i dotacji utworzonych zostało ponad 2 960 przedsiębiorstw oraz ponad 2 940 miejsc pracy. Średnia wartość pożyczki wyniosła 12 043 PLN. W okresie realizacji beneficjenci złożyli ponad 5 120 wniosków na kwotę 67 394 950 PLN, czym znacznie przekroczyli ówczesne możliwości kapitałowe programu.

Tak duże zainteresowanie możliwością otrzymania pożyczki na obszarach wiejskich, wyrażone przekroczeniem planowanych wskaźników, m.in. dużą liczbą złożonych wniosków, przewyższającą pulę dostępnych środków finansowych, utworzeniem nowych przedsiębiorstw i nowych miejsc pracy, jak również pozytywne opinie, wyrażane przez beneficjentów na temat programu, wskazują na potrzebę kontynuacji tego przedsięwzięcia i dalsze zapewnienie świadczenia usług mikrofinansowych na obszarach wiejskich.

W rekomendacjach raportu, przyjętego przez Radę Ministrów, w dniu 6 lipca 2004 r. „Przedsiębiorczość w Polsce

2004” stwierdzono, iż jednym z priorytetowych zadań w zakresie rozwoju przedsiębiorczości jest kontynuacja wspierania systemu funduszy pożyczkowych oraz poręczeniowych dla małych przedsiębiorców. Trudny dostęp do kapitału stanowi jedną z najpoważniejszych barier rozwoju, zwłaszcza dla małych i średnich przedsiębiorstw. Wsparcie finansowe, w postaci mikropożyczek, nie wymagające stosowania zabezpieczeń bankowych, stanowi istotną pomoc dla przedsiębiorców nie kwalifikujących się lub nie występujących o kredyt bankowy.

Obecnie uruchamiany program mikropożyczkowy adresowany jest do mieszkańców obszarów wiejskich i miast do 25 tys. mieszkańców. W porównaniu z większymi miastami, obszary te charakteryzują się niewystarczająco rozwiniętym systemem wsparcia dla MŚP, jak również mniejszymi szansami na odniesienie sukcesu w realizacji działalności gospodarczej na tych obszarach. W związku z tym uzyskanie pożyczki na rozpoczęcie lub poszerzenie działalności gospodarczej zwiększy potencjalne możliwości rozwoju, stojące przed mieszkańcami obszarów wiejskich.

Maksymalna wartość udzielonej mikropożyczki wyniesie 20 tys. PLN a okres jej spłaty rozłożony zostanie do 36 miesięcy, z możliwością półrocznej karencji, wliczonej w okres spłaty. Każda pożyczka finansowana będzie maksymalnie w 75% ze środków kapitału programu i minimum w 25% ze środków wykonawcy usługi (instytucji pożyczkowej). Oprocentowanie pożyczki naliczane będzie według stopy redyskonta weksli plus 2% ryzyka.

Zabezpieczeniem, udzielanych mikropożyczek, będą poręczenia od osób fizycznych o udokumentowanych dochodach (wysokość dochodów określi wykonawca), weksel in blanco od pożyczkobiorcy, poręczenie grupowe kilku pożyczkobiorców, zastaw pod hipotekę oraz inne, określone przepisami prawa, sposoby zabezpieczania spłat mikropożyczek. Wybór jednej z form zabezpieczenia leżeć będzie w gestii wykonawcy i będzie uzależniony od sytuacji konkretnego beneficjenta.

Mikropożyczki mogą być przeznaczone na inwestycje, związane z rozpoczęciem lub kontynuacją prowadzonej działalności gospodarczej albo na inwestycje związane z niewymagającymi rejestracji usługami agroturystycznymi.

Inwestycje te nie mogą dotyczyć działalności rolniczej. Ponadto stanowić będą one pomoc de minimis i w związku z tym udzielane będą zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15.12.2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis, a zatem mogą dotyczyć wyłącznie sektorów wymienionych w art. 1 tego rozporządzenia.

W drodze przetargu, ogłoszonego przez BGK, w dniu 30 lipca 2008 r. (http://www.bgk.com.pl/serwis/zamowienia_publiczne.jsp), wyłonieni zostaną wykonawcy usług, którzy na terenie 16 województw rozpoczną w IV kwartale udzielanie mikropożyczek.

Wyniki konkursu, jak i bieżące informacje z realizacji projektu będą zamieszczane na stronie FAPA (<http://www.fapa.org.pl>).

GRZEGORZ KICZOR
FAPA

Notatki:

Zadania ANR i ich realizacja

Agencja Nieruchomości Rolnych (ANR) jest państwową osobą prawną, której Skarb Państwa powierzył wykonywanie prawa własności i innych praw rzeczowych w odniesieniu do mienia państwowego w rolnictwie. Agencja działa na podstawie ustawy z 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa.

Od początku swego istnienia (16 lat) Agencja działa na zasadach samofinansowania (tj. nie otrzymuje dotacji budżetowych na swoje utrzymanie i funkcjonowanie). Koszty przejmowania do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (ZWRSP) nieruchomości Skarbu Państwa, ich restrukturyzacji, przygotowania do rozdysponowania (np. prac geodezyjnych, zakładania ksiąg wieczystych, ogłoszeń o przetargach) oraz samego rozdysponowywania mienia w przetargach i bezprzetargowo, zabezpieczenia obiektów zabytkowych, utrzymania majątku nieprodukcyjnego (np. dużej części mieszkań) itp., a także swego utrzymania Agencja w całości pokrywa z przychodów uzyskiwanych z działalności statutowej. Co więcej, począwszy od 2004 r. Agencja odprowadza do budżetu państwa kwotę wynikającą z różnicy między wpływami uzyskanymi z gospodarowania mieniem Zasobu w danym roku obrotowym, a środkami wydatkowanymi na realizację ustawowych zadań. Do końca I półrocza 2008 r. wpłaty Agencji do budżetu państwa z tego tytułu wyniosły 3 326,6 mln zł, w tym: za 2004 r. przekazano kwotę 508,4 mln zł, za 2005 r. kwotę 677,1 mln zł, za 2006 r. kwotę 1 212,1 mln zł oraz za rok 2007 przekazano 929,0 mln zł.

W 2005 r. weszła w życie ustawa z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1418 z późn. zm.), która wprowadziła nowe zasady zaspokajania roszczeń majątkowych tzw. „zabuzan”. Ustawa ta nie reguluje bezpośrednio działalności Agencji, jednakże w związku z tym, że umożliwia realizację prawa do rekompensaty poprzez m.in. zaliczenie wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej na poczet

ceny sprzedaży nieruchomości Zasobu, ma wpływ na wyniki finansowe Agencji. Ponadto na Agencję nałożony został obowiązek przeznaczania na utworzony tą ustawą fundusz celowy pod nazwą „Fundusz Rekompensacyjny” przychodów ze sprzedaży nieruchomości, z ich częściami składowymi, realizowanej w trybach przetargowych, o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 400 000 ha. Zgodnie z art. 16 ust. 4 wyżej wymienionej ustawy środki te winny być przekazywane do Funduszu Rekompensacyjnego w formie kwartalnych zaliczek (w wysokości ustalonej na podstawie planów finansowych), w terminie do 30 dni po zakończeniu każdego kwartału, natomiast rozliczenie roczne zobowiązania następuje w terminie 14 dni po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Sposób ustalania wysokości rocznego zobowiązania Agencji wobec Funduszu Rekompensacyjnego reguluje § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej ANR oraz gospodarki finansowej ZWRSP. Zgodnie z tym uregulowaniem roczne zobowiązanie ANR z tytułu wpłat na zasilenie Funduszu Rekompensacyjnego obliczane jest jako iloczyn 70% powierzchni gruntów sprzedanych w przetargach w danym roku obrotowym oraz średniej ceny sprzedaży jednego hektara gruntu ZWRSP z jego częściami składowymi uzyskanej w przetargach w danym roku. Za rok 2007 Agencja przekazała na ten Fundusz 580,8 mln zł, a łącznie – do końca I półrocza 2008 r. – ponad 1,2 mld zł.

Agencja realizuje zadania wynikające nie tylko z ww. ustaw, ale także z wielu przepisów szczególnych, w tym ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego. Najważniejsze cele wymienione w tej ustawie to:

- ◆ poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych,
- ◆ przeciwdziałanie nadmiernej koncentracji nieruchomości rolnych,
- ◆ zapewnienie prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwach rolnych przez osoby o odpowiednich kwalifikacjach.

Ponadto Agencja wykonuje lub współuczestniczy w wykonywaniu zadań wy-

nikających m.in. z przepisów o stosunku państwa do kościołów i związków wyznaniowych, o ubezpieczeniu społecznym rolników, o rentach strukturalnych, o ochronie środowiska i ochronie przyrody, przepisów o lasach, przepisów prawa wodnego itp.

Agencja wykonuje także funkcje właścicielskie w stosunku do 57 spółek hodowli roślin uprawnych oraz hodowli zwierząt gospodarskich, określonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jako mające szczególne znaczenie dla gospodarki narodowej.

Łączny majątek spółek według stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku wyniósł 1 467 827,4 tys. zł i wzrósł o 10,0% w stosunku do roku ubiegłego, z tego majątek trwały wzrósł o 10,6% do kwoty 908 911,8 tys. zł, a majątek obrotowy o 9,2% - do wartości 558 915,4 tys. zł. Jednocześnie łączna wartość zobowiązań wraz z rezerwami i rozliczeniami międzyokresowymi wzrosła o 4,0% do wartości 262 301,4 tys. zł.

W roku 2007 łączny wynik finansowy netto w nadzorowanych przez ANR spółkach wyniósł per saldo (+) 72 599,0 tys. zł i był wyższy od ubiegłorocznego o 53,2%.

Według stanu na koniec 2007 r. spółki dysponowały powierzchnią własną 4,6 tys. ha wniesioną aportami z Zasobu WRSP oraz dzierżawiły od Agencji grunty o powierzchni 113 tys. ha.

Od początku swego działania w 1992 r. do końca czerwca 2008 r. Agencja przejęła do Zasobu WRSP nieruchomości o powierzchni ponad 4,7 mln ha, głównie po zlikwidowanych państwowych przedsiębiorstwach gospodarki rolnej (80%) oraz po Państwowym Funduszu Ziemi, a od połowy roku 2000 przejmowane grunty pochodzą głównie z tzw. „pozostałych źródeł”, tj. w trybie przepisów o kształtowaniu ustroju rolnego, o ubezpieczeniu społecznym rolników, a także grunty pochodzące z pierwokupów i odkupów realizowanych w trybie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, jak też nabywane na własność Skarbu Państwa przez państwowe jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej. Do Zasobu przejęto także (głównie z ppgr) inny majątek o wartości księgowej 8,6 mld zł.

Agencja przejęła również zobowiązania byłych ppgr w stosunku do około 30 tys. podmiotów, w łącznej kwocie 2 mld zł, w tym głównie (ok. 45%) z tytułu zaciągniętych i niespłaconych kredytów i pożyczek. Zobowiązania te zostały w całości uregulowane z wpływów z prywatyzacji.

Począwszy od dnia 16 lipca 2003 r. ANR wykonuje zadania określone w ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (UKUR) związane z poprawą struktury obszarowej gospodarstw rolnych, przeciwdziałaniem nadmiernej koncentracji nieruchomości rolnych oraz zapewnieniem prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwach rolnych przez osoby o odpowiednich kwalifikacjach. Na podstawie powyższych przepisów Agencja może nabywać nieruchomości rolne na rynku prywatnym.

Do końca czerwca 2008 r. do Agencji wpłynęło 460 tys. umów przenoszących własność nieruchomości rolnych o łącznym obszarze ponad 700 tys. ha. Agencja skorzystała (deklaratywnie) z prawa pierwokupu i wykupu, interwieniu-

stwa przejętych do Zasobu WRSP są sprzedaż i dzierżawa, realizowane głównie w trybie przetargów publicznych lub przetargów ograniczonych do określonej kategorii uprawnionych osób, np. rolników indywidualnych zamierzających powiększyć własne gospodarstwa rodzinne.

W roku 2007 ANR przeprowadziła ponad 46 tys. przetargów na sprzedaż i ok. 5 tys. przetargów na dzierżawę ziemi (w tym ok. 3 tys. przetargów ograniczonych na sprzedaż i dzierżawę gruntów). W I półroczu 2008 r. przeprowadzono 25,6 tys. przetargów na sprzedaż nieruchomości Zasobu (w tym około 400 przetargów ograniczonych) oraz 1,4 tys. przetargów na dzierżawę (w tym również około 400 przetargów ograniczonych).

W 2007 r. Agencja sprzedała 103,3 tys. ha, średnio 8,6 tys. ha miesięcznie, wdzierżawiła zaś ok. 42 tys. ha. W I półroczu 2008 r. Agencja sprzedała 38 tys. ha, co oznacza, że wykonała 72,7% planu sprzedaży przewidywanego na to półrocze. W okresie swego funkcjonowania Agencja sprzedała nierucho-

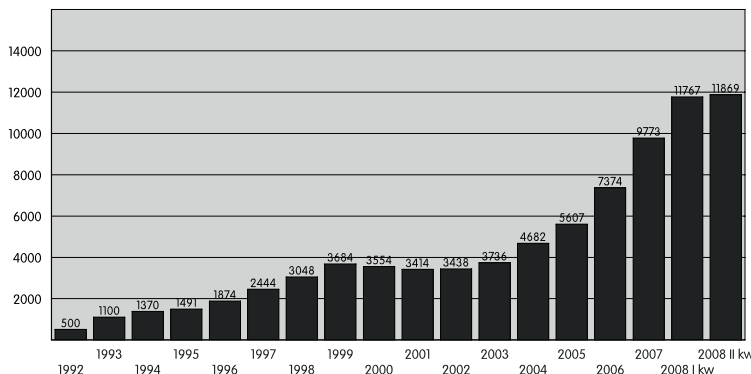
nym uprawnionym podmiotom przekazano nieodpłatnie około 42 tys. ha. W pozostałych formach (przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, scalanie i wymiana gruntów, zniesienie współwłasności itp.) rozdysponowano łącznie 24 tys. ha.

Do czynników utrudniających intensyfikację sprzedaży zaliczyć należy wygaśnięcie z końcem 2003 r. planów zagospodarowania przestrzennego w wielu gminach, przy czym niektóre z nich nie posiadają nawet studiów uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego. Niewielki postęp prac nad opracowaniem planów i niepewność co do przyszłej funkcji nieruchomości i związane z tym ryzyko sprzedaży nieruchomości za cenę nie odzwierciedlającą jej faktycznej wartości, w wielu przypadkach uniemożliwiały przeznaczanie nieruchomości Zasobu do sprzedaży (pozostawały one najczęściej w dzierżawie). Również uchwalane obecnie plany i studia, z uwagi na występujące niekiedy niejednoznaczne i niejasne zapisy (np. alternatywne przeznaczenie nieruchomości: rolne i nierolne, co oczywiście jest korzystne dla potencjalnych inwestorów) – mogą stanowić barierę osłabiającą proces sprzedaży przez Agencję nieruchomości Skarbu Państwa.

Kolejnym problemem są roszczenia reprivatyzacyjne zgłoszone do Agencji. Jak wynika z rozpoznania roszczenia te dotyczą arealu ok. 500 tys. ha gruntów Zasobu WRSP. Do Agencji wpłynęły w tej sprawie 2 634 wnioski. Są województwa gdzie udział roszczeń w stanie posiadania Zasobu jest bardzo wysoki i wynosi ponad 65%, np. woj. wielkopolskie, woj. kujawsko-pomorskie.

Ceny wywoławcze nieruchomości Zasobu do przetargów ustalane są w oparciu o kryteria rynkowe. W transakcjach sprzedaży przez Agencję gruntów rolnych po roku 2001 obserwuje się systematyczny wzrost ceny. Jeżeli w roku 2001 uzyskano średnią cenę za 1 ha w wysokości 3 414 zł, to już w roku 2004 wyniosła ona 4 682 zł, w 2005 r. – 5 607 zł, w 2006 r. – 7 374 zł oraz w 2007 r. – 9 773 zł. Średnia cena sprzedaży uzyskana w 2007 r. przez Agencję w stosunku do ceny sprzedaży z roku poprzedniego wzrosła o ok. 33%. W I połowie roku 2008 ceny sprzedaży gruntów rolnych Zasobu miały nadal tendencję wzrostową, osiągając poziom blisko 12 tys. zł za 1 ha.

Ceny sprzedaży nieruchomości rolnych ANR i gruntów omych wg GUS w zł/ha w latach 1992-2008

jąc na rynku prywatnym w odniesieniu do 12,9 tys. ha. Wartość tych transakcji opiewała na łączną kwotę 116,3 mln zł.

Według stanu na koniec czerwca 2008 r. do Zasobu faktycznie przejęto 9,4 tys. ha o wartości (z aktów notarialnych) 86,8 mln zł.

Nabyte nieruchomości przeznaczone są przez ANR głównie do sprzedaży w formie przetargów ograniczonych na powiększenie gospodarstw rodzinnych przez rolników indywidualnych.

Podstawowymi kierunkami rozdysponowywania nieruchomości Skarbu Pań-

ności Zasobu o łącznej powierzchni ok. 1,84 mln ha.

Niezależnie od sprzedaży, od początku działania do końca czerwca 2008 r. Agencja trwale rozdysponowała około 471 tys. ha, w tym m.in. przekazała 146 tys. ha Lasom Państwowym, 47 tys. ha, jednostkom samorządu terytorialnego, ok. 82 tys. ha kościelnym osobom prawnym różnych wyznań, ok. 114 tys. ha przekazano regionalnym zarządom gospodarki wodnej (grunty pod jeziorami o wodach płynących), blisko 16 tys. ha przekazano aportami do spółek oraz in-

Jak wynika z najnowszych danych średnia cena transakcyjna nieruchomości rolnych z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w II kwartale br. wyniosła 11 869 zł za 1 ha i była wyższa od średniej ceny roku 2007 o 2 096 zł, tj. o ponad 21%.

Również ceny ziemi sprzedawanej w obrocie prywatnym systematycznie wzrastają. Według GUS ceny gruntów ornych w tych transakcjach w latach 1992-I kw. 2008 były wprawdzie nieco wyższe, niż ceny gruntów ogółem sprzedawanych z Zasobu WRSP (ale może to być powodowane różnicą cech bonitacyjnych), natomiast tempo wzrostu tych cen było zbliżone, a także bardzo silnie skorelowane (współczynnik korelacji tych zmiennych dla okresu 1992–2007 wyniósł $r=0,97$).

Obecnie w Zasobie WRSP znajduje się około 2,42 mln ha, z czego ok. 1,8 mln ha – w dzierżawie (ok. 74%). W trwałym zarządzie i wiecznym użytkowaniu znajduje się ok. 90 tys. ha. Ponadto w ewidencji Zasobu znajduje się ok. 147 tys. ha „gruntów obcych”, w tym 140 tys. ha „jezior o wodach płynących”, które są sukcesywnie przekazywane podmiotom uprawnionym w trybie przepisów ustawy Prawo wodne.

Dla umów dzierżawy zawieranych w 2007 r. przez ANR przeciętny czynsz dzierżawny wyniósł w równowartości pszenicy 6,7 dt pszenicy za 1 ha. Czynsz uzyskiwany z umów dzierżawy w 2007 r. w stosunku do czynszu uzyskiwanego z takich umów w roku poprzednim wzrósł o 67,5%.

W umowach dzierżawy zawieranych w 2008 r. przeciętny czynsz dzierżawny za grunty rolne kształtował się od 6,4 dt pszenicy za 1 ha w I kwartale do 8,4 dt pszenicy w IV kwartale. Zmiany te-

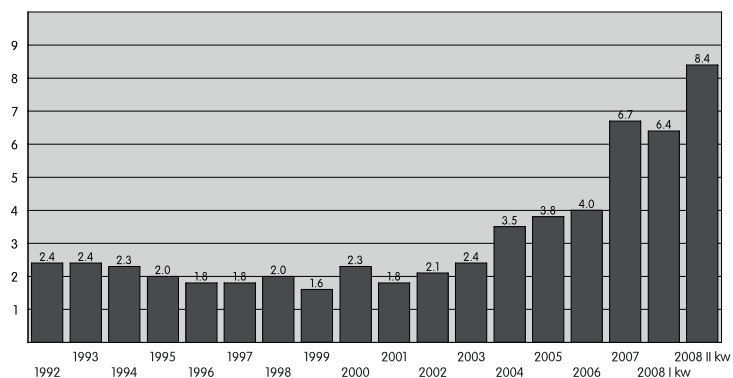
go czynszu są analogiczne jak na prywatnym rynku dzierżaw.

Do rozdysponowania na koniec 2007 r. pozostawało ok. 347 tys. ha gruntów, sukcesywnie przygotowywanych do sprzedaży lub dzierżawy. Część gruntów kwalifikuje się do innego niż rolnicze zagospodarowania, w tym pod zalesienie lub na cele inwestycyjne. Na koniec

gania się „zabużan” o nabywanie gruntów w przetargach organizowanych przez Agencję wskazuje, że część popytu przeniosła się na pozyskiwanie rekompensaty finansowej z „Funduszu Rekompensacyjnego”.

Agencja przejęła także dość znaczny majątek „socialny”, w tym ok. 336 tys. mieszkań. Sprywatyzowano (przekaza-

Średni czynsz dzierżawny od gruntów rolnych ANR w latach 1992-2008 w dt/pszenicy za 1 ha

czerwca 2008 r. do rozdysponowania pozostawało 329,6 tys. ha, z których potencjalnie do zagospodarowania rolniczego kwalifikowało się 214,9 tys. ha (65%). W tej powierzchni około 15% stanowiły jednak wieloletnie odłogi.

Szczególną grupą nabywców nieruchomości Zasobu są tzw. „zabużanie”. Do końca 2007 r. Agencja sprzedała im 5,1 tys. ha o łącznej wartości 72,1 mln zł, z czego „zabużanie” zapłacili ponad 95% tej wartości uprawnieniami (68,8 mln zł). W I półroczu 2008 Agencja sprzedała „zabużanom” około 87 ha, o wylicytowanej wartości 1,5 mln zł (ok. 17,2 tys. zł za 1 ha). Spowolnienie ubie-

no nieodpłatnie gminom, spółdzielniom mieszkaniowym) ponad 317 tys. mieszkań w tym sprzedano najemcom 302 tys. mieszkań. W Zasobie pozostaje ok. 16,0 tys. mieszkań, z których prawie połowa (np. mieszkań położonych w obiektach zabytkowych lub funkcjonalnie związanych z działalnością gospodarczą) nie będzie przeznaczony do sprzedaży (niezbędne jest bowiem wprowadzenie zmian dotyczących zbywania budynków mieszkalnych w siedliskach gospodarczych, które umożliwiłyby Agencji sprzedaż tych siedlisk).

ZESPÓŁ GOSPODAROWANIA ZASOBEM

TEL. (022) 635 53 93

Notatki:

PROW 2007-2013

Dofinansowanie usług doradczych dla rolników i posiadaczy lasów

Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów oznaczone kodem 114 w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 jest nowym działaniem wdrażanym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Wprowadzenie systemu doradztwa rolniczego dla rolników i posiadaczy lasów ma być pomocne w procesie dostosowania gospodarstw do wymogów Unii Europejskiej. Korzystanie z pomocy doradczej będzie dobrowolne. Doradca, udzielający pomocy doradczej rolnikowi, nie może informować lub wnioskować o ukaranie rolnika z powodu nie spełnienia przez gospodarstwo wymogów cross-compliance, natomiast jest zobowiązany do zachowania rzetelności i poufności.

Cel i podstawa prawna działania, stawki opłat

Celem działania jest umożliwienie beneficjentom między innymi:

- ◆ dostosowanie gospodarstwa rolnego do zasady wzajemnej zgodności (ang. cross-compliance) tj. w zakresie gospodarki gruntami, ochrony środowiska, zdrowia publicznego, dobrostanu i zdrowia zwierząt, zdrowotności roślin;
- ◆ wspieranie restrukturyzacji, rozwoju i innowacji w gospodarstwach rolnych i leśnych;
- ◆ poprawa bezpieczeństwa i higieny pracy;
- ◆ zwiększenie konkurencyjności i dochodowości gospodarstw rolnych i leśnych;
- ◆ ochrona środowiska naturalnego.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 określa zakres i zasady dla tego działania. Doprecyzowanie ich zawarte jest w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 17 kwietnia 2008 r. w sprawie szczególnych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów” PROW 2007-2013 (Dz. U. Nr 78, poz. 470). Natomiast rodzaje usług doradczych oraz stawki opłat za nie przedstawiają tabele, które są zgodne z załącznikiem nr 1 i nr 2 do rozporządzenia.

Rodzaje usług doradczych dla rolników oraz stawki opłat (załącznik nr 1 do rozporządzenia)

Lp.	Rodzaje usług doradczych	Stawki opłat w zł/rodzaj usługi doradczej			
		Ocena gospodarstwa rolnego w zakresie spełniania wymogów wzajemnej zgodności		Opracowanie planu dostosowania gospodarstwa rolnego do wymogów wzajemnej zgodności	
		produkcja zwierzęca albo roślinna i zwierzęca	produkcja roślinna	produkcja zwierzęca albo roślinna i zwierzęca	produkcja roślinna
I	Kompleksowa ocena gospodarstwa rolnego w zakresie spełniania wymogów wzajemnej zgodności	2 200	1 200	-	-
I.1	Ochrona środowiska gospodarstwo położone na obszarach Natura 2000 albo	-	-	700	500
	gospodarstwo położone poza obszarami Natura 2000	-	-	400	250
I.2	Zdrowie publiczne ludzi, zdrowie zwierząt oraz zdrowotność roślin, a także identyfikacja i rejestracja zwierząt	-	-	2 000	1 200
I.3	Dobrostan zwierząt	-	-	800	-
I.4	Dobra kultura rolna zgodna z wymogami ochrony środowiska	-	-	300	300
		Ocena gospodarstwa rolnego w zakresie spełniania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy		Opracowanie planu dostosowania gospodarstwa rolnego do zasad bezpieczeństwa i higieny pracy	
		produkcja zwierzęca albo roślinna i zwierzęca	produkcja roślinna	produkcja zwierzęca albo roślinna i zwierzęca	produkcja roślinna
II	Bezpieczeństwo i higiena pracy	300	150	-	-
		-	-	500	300

Rodzaje usług doradczych dla posiadaczy lasów oraz stawki opłat (załącznik nr 2 do rozporządzenia)

Lp.	Rodzaje usług doradczych	Stawki opłat w zł/rodzaj usługi
1.	Zwykła praktyka leśna	500
2.	Ochrona leśnej różnorodności biologicznej	300
3.	Planowanie i uzyskiwanie odnowienia naturalnego	500
4.	Pielęgnowanie uprawy z odnowienia naturalnego	200
5.	Rola martwego drewna w lesie	200
6.	Planowanie i zakładanie strefy szyjkowej na skraju lasu	500
7.	Wprowadzanie domieszek biocenotycznych i podsadzeń przebudowujących	1 000

W oparciu o wyżej wymienione rozporządzenie wykonawcze Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa będzie przyjmowała i rozpatrywała wnioski, wydawała decyzje i realizowała płatności dla beneficjentów. Przed tym jednak potencjalni wnioskodawcy powinni mieć możliwość zapoznania się z wymaganiami warunkującymi dostęp do środków finansowych, przeznaczonych na to działanie. Z myślą o tych wnioskodawcach, Agencja przygotowuje materiały informacyjne, które będą dostępne w Oddziałach Regionalnych Agencji, w jej Biurach Powiatowych, a także na stronie internetowej. Dostarczą one wiedzy o tym, kto może skorzystać ze wsparcia, kiedy i gdzie należy składać wnioski o przyznanie pomocy, a następnie wnioski o płatność.

Beneficjenci pomocy finansowej oraz warunki jej przyznawania

Z pomocy w ramach działania "Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów" mogą skorzystać osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, na terenie całego kraju, o ile spełniają następujące wymagania:

- ◆ w roku kalendarzowym poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy;
- ❖ otrzymały, na podstawie przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego albo przepisów o płatnościach bezpośrednich do gruntów rolnych i płatności cukrowej, ostateczną decyzję o przyznaniu płatności bezpośredniej lub wypłatę płatności bezpośredniej, albo na podstawie przepisów o płatnościach bezpośrednich do gruntów rolnych i oddzielnej płatności z tytułu cukru, ostateczną decyzję o przyznaniu jednolitej płatności obszarowej lub wypłatę jednolitej płatności obszarowej – w przypadku, gdy wnioskodawca ubiega się o przyznanie pomocy na rodzaje usług doradczych dotyczących wymogów wzajemnej zgodności (ang. cross-compliance) oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, wymienionych w załączniku nr 1 do rozporządzenia;
- ❖ był podatnikiem podatku leśnego, na podstawie przepisów o podatku leśnym - w przypadku, gdy wnioskodawca ubiega się o przyznanie pomocy na rodzaje usług doradczych dla posiada-

czy lasów, wymienionych w załączniku nr 2 do rozporządzenia;

- ◆ zawarły albo zobowiązały się do zawarcia pisemnej umowy o świadczenie usług doradczych, która zawiera przynajmniej:

- ❖ usługę kompleksową oceny gospodarstwa rolnego w zakresie spełniania wymogów wzajemnej zgodności i usługę polegającą na ocenie gospodarstwa rolnego w zakresie spełniania, zasad bezpieczeństwa i higieny pracy – w przypadku, gdy wnioskodawca ubiega się o przyznanie pomocy na rodzaje usług doradczych dotyczących wymogów wzajemnej zgodności (ang. cross-compliance) oraz bezpieczeństwa i higieny pracy lub

- ❖ jedną z usług doradczych, o których mowa w załączniku nr 2 do rozporządzenia - w przypadku, gdy wnioskodawca ubiega się o przyznanie pomocy na usługi doradcze dla posiadaczy lasów.

Wnioskodawca ubiegający się o przyznanie pomocy finansowej powinien zawrzeć umowę o świadczenie usług doradczych z uprawnionym podmiotem doradczym, którymi są:

- ❖ jednostki doradztwa rolniczego (ODR);
- ❖ izby rolnicze;
- ❖ podmioty, które uzyskały akredytację ministra właściwego do spraw rozwoju wsi na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 maja 2008 r. w sprawie akredytacji podmiotów świadczących usługi doradcze w ramach działania "Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów" objętego PROW 2007-2013 (Dz. U. Nr 89, poz. 546);
- ◆ skorzystały z wyżej wymienionych usług doradczych, przed upływem 12 miesięcy od dnia, w którym decyzja w sprawie przyznania pomocy stała się ostateczna;

- ◆ posiadają numer identyfikacyjny, nadany w trybie przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2004 r. Nr 10, poz. 76, z późn. zm.). Oznacza to, że wsparcia nie otrzyma wnioskodawca, który nie ma takiego numeru identyfikacyjnego bądź też jest w okresie oczekiwania na jego nadanie albo nie złożył wniosku o jego nadanie równocześnie z wnioskiem o przyznanie pomocy w ramach tego działania;

- ◆ prowadzą działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej albo w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej – w przypadku, gdy wnioskodawca ubiega się o przyznanie pomocy na rodzaje usług doradczych dotyczących wymogów wzajemnej zgodności (ang. cross-compliance) oraz bezpieczeństwa i higieny pracy;

- ◆ pokryły 20 % kosztów usług doradczych, na które ubiegają się o pomoc;
- ◆ nie podlegają wykluczeniu z ubiegania się o przyznanie pomocy na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) Nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21. 10. 2005 r., str. 1 z późn. zm.) oraz przepisów Unii Europejskiej wydanych w trybie rozporządzenia lub przepisów odrębnych.

Wnioskodawca w ramach działania "Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów" PROW 2007-2013 może jednocześnie ubiegać się o przyznanie pomocy finansowej na rodzaje usług doradczych zarówno:

- ❖ w zakresie spełniania wymogów wzajemnej zgodności (ang. cross-compliance) w gospodarstwie rolnym tj. ochrony środowiska, zdrowia publicznego ludzi, zdrowia zwierząt, zdrowotności roślin, identyfikacji i rejestracji zwierząt, dobrostanu zwierząt, dobrej kultury rolnej zgodnej z wymogami ochrony środowiska oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, jak i
- ❖ w zakresie realizacji zwykłej praktyki leśnej, ochrony leśnej różnorodności biologicznej, planowania i uzyskiwania odnowienia naturalnego, pielęgnowania uprawy z odnowienia naturalnego, roli martwego drewna w lesie, planowania i zakładania strefy oszyjkowej na skraju lasu, wprowadzania domieszek biocenotycznych i podsadzeń przebudowujących.

Pomoc finansowa może być przyznana wnioskodawcy w okresie objętym Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 wyłącznie raz na dany rodzaj usług doradczych.

Ponadto, na przyznanie pomocy finansowej lub przyznanie płatności nie może liczyć także wnioskodawca, któremu Agencja przyznała już w drodze decyzji rentę strukturalną i który to świadczenie otrzymuje, jak i w przypadku, gdy w trakcie rozpatrywania wniosku okaże się, że

limit środków finansowych przeznaczony na to działanie w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 został już wyczerpany.

Forma i wysokość pomocy finansowej

W ramach działania „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów” PROW 2007-2013 przysługuje pomoc finansowa na pokrycie części udokumentowanych kosztów kwalifikowalnych, przy czym koszty kwalifikowalne to koszty usług doradczych, w wysokości stałych opłat za te usługi, do których nie zalicza się podatku od towarów i usług (VAT). Oznacza to, że do naliczanej płatności nie będzie wliczany zapłacony podatek od towarów i usług.

Wysokość pomocy wynosi 80% udokumentowanych kosztów kwalifikowalnych poniesionych na daną usługę doradczą, zrealizowaną po dniu, w którym decyzja w sprawie przyznania pomocy stała się ostateczna. Jednak suma płatności otrzymywanych w ramach działania w okresie objętym Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 nie może przekroczyć, równowartości 1 500 euro.

Pomoc będzie przekazywana na rachunek bankowy wnioskodawcy albo upoważnionego podmiotu doradczego. Środki finansowe mogą być przekazane na rachunek bankowy uprawnionego podmiotu doradczego, ale tylko w przypadku, gdy w umowie o świadczenie usług doradczych jest oświadczenie wnioskodawcy o wyrażeniu zgody na przejęcie przez uprawniony podmiot doradczy, który zrealizował usługę doradczą na podstawie umowy, należności przysługującej wnioskodawcy z tytułu przyznanej pomocy. W takim przypadku uprawniony podmiot doradczy musi również wyrazić zgodę, aby wnioskodawca nie uiszczzał opłaty z tytułu świadczenia tej usługi w wysokości, w której przysługiwałaby mu należność z tytułu przyznanej pomocy.

Miejsce i termin składania wniosków wraz z załącznikami

Uzyskanie wsparcia w ramach działania „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów” przebiega dwuetapowo. Najpierw wymagane jest złożenie wniosku o przyznanie pomocy. W przypadku, gdy wnioskodawca otrzyma pozytywną de-

cyzję w sprawie przyznania pomocy, wówczas dopiero może, w określonych terminach złożyć wniosek o płatność celem jej uzyskania.

Wniosek o przyznanie pomocy i wniosek o płatność wnioskodawca będzie składał na formularzu udostępnianym przez ARiMR. W odpowiednim czasie takie formularze wniosków oraz instrukcje ich wypełniania będzie można otrzymać w Oddziałach Regionalnych i Biurach Powiatowych Agencji. Będą one również dostępne na stronie internetowej Agencji (www.arimr.gov.pl). Ponadto, na stronie internetowej ARiMR będzie informacja dotycząca terminu składania wniosków o przyznanie pomocy w danym roku kalendarzowym, liczby złożonych wniosków (nie rzadziej niż co 3 miesiące), a także informacja o zapotrzebowaniu na środki finansowe wynikające z tych wniosków.

Wypełnione wnioski o przyznanie pomocy i wnioski o płatność wraz z wymaganymi załącznikami będą przyjmowały i rozpatrywały Biura Powiatowe Agencji, właściwe ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę wnioskodawcy. Wnioskodawca będzie mógł je złożyć osobiście lub przez upoważnioną do tego osobę, bądź listem poleconym lub przesyłką kurierską.

Wniosek o przyznanie pomocy wraz z załącznikami wnioskodawca składa raz w danym roku kalendarzowym. Wnioski te będą rozpatrywane według kolejności ich wpływania. Jednak wnioski, w których stwierdzone będą braki formalne, będą kierowane na koniec kolejki do czasu aż wnioskodawca uzupełni wniosek składając jego korektę. W tym samym czasie Agencja będzie obsługiwała kolejne wnioski i przypisywała do nich środki z dostępnej puli przeznaczonej na to działanie. Mając na uwadze powyższe, należy starać się od razu prawidłowo wypełnić formularz wniosku o przyznanie pomocy i dołączyć do niego wymagane załączniki, po to, by nie otrzymać decyzji odmownej z powodu wyczerpania limitu środków finansowych. Należy pamiętać, że decyzję w sprawie przyznania pomocy będzie wydawana przez kierownika Biura Powiatowego Agencji, w terminie 60 dni od dnia złożenia wniosku kompletnego, a więc spełniającego wszystkie wymagania.

Następnie wnioskodawca powinien w tym samym Biurze Powiatowym ARiMR złożyć raz w danym roku kalendarzowym wniosek o płatność wraz z załącz-

nikami, w terminie 12 miesięcy od dnia, w którym decyzja o przyznaniu pomocy stała się ostateczna. W przypadku, gdy usługi doradcze objęte umową o świadczenie usług doradczych nie zostały zrealizowane przez uprawniony podmiot doradczy do dnia upływu terminu złożenia wniosku o płatność, wnioskodawca składa wniosek o płatność w kolejnym roku kalendarzowym, ale nie później niż w terminie 24 miesięcy od dnia, w którym decyzja o przyznaniu pomocy stała się ostateczna. W takim przypadku wnioskodawca nie składa wniosku o przyznanie pomocy, a wyłącznie wniosek o płatność. Zgodnie z rozporządzeniem wypłata środków finansowych następuje w terminie 60 dni od dnia, w którym decyzja w sprawie przyznania płatności stała się ostateczna.

Kontrole wniosków

ARiMR zobowiązana jest do skontrolowania każdego wniosku o przyznanie pomocy i wniosku o płatność. Pracownicy Biura Powiatowych Agencji sprawdzą wszystkie wymagane warunki przyznania pomocy np.:

- ◆ czy dany wniosek wpłynął w terminie;
 - ◆ czy wypełniono wszystkie obowiązkowe pola na formularzu;
 - ◆ czy umowa o świadczenie usług doradczych została podpisana z uprawnionym podmiotem doradczym;
 - ◆ czy umowa o świadczenie usług doradczych zawiera wszystkie elementy wymagane rozporządzeniem;
 - ◆ w przypadku, gdy wnioskodawca ubiega się o przyznanie pomocy na rodzaje usług doradczych dotyczących wymogów wzajemnej zgodności (ang. cross-compliance) oraz bezpieczeństwa i higieny pracy:
 - ❖ czy zawiera przynajmniej kompleksową ocenę gospodarstwa rolnego w zakresie spełniania wymogów wzajemnej zgodności i usługę polegającą na ocenie gospodarstwa rolnego w zakresie spełniania, zasad bezpieczeństwa i higieny pracy;
 - ❖ czy prowadzi działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej albo w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej.
- Kontrolerzy Agencji upewnią się również, czy wnioskodawca jest uprawniony do korzystania z tej formy pomocy, tj. czy nie zachodzi konflikt wynikający z korzystania przez wnioskodawcę z renty strukturalnej. Przeprowadzona będzie również kontrola dowodów potwierdzających poniesione koszty na

usługi doradcze, tj. faktur lub równoważnych dokumentów księgowych oraz dokumentów potwierdzających dokonanie zapłaty. Zgodnie z obowiązującym prawodawstwem unijnym u 5% beneficjentów będą przeprowadzone także kontrole na miejscu.

Ponadto, w przypadku gdy kwota wnioskowana będzie przekraczała o więcej niż 3% kwotę obliczoną na podstawie faktur VAT i dowodów księgowych zakwalifikowanych w toku kontroli, wówczas Agencja będzie musiała zastosować redukcję kwoty płatności,

zgodnie z art. 31 ust. 1 akapit trzeci Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1975/2006 z dnia 7 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w zakresie wprowadzenia procedur kontroli, jak również wzajemnej zgodności w odniesieniu do środków wsparcia rozwoju obszarów wiejskich. Wysokość zastosowanej redukcji jest równa różnicy między kwotą wnioskowaną (obliczoną na podstawie złożonych wraz z wnioskiem faktur VAT i dowodów księgowych) a kwotą kwalifikującą się do wy-

płaty. Taka redukcja może być zastosowana wyłącznie w oparciu o te nieprawidłowości, o których wnioskodawca został wcześniej powiadomiony „Wezwaniem do złożenia wyjaśnień” lub „Wezwaniem do usunięcia braków formalnych we wniosku”. A zatem, poprawne wypełnienie wniosku o płatność oraz przesłanie załączników, w tym stosownych faktur i dokumentów księgowych wyeliminuje konieczność zastosowania wyżej wymienionej redukcji.

DEP. DZIAŁAŃ SPOŁECZNYCH I ŚRODOWISKOWYCH

TEL.: (022) 318 49 00

Wymogi Wzajemnej Zgodności

Co to jest Wzajemna Zgodność (ang. cross – compliance)?

Reforma Wspólnej Polityki Rolnej z 2003 roku zasadniczo zmieniła sposób wsparcia rolnictwa w Unii Europejskiej. Wprowadzono tzw. Płatność Jednolitą (SPS), która zastąpiła większość dotychczasowych płatności bezpośrednich, specyficznych dla poszczególnych rodzajów produkcji rolnej. Płatność jednolita oddzielona od struktury i wielkości produkcji (*decoupled*) daje rolnikowi wolny wybór w produkowaniu tego, czego potrzebuje rynek, jednocześnie zapewniając mu niezbędny poziom dochodów. Otrzymanie tej płatności nie jest już zatem związane z prowadzeniem określonej produkcji, ale zostało uzależnione od spełnienia przez rolników szeregu wymagań dotyczących:

- ◆ utrzymania gruntów wchodzących w skład gospodarstwa w Dobrej Kulturze Rolnej zgodnej z ochroną środowiska (*Good Agricultural and Environmental Conditions – GAEC*) określonych w załączniku IV do rozporządzenia Rady nr 1782/2003 - obowiązuje od 2004 r.
- ◆ podstawowych wymogów z zakresu zarządzania (*Statutory Management Requirements – SMR*) określonych w załączniku III do rozporządzenia Rady nr 1782/2003.

Powyższe wymogi składają się na jeden mechanizm noszący wspólną nazwę zasady Wzajemnej Zgodności (ang. *cross-compliance*). Zasada Wzajemnej Zgodności oznacza powiązanie wysokości uzyskiwanych płatności bezpośrednich ze spełnianiem przez beneficjentów określonych wymogów.

Wymogi te zostały podzielone na trzy obszary:

Obszar A, który obejmuje:

- ◆ Identyfikację i rejestrację zwierząt;
- ◆ Zagadnienia ochrony środowiska naturalnego;

Obszar B, obejmujący:

- ◆ Zdrowie publiczne;
- ◆ Zdrowie zwierząt, zgłaszanie niektórych chorób;
- ◆ Zdrowotność roślin;

Obszar C, w którym zawiera się:

- ◆ Dobrostan zwierząt.

Wymogi Wzajemnej Zgodności dotyczące zarządzania gospodarstwem nie są nowymi przepisami uchwalonymi dla celów reformy WPR, gdyż obowiązki, których spełnienie zakłada ta zasada, zostały już wdrożone w krajowym prawodawstwie. Stosowanie się do tych przepisów jest obecnie obowiązkowe dla wszystkich gospodarstw.

Nowym elementem jest jedynie powiązanie przyznawania płatności bez-

pośrednich z przestrzeganiem tych przepisów.

W państwach UE-15 system kontroli przestrzegania wymogów Wzajemnej Zgodności był wdrażany stopniowo począwszy od 2005 roku. Rok 2007 był pierwszym rokiem, w którego rolników z państw UE-15 kontrolowano pod kątem wypełniania wszystkich wymogów Wzajemnej Zgodności.

W państwach członkowskich, które przystąpiły do wspólnoty 1 maja 2004 r. (nowe państwa członkowskie), mechanizm ten był ograniczony do kontroli przestrzegania utrzymywania gruntów w Dobrej Kulturze Rolnej.

Od kiedy wzajemna zgodność będzie obowiązywać w Polsce?

W nowych państwach członkowskich, w tym w Polsce, wymogi Wzajemnej Zgodności będą wdrażane stopniowo. W Polsce od 1 stycznia 2009 roku zaczęła obowiązywać wymogi z obszaru A, natomiast wymogi z obszaru B i C zgodnie z aktualnym stanem prawnym wdrażane będą od początku 2011 roku. Polska w ramach Przeglądu WPR Health Check wnioskuje, aby obszar C wdrożyć od 2013 r.

Obszary wymagań i etapy wdrażania

Zestawienie wymogów i dyrektyw

Obszar A (1 stycznia 2009 r.)

Zagadnienia ochrony środowiska naturalnego

Akt prawa unijnego	Wymóg
Dyrektywa 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. U. UE L 103 z 25.04.1979)	Wymóg 1: Ochrona dzikiego ptactwa

Dyrektywa 80/68/EWG z dnia 17 grudnia 1979 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem spowodowanym przez niektóre substancje niebezpieczne (Dz. U. UE L 020 z 26.01.1980)	Wymóg 2: Ochrona wód podziemnych przed skażeniem substancjami niebezpiecznymi
Dyrektywa 86/278/EWG z dnia 12 czerwca 1986 r. w sprawie ochrony środowiska, w szczególności gleby, w przypadku wykorzystywania osadów ściekowych w rolnictwie (Dz. U. UE L 181 z 04.07.1986)	Wymóg 3: Zasady stosowania osadów ściekowych w rolnictwie
Dyrektywa 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz. U. UE dyrektywa 375 z 31.12.1991)	Wymóg 4: Ochrona wód przed azotanami pochodzenia rolniczego
Dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. UE L 206 z 27.07.1992)	Wymóg 5: Ochrona dzikiej fauny i flory
Identyfikacja i rejestracja zwierząt	
Dyrektywa Rady 92/102/EWG z dnia 27 listopada 1992 r. w sprawie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz.U. WE nr L 355, z 05.12.1992 r.)	Wymóg 6-8a: Identyfikacja i rejestracja zwierząt
Rozporządzenie Komisji (WE) nr 2629/97 z dnia 29 grudnia 1997 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 820/97 w zakresie kolczyków, rejestrów i paszportów w ramach systemu identyfikacji i rejestracji bydła (Dz.U. WE nr L 354, z 30.12.1997 r.)	
Rozporządzenie (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 lipca 2000 r. ustanawiające system identyfikacji i rejestracji bydła i dotyczące etykietowania wołowiny i produktów z wołowiny oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 820/97 (Dz.U. WE nr L 204, z 11.08.2000 r.)	
Rozporządzenie Rady (WE) nr 21/2004 z dnia 17 grudnia 2003 r. ustanawiające system identyfikacji i rejestracji zwierząt z gatunku owiec lub kóz i zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1782/2003 i Dyrektywy 92/102/EWG i 64/432/EWG (Dz.U. L 5, z 9.1.2004 r.)	
Obszar B (1 stycznia 2011 r.)	
Zdrowie publiczne, zdrowie zwierząt, zgłaszanie niektórych chorób oraz zdrowotność roślin	
Akt prawa unijnego	Wymóg
Dyrektywa Rady z dnia 15 lipca 1991 roku nr 91/414/EWG dotycząca wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin (Dz.U. WE L 230, z 19.8.1991 r.)	Wymóg 9: Zdrowotność roślin
Dyrektywa 96/22/WE z dnia 29 kwietnia 1996 r. dotycząca zakazu stosowania w gospodarstwach hodowlanych niektórych związków o działaniu hormonalnym, tyreostatycznym i β -agonistycznym i uchylająca dyrektywy 81/602/EWG, 88/146/EWG oraz 88/299/EWG (Dz. U. UE L 125 z 23.05.1996)	Wymóg 10: Zakaz stosowania związków o działaniu hormonalnym, tyreostatycznym i beta-agonistycznym
Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności i ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U. WE nr L 31, z 01.12.2002 r.)	Wymóg 11: Bezpieczeństwo żywności i pasz
Rozporządzenie (WE) nr 999/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiające przepisy dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych pasażowalnych encefalopatii gąbczastych (Dz.U. WE nr L 147, z 31.05.2001 r.)	Wymóg 12: Zapobieganie, kontrola i zwalczanie niektórych przenośnych encefalopatii
Dyrektywa Rady 85/511/EWG z dnia 18 listopada 1985 r. wprowadzająca wspólnotowe środki zwalczania pryszczycy (Dz.U. WE nr L 315, z 26.11.1985 r.)	Wymóg 13-15: Zgłaszanie chorób zakaźnych zwierząt
Dyrektywa Rady 92/119/EWG z dnia 17 grudnia 1992 r. wprowadzająca ogólne wspólnotowe środki zwalczania niektórych chorób zwierząt i szczególne środki odnoszące się do choroby pęcherzykowej świń (Dz.U. WE nr L 62, z 15.03.1993 r.)	

Dyrektywa Rady 2000/75/WE z dnia 20 listopada 2000 r. ustanawiająca przepisy szczególne odnośnie do kontroli i zwalczania choroby niebieskiego języka (Dz.U. WE nr L 327, z 22.12.2000 r.)

Obszar C (1 stycznia 2011*)

Dobrostan zwierząt

Akt prawa unijnego	Wymóg
Dyrektywa 91/629/EWG z dnia 19 listopada 1991 r. ustanawiająca minimalne normy ochrony cieląt (Dz. U. WE L 340 z 11.12.1991)	Wymóg 16-18: minimalne normy ochrony cieląt ochrona zwierząt gospodarskich.
Dyrektywa 91/630/EWG z dnia 19 listopada 1991 r. określająca minimalne normy ochrony świń (Dz. U. WE L 340 z 11.12.1991)	
Dyrektywa 98/58/WE z dnia 20 lipca 1998 r. dotycząca ochrony zwierząt gospodarskich (Dz. U. WE L 221 z 08.08.1998)	

* Polska w ramach Przeglądu WPR Health Check wnioskuje, aby obszar C wdrożyć od 2013 r.

Czy gospodarstwa, w których nie będą spełnione wymogi Wzajemnej Zgodności będą podlegać sankcjom?

W przypadku nieprzestrzegania wymagań, płatności bezpośrednie są redukowane proporcjonalnie do naruszeń. Wymiar sankcji za nieprzestrzeganie wymogów podstawowych będzie uzależniony od wielu czynników. Podstawowe rozróżnienie to niezgodność z przepisami wynikająca z:

- ◆ zaniechania rolnika (nieumyślność),
- ◆ winy rolnika.

Ponadto przy określaniu wymiaru sankcji będą brane pod uwagę takie elementy jak:

- ◆ powtarzalność,
- ◆ zasięg,
- ◆ dotkliwość,
- ◆ trwałość.

W przypadku, gdy stwierdzona niezgodność wynika z zaniechania ze strony rolnika, obniżka ta będzie z zasady stanowić 3% całkowitej kwoty płatności bezpośrednich. Jednakże na podstawie raportu z kontroli może zostać wydana decyzja o obniżeniu wielkości potrącenia do 1% lub zwiększeniu go do 5% całkowitej kwoty lub, w określonych przypadkach odstąpieniu od nałożenia jakichkolwiek obniżek.

W przypadku stwierdzenia powtarzającej się niezgodności procent sankcji zostanie pomnożony x 3, jednak maksymalna wysokość sankcji nie może przekroczyć 15% całkowitej kwoty dopłat bezpośrednich.

W przypadku, gdy rolnik celowo dopuścił się stwierdzonej niezgodności, obniżka będzie z zasady wynosić 20% całkowitej kwoty. Jednakże Agencja Płatnicza może na podstawie oceny przedłożonej

przez właściwy organ kontroli w raporcie z czynności kontrolnych, wydać decyzję o obniżeniu procentu do wysokości nie mniejszej niż 15% lub, tam gdzie ma to zastosowanie, zwiększyć ten procent nawet do 100% całkowitej kwoty.

W ramach zasady wzajemnej zgodności obowiązkiem kontroli objęta będzie próba gospodarstw pochodząca ze standardowej, obowiązkowej próby wylosowanej w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli. Próba ta musi zawierać przynajmniej 1% gospodarstw rolnych ubiegających się o płatności bezpośrednie, co w przypadku Polski oznacza konieczność przeprowadzenia około 15 tysięcy kontroli rocznie. Natomiast kontrole z zakresu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt dotyczyć będą 10 % gospodarstw utrzymujących bydło, 3% gospodarstw utrzymujących owce i kozy, w których trzymane zwierzęta stanowią co najmniej 5% zwierząt w danym państwie członkowskim oraz gospodarstw utrzymujących świnię.

Kontrole

Organem odpowiedzialnym za kontrole spełniania przez rolnika wymogów Wzajemnej Zgodności oraz zasad dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska będzie Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR). Organem odpowiedzialnym za kontrole Wzajemnej Zgodności w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt będzie Inspekcja Weterynaryjna.

Informacja

W celu poinformowania rolników o instrumencie Wzajemnej Zgodności i wynikających z niego wymaganiach

oraz kontrolach, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa rozesłała broszurę informacyjną. Broszura ta zostanie wysłana indywidualnie do każdego rolnika wnioskującego w bieżącym roku o płatności bezpośrednie. Ponadto informacje na temat Wzajemnej Zgodności można uzyskać bezpośrednio w Ośrodkach Doradztwa Rolniczego.

Rolnicy, których gospodarstwa położone są na obszarach OSN (obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenia azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych) mogą zwrócić się po szczegółowe informacje dotyczące programów działań na tych terenach do najbliższego Biura Powiatowego ARiMR oraz Ośrodka Doradztwa Rolniczego. Wykaz obszarów, na których należy ograniczyć odpływ azotu ze źródeł rolniczych znajduje się na stronach internetowych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (www.kzgw.gov.pl) lub na stronach Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej.

Środowisko Naturalne

Wymóg 1 i 5

Ochrona dzikiego ptactwa i siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory Dotyczy wszystkich rolników na terenie całego kraju

Ochrona gatunkowa obejmuje obszar całej Polski i dotyczy wszystkich mieszkańców, a więc także wszystkich rolników.

Lista wymagań:

W gospodarstwie przestrzegane są zakazy:

- ◆ umyślnego chwytania, okaleczania, zabijania, transportu, pozyskiwania i przetrzymywania ptaków podlegających ochronie,

- ◆ umyślnego niszczenia jaj, gniazd, lub płożenie ptaków objętych ochroną,
- ◆ posiadania zwierząt martwych, spreparowanych,
- ◆ niszczenia siedlisk i ostoi zwierząt, roślin i grzybów objętych ochroną,
- ◆ zrywania, niszczenia, zbywania i nabywania roślin i grzybów pod ochroną,
- ◆ umyślnego zrywania, zbierania i niszczenia roślin objętych ochroną,
- ◆ wypalania łąk, pastwisk, nieużytków, rowów, pasów przydrożnych oraz trzcinowisk i szuwarów.

Wymóg 2

Ochrona wód gruntowych przed zanieczyszczeniem spowodowanym przez niektóre substancje niebezpieczne

Dotyczy wszystkich gospodarstw

W trakcie prowadzonej produkcji rolniczej, a także funkcjonowania gospodarstwa domowego używane są substancje, które stosowane w niewłaściwy sposób mogą stanowić zagrożenie dla czystości wód i zdrowia publicznego.

Spśród substancji stanowiących zagrożenie dla wód gruntowych w gospodarstwie rolnym najczęściej wykorzystywane są środki ochrony roślin zawierające substancje czynne oraz produkty naftowe, takie jak oleje napędowe i opałowe, benzyna, oleje przekładniowe i hydrauliczne, smary, płyny hamulcowe.

W celu ochrony środowiska środki ochrony roślin oraz produkty naftowe należy przechowywać w taki sposób, aby nie powodować przedostawania się ich do wód gruntowych w sposób bezpośredni lub pośredni, np. poprzez glebę.

Zalecenia dotyczące magazynowania środków ochrony roślin oraz postępowania z opróżnionymi opakowaniami wynikają z informacji zawartych w instrukcji.

Lista wymagań:

- ◆ miejsca składowania substancji niebezpiecznych dla środowiska zabezpieczone są przed bezpośrednim lub pośrednim wprowadzaniem tych substancji do wody gruntowej,
- ◆ opakowania po substancjach niebezpiecznych przechowywane są w sposób zabezpieczający przed wprowadzaniem substancji szkodliwych do wód gruntowych,
- ◆ środki ochrony roślin posiadają obowiązkowe etykiety producenta, przechowywane są w oryginalnych opakowaniach w magazynie lub innym wydzielonym miejscu, zgodnie z etykietą/instrukcją,

- ◆ oleje odpadowe przechowywane są w szczelnych pojemnikach i magazynowane w miejscach zabezpieczonych przed zanieczyszczeniami gruntu, a następnie przekazywane upoważnionemu podmiotowi.

Wymóg 3

Ochrona środowiska, w szczególności gleby, w przypadku stosowania osadów ściekowych w rolnictwie

Dotyczy gospodarstw wykorzystujących komunalne osady ściekowe

Komunalne osady ściekowe to pochodzący z oczyszczalni ścieków osad z komór fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków komunalnych oraz innych ścieków o składzie zbliżonym do składu ścieków komunalnych.

Osady mogą być przekazane rolnikowi wyłącznie przez wytwórcę tych osadów. Wytwórca osadu odpowiedzialny jest za poddanie przekazywanych komunalnych osadów ściekowych badaniom oraz za przeprowadzenie badań gleby na krótko przed zastosowaniem na niej osadu. Rolnik ma prawo żądać wyżej wymienionych dokumentów od wytwórcy osadów, w przypadku ich braku powinien odmówić przyjęcia osadów.

Komunalne osady ściekowe można stosować:

- ◆ w rolnictwie do uprawy wszystkich płodów rolnych wprowadzanych do obrotu handlowego, w tym przeznaczonych na paszę,
- ◆ do rekultywacji terenów przeznaczonych na cele rolne,
- ◆ do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu,
- ◆ do uprawy roślin przeznaczonych na kompost oraz roślin nie przeznaczonych do spożycia i produkcji pasz.

Lista wymagań:

- ◆ rolnik posiada aktualne wyniki analizy zastosowanego komunalnego osadu ściekowego dostarczone przez wytwórcę osadu,
- ◆ rolnik posiada aktualne wyniki analizy gleby, na której był/jest stosowany komunalny osad ściekowy, wykonane bezpośrednio przed zastosowaniem osadu ściekowego (m.in. na zawartość metali ciężkich, pH, fosforu),
- ◆ rolnik posiada dokument zalecanych dawek osadów ściekowych stosowanych w gospodarstwie, wydany przez wytwórcę osadów,
- ◆ przestrzega się zakazu stosowania komunalnych osadów ściekowych:

- ❖ na gruntach wykorzystywanych do upraw pod osłonami,
- ❖ na gruntach, na których rosną rośliny sadownicze i warzywa (nie dotyczy drzew owocowych),
- ❖ na gruntach przeznaczonych pod uprawę roślin jagodowych i warzyw, których części jadalne bezpośrednio stykają się z ziemią i są spożywane w stanie surowym w ciągu 18 miesięcy poprzedzających zbiory i w czasie zbiorów,
- ❖ na łąkach i pastwiskach,
- ❖ na terenach zalewowych, czasowo podtopionych i bagiennych,
- ❖ na terenach czasowo zamrzniętych i pokrytych śniegiem,
- ❖ na gruntach o dużej przepuszczalności (piaski luźne i słabo-gliniaste oraz piaski gliniaste lekkie), jeżeli poziom wód gruntowych znajduje się na głębokości mniejszej niż 1,5 m poniżej powierzchni gruntu,
- ❖ na obszarach ochronnych zbiorników wód podziemnych,
- ❖ w pasie gruntu o szerokości 50 m bezpośrednio przylegającego do brzołów jezior i cieków,
- ❖ na terenach położonych w odległości mniejszej niż 100 m od ujęcia wody, domu mieszkalnego lub zakładu produkcji żywności,
- ❖ na wewnętrznych terenach ochrony pośredniej stref ochronnych ujęć wody,
- ❖ na gruntach rolnych o spadku przekraczającym 10%,
- ❖ na obszarach parków narodowych i rezerwatów przyrody,
- ❖ na terenach objętych pozostałymi formami ochrony przyrody np. parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- ❖ podczas wegetacji roślin przeznaczonych do bezpośredniego spożycia przez ludzi,
- ❖ na glebach o pH mniejszym niż 5,6.

Wymóg 4

Ochrona wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego

Dotyczy rolników, których działki położone są na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia azotanami ze źródeł rolniczych (OSN)

Obecnie na terenie kraju wyznaczonych jest 20 stref wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu, nazwanych obszarami szczególnie narażonymi (OSN). Dla każdego z tych obszarów

właściwie terytorialnie Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej opracowały i wprowadziły programy działań mające na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. Wykaz obszarów, na których należy ograniczyć odpływ azotu ze źródeł rolniczych znajduje na stronach internetowych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (www.kzgw.gov.pl) lub na stronach Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej, jak również informacje te można uzyskać bezpośrednio w Biurach Powiatowych ARiMR oraz w Ośrodkach Doradztwa Rolniczego.

Lista wymagań:

Przechowywanie nawozów i naturalnych kiszzonek:

- ◆ obornik jest przechowywany w pomieszczeniach inwentarskich o nieprzepuszczalnym podłożu lub na płycie zaopatrzonej w instalację odprowadzającą wycieki do szczelnych zbiorników na gnojówkę i wodę gnojową,
- ◆ pojemność płyty obornikowej zapewnia możliwość gromadzenia i przechowywania obornika w okresach, kiedy nie jest on wykorzystywany rolniczo (co najmniej 6 miesięcy),
- ◆ gnojowica i gnojówka są przechowywane w szczelnych zbiornikach,
- ◆ pojemność zbiorników na gnojowicę i na gnojówkę wystarcza na ich przechowywanie przez okres, kiedy nie jest ona wykorzystywana rolniczo (co najmniej 6 miesięcy),
- ◆ kiszzonki są właściwie zabezpieczone przed wyciekami soków do gruntu,
- ◆ dawka nawozu naturalnego, zastosowana w ciągu roku, nie zawiera więcej niż 170 kg azotu (N) w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych.

Wymagana dokumentacja:

- ◆ rolnik posiada roczny plan nawożenia dla upraw,
- ◆ rolnik posiada bilans azotu obejmujący wszystkie źródła przychodu oraz rozchodu tego składnika,

◆ rolnik posiada umowy zbytu/sprzedaży nawozów naturalnych produkowanych w gospodarstwie rolnym, jeżeli wynika to ze zbyt dużej produkcji nawozów naturalnych w stosunku do powierzchni użytków rolnych będących w posiadaniu właściciela gospodarstwa.

Zasady stosowania nawozów:

- ◆ nawozy naturalne oraz organiczne w postaci stałej i płynnej stosowane są w okresach dozwolonych (od początku marca do końca listopada),
- ◆ nawozy naturalne w postaci stałej stosowane są pogłównie tylko na użytkach zielonych i wieloletnich uprawach polowych,
- ◆ nawozy naturalne stosowane są w odległości co najmniej 20 m od strefy wód (tj. strefy ochronnej źródeł, ujęć wody, brzegu zbiorników oraz cieków wodnych, kąpielisk itp.),
- ◆ przestrzegany jest zakaz stosowania nawozów:
 - ❖ na glebach zalanych wodą lub przykrytych śniegiem lub zamrożonych,
 - ❖ naturalnych w postaci płynnej oraz mineralnych azotowych na glebach bez okrywy roślinnej, położonych na stokach o nachyleniu większym niż 10%,
 - ❖ naturalnych w postaci płynnej podczas wegetacji roślin przeznaczonych do bezpośredniego spożycia przez ludzi.

Szczegółowe wymagania zawarte w poszczególnych programach działań mogą się różnić. Konieczne jest więc zapoznanie się z aktualnym programem działań obowiązujących na OSN, na obszarze którego położone jest gospodarstwo.

Identyfikacja i Rejestracja Zwierząt

Wymóg 6÷8a

Dotyczy gospodarstw posiadających zwierzęta

Głównym celem Wzajemnej Zgodności w zakresie Identyfikacji i Rejestracji

Zwierząt jest kontrola spełniania wymagań nałożonych obowiązującymi przepisami. System Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (IRZ) umożliwia: ustalenie miejsc pobytu i przemieszczeń zwierząt, zapewnienie bezpieczeństwa żywności zgodnie z wymogami Unii Europejskiej, uzyskanie pełnego dostępu do rynku produktów pochodzenia zwierzęcego innych państw członkowskich UE.

Lista wymagań:

- ◆ rolnik posiada numer identyfikacyjny producenta oraz numer siedziby stada,
- ◆ w siedzibie stada wszystkie sztuki bydła, świń, owiec i kóz są oznakowane zgodnie z przepisami,
- ◆ w siedzibie stada wszystkie sztuki bydła posiadają paszport,
- ◆ wpisy w księdze rejestracji bydła, świń, owiec i kóz dokonywane są bezpośrednio po zaistnieniu zdarzenia objętego obowiązkiem wpisu, nie później niż w terminie 7 dni,
- ◆ korekty wpisów w księdze rejestracji bydła, świń, owiec i kóz, umożliwiają odczyt zmieniającego wpisu,
- ◆ dane zawarte w księdze rejestracji bydła, świń, owiec i kóz przechowywane są przez okres 3 lat od dnia utraty posiadania zwierzęcia,
- ◆ dokumenty przewozowe dla owiec/kóz urodzonych po dniu 9 lipca 2005 roku przechowywane są przez okres nie krótszy niż 3 lata od dnia przewozu zwierząt do miejsca przeznaczenia,
- ◆ spis owiec/kóz prowadzony jest w stadzie co najmniej raz na 12 miesięcy.

Przedstawione informacje dotyczą wymogów według stanu prawnego na dzień 1 sierpnia 2008 r.

Tekst opracowany we współpracy z MRiRW na podstawie podręcznika „Minimalne wymagania Wzajemnej Zgodności (cross-compliance) dla gospodarstw rolnych”.

DEP. KONTROLI NA MIEJSCU

TEL. (022) 318 45 00

Kredyty preferencyjne na inwestycje

w produkcji rolnej i na wznowienie produkcji po klęskach

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od lat odgrywa wiodącą rolę w zakresie wsparcia rolnictwa i obszarów wiejskich. Przed akcesją do Unii Europejskiej pomoc ze środków krajowych w postaci dopłat

do oprocentowania kredytów była podstawowym instrumentem wsparcia inwestycji związanych z tworzeniem lub urządzaniem gospodarstw rolnych i działań specjalnych produkcji rolnej. Pomoc w tej formie nadal cieszy się du-

żą popularnością wśród rolników, którzy są głównymi jej odbiorcami.

Z ogólnej liczby 88 726 kredytów inwestycyjnych udzielonych po akcesji do Unii Europejskiej, tj. w okresie od 01.05.2004 r. do 31.07.2008 r., zdecydo-

waną większość – 87 822 (98,98%) zaciągnęły gospodarstwa rolne i działy specjalne produkcji rolnej. Natomiast w łącznej kwocie udzielonych kredytów wynoszącej 10 869 581,13 tys. zł, na realizację inwestycji w rolnictwie przeznaczono 10 295 164,67 tys. zł (94,72%). Udział kredytu stanowił średnio 73,78% inwestycji realizowanych w rolnictwie, a pozostałe 26,22% stanowiły środki własne rolników. W efekcie połączenia kre-

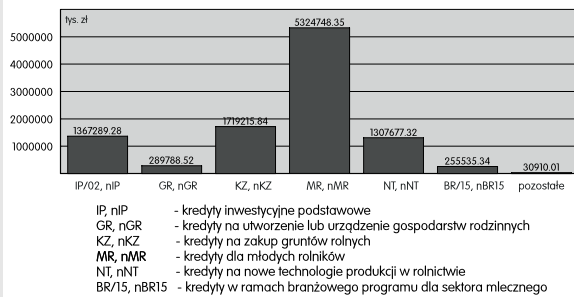
dytów preferencyjnych ze środkami własnymi kredytobiorców zrealizowano inwestycje o łącznej wartości 13 953 869,16 tys. zł, których celem była przede wszystkim poprawa efektywności produkcji polegająca w szczególności na zmniejszeniu kosztów wytwarzania, zwiększenie oferty towarowej i usługowej oraz jej lepsze dostosowanie do wymagań rynku.

Gospodarstwa rolne i działy specjalne produkcji rolnej otrzymane środki finan-

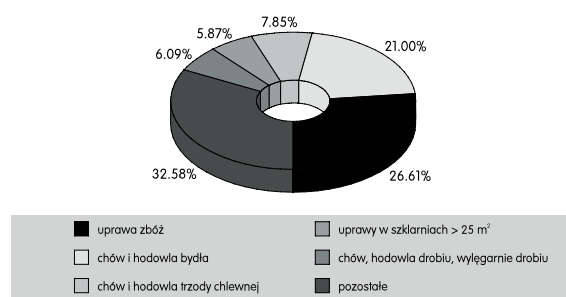
sowe wykorzystały przede wszystkim na:

- ◆ zakup gruntów rolnych - kredyty w łącznej kwocie 2 909 938,97 tys. zł,
- ◆ zakup lub budowę budynków inwentarskich - 1 748 868,07 tys. zł,
- ◆ zakup ciągników - 1 588 688,96 tys. zł,
- ◆ zakup maszyn lub urządzeń do produkcji rolnej - 1 080 988,27 tys. zł,
- ◆ przebudowę lub remont połączony z modernizacją budynków inwentarskich - 390 032,13 tys. zł,

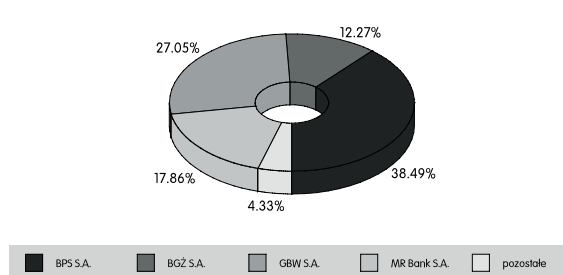
Wykres 1.

Kwoty kredytów preferencyjnych na inwestycje w rolnictwie po akcesji (01.05.2004 r. - 31.07.2008 r.), wg linii kredytowych

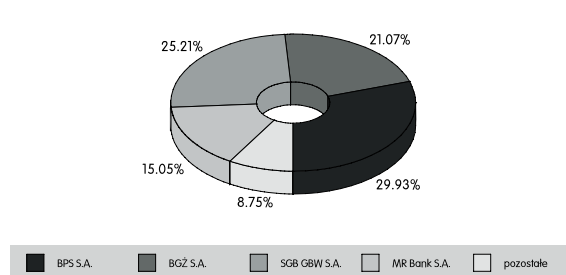
Wykres 2.

Struktura kwot kredytów preferencyjnych na inwestycje w rolnictwie udzielonych od 01.05.2004 r. do 31.07.2008 r., wg działalności

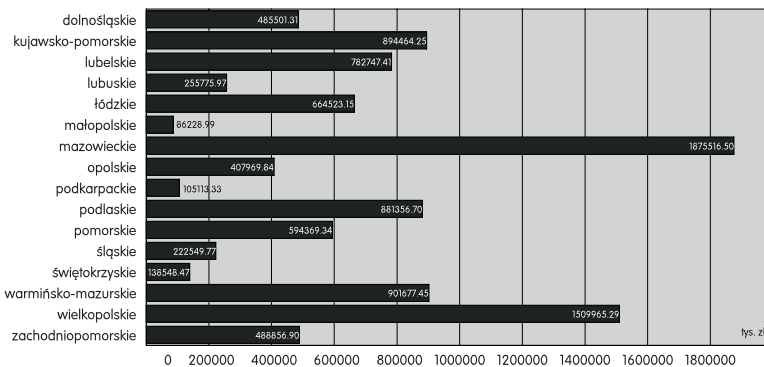
Wykres 3.

Struktura liczby kredytów preferencyjnych na inwestycje w rolnictwie udzielonych od 01.05.2004 r. do 31.07.2008 r., wg banków

Wykres 4.

Struktura kwot kredytów preferencyjnych na inwestycje w rolnictwie udzielonych od 01.05.2004 r. do 31.07.2008 r., wg banków

Wykres 5.

Kwoty kredytów preferencyjnych na inwestycje w rolnictwie udzielonych od 01.05.2004 r. do 31.07.2008 r., wg województw

◆ zakup kombajnów - 285 856,47 tys. zł,
 ◆ zakup stada podstawowego¹⁾ - 250 620,47 tys. zł.

Analizując zainteresowanie poszczególnymi liniami kredytowymi stwierdzić można, że co drugą złotówkę kredytów preferencyjnych na inwestycje w rolnictwie, tj. - 5 324 748,35 tys. zł (51,72%), zaciągnięto w ramach linii dla młodych rolników - MR, nMR (Wykres 1). Powodzeniem cieszyły się także kredyty na zakup gruntów rolnych - KZ, nKZ (1 719 215,84 tys. zł - 16,70%), kredyty inwestycyjne podstawowe - IP, nIP (1 367 289,28 tys. zł - 13,28%) oraz kredyty na nowe technologie produkcji - NT, nNT (1 307 677,32 tys. zł - 12,70%).

W analizowanym okresie największy udział w kwocie zaciągniętych kredytów preferencyjnych miały gospodarstwa rolne zajmujące się uprawą zbóż (Wykres 2), którym banki udzieliły kredytów na łączną kwotę 2 739 742,79 tys. zł (26,61%). Ponadto, z kredytów najczęściej korzystały podmioty realizujące inwestycje związane z:

- ◆ chowem i hodowlą bydła – 2 161 919,66 tys. zł (21,00%),
- ◆ chowem i hodowlą trzody chlewnej – 808 019,97 tys. zł (7,85%),
- ◆ chowem i hodowlą lub wylęgiem drobiu – 627 250,03 tys. zł (6,09%).

W okresie od 01.05.2004 r. do 31.07.2008 r. największy udział zarówno w ogólnej liczbie, jak i w łącznej kwocie kredytów z dopłatami ARiMR do oprocentowania, udzielonych na inwestycje w rolnictwie (Wykres 3 i 4) miał Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. wraz ze zrzeszonymi bankami spółdzielczymi, w którym zaciągnięto 33 804 kredyty (38,49%) na kwotę 3 080 895,16 tys. zł (29,93%). Na drugim miejscu uplasował się SGB Gospodarczy Bank Wielkopolski S.A. wraz ze zrzeszonymi bankami spółdzielczymi, w którym kredyty uzyskało 23 752 rolników (27,05%) na łączną kwotę 2 595 255,00 tys. zł (25,21%). Na trzecim miejscu pod względem liczby udzielonych kredytów znajduje się Mazowiecki Bank Regionalny S.A. wraz ze zrzeszonymi bankami spółdzielczymi – 15 688 (17,86%), a pod względem kwoty Bank Gospodarki Żywnościowej – 2 169 376,04 tys. zł kredytów (21,07%).

Analiza kredytów udzielonych w omawianym okresie w układzie regionalnym (Wykres 5) wykazuje, że największe kwoty kredytów przeznaczono na realizację inwestycji w województwach mazowieckim – 1 875 516,50 tys. zł (18,22%), wielkopolskim – 1 509 965,29 tys. zł (14,67%) oraz warmińsko-mazurskim – 901 677,45 tys. zł (8,76%).

Oprócz przedstawionych powyżej kredytów inwestycyjnych w okresie od 01.05.2004 r. do 31.07.2008 r. gospodarstwa rolne i działy specjalne produkcji rolnej zaciągały kredyty na wznowienie produkcji po klęskach żywiołowych (np. suszy, wymarznienia, powodzi, gradobicia). Banki współpracujące z Agencją udzieliły 301 334 preferencyjnych kredytów klęskowych na łączną kwotę 4 253 081,16 tys. zł, w tym:

- ◆ 466 rolników zaciągnęło kredyty klęskowe inwestycyjne (linie KL/01, nKL01) na łączną kwotę 9 486,76 tys. zł,

◆ 300 868 rolników skorzystało z kredytów klęskowych obrotowych (linie KL/02, nKL02) w łącznej kwocie 4 243 594,40 tys. zł.

Kredyty w 2008 r.

Począwszy od 1 maja 2007 r. preferencyjne kredyty inwestycyjne i klęskowe udzielane są na warunkach dostosowanych do przepisów UE. Krajowym aktem prawnym umożliwiającym Agencji stosowanie dopłat do ich oprocentowania jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu i kierunków działań ARiMR oraz sposobów ich realizacji (Dz. U. Nr 77, poz. 514 ze zm.).

Osoby zainteresowane zaciągnięciem kredytu z dopłatami ARiMR do oprocentowania na utworzenie lub rozwój (powiększenie, zmodernizowanie) gospodarstwa rolnego lub działu specjalnego produkcji rolnej mają obecnie do dyspozycji dziesięć preferencyjnych linii kredytowych. Ponadto, oferowane są kredyty na wznowienie produkcji po klęskach suszy, gradobicia, nadmiernej opadów atmosferycznych, wymarznienia, powodzi, huraganu, pożaru spowodowanego wyładowaniem atmosferycznym lub osuwiskami ziemi.

W bieżącym roku ARiMR przyznała bankom środki finansowe na dopłaty do oprocentowania nowoudzielanych kredytów inwestycyjnych w kwocie 50 595,15 tys. zł. Szacuje się, że kwota ta pozwoli wygenerować akcję kredytową na poziomie 1 830 963 tys. zł. Limity dopłat otrzymało osiem banków posiadających podpisane z ARiMR umowy o współpracy, tj. Bank Polskiej Spółdzielczości S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., Mazowiecki Bank Regionalny S.A., SGB Gospodarczy Bank Wielkopolski S.A., Bank BPH Spółka Akcyjna, ING Bank Śląski S.A., Bank Zachodni WBK S.A. oraz Bank Polska Kasa Opieki S.A.

Środki na dopłaty do oprocentowania nowoudzielanych kredytów klęskowych w bieżącym roku przyznane zostały siedmiu bankom (BPS S.A., BGŻ S.A., MR Bank S.A., SGB GBW S.A., ING Bank Śląski S.A., BZ WBK S.A., Bank PEKAO S.A.) w kwocie 21 525,48 tys. zł, co zgodnie z szacunkami powinno umożliwić udzielenie kredytów w łącznej wysokości 467 115,85 tys. zł.

Warunki udzielania kredytów inwestycyjnych

Dostępne obecnie kredyty inwestycyjne z dopłatami ARiMR do oprocentowania mogą służyć realizacji inwestycji mających na celu zwiększenie oferty towarowej i usługowej oraz jej lepsze dostosowanie do wymagań rynku, poprawę wymagań w zakresie dobrostanu zwierząt, poprawę efektywności produkcji polegającą w szczególności na zmniejszeniu kosztów wytwarzania, utrzymanie lub poprawę wymagań w zakresie ochrony środowiska, poprawę jakości i promocję produktów rolnych, poprawę struktury agrarnej, a także lepsze wykorzystanie zasobów pracy lub tworzenie bazy surowcowej upraw roślin energetycznych.

Przeznaczenie kredytów adresowanych do rolników jest szerokie i umożliwia realizację różnorodnych zadań inwestycyjnych związanych z produkcją rolną. Przy udziale kredytu na utworzenie lub urządzenie gospodarstw rolnych przez osoby, które nie ukończyły 40 roku życia (Symbol nMR) lub kredytu na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych, działach specjalnych produkcji rolnej i przetwórstwie produktów rolnych (Symbol nIP) można sfinansować m. in. takie inwestycje jak:

◆ budowa, przebudowa, remont połączony z modernizacją budynków lub budowli służących do produkcji rolnej, przechowywania, magazynowania, przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży lub zakup, montaż instalacji technicznej, wyposażenia, koszty rozbiórki i unieszkodliwienia materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki niezbędnej w celu realizacji inwestycji,

◆ zakup lub instalacja maszyn, urządzeń lub wyposażenia do produkcji rolnej, przechowywania, magazynowania, przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży (sprzęt do uprawy, pielęgnacji, ochrony, nawożenia, zbioru roślin, ciągniki rolnicze, przyczepy rolnicze, maszyny lub urządzenia do przygotowywania, przechowywania, czyszczenia, sortowania, kalibrowania, konfekcjonowania produktów rolnych lub do przygotowywania i składowania pasz, do pojenia zwierząt i zadawania pasz, do pozyskiwania lub przechowywania mleka),

◆ zakup gruntów rolnych (do 300 ha powierzchni gruntów własnych w gospodarstwie),

◆ zakup budynków lub budowli,

◆ zakładanie, wyposażanie sadów lub plantacji wieloletnich, w tym plantacji roślin energetycznych,

◆ wyposażanie pastwisk lub wybie-

gów dla zwierząt (koszty gradzenia, budowy wiat),

- ◆ budowa ujęć wody, zakup i instalacja urządzeń do uzdatniania, rozprowadzania, magazynowania wody lub nawodnień ciśnieniowych,
- ◆ zakup lub budowa budynków i budowli lub zakup i instalacja maszyn lub urządzeń służących ochronie środowiska i poprawie warunków utrzymania zwierząt, w tym do składowania odchodów zwierzęcych lub odpadów, mycia lub czyszczenia sprzętu do produkcji rolnej,
- ◆ sfinansowanie kosztów innych elementów infrastruktury technicznej: utwardzanie placów manewrowych, zakup lub instalacja urządzeń do pozyskiwania energii odnawialnej, wykonanie melioracji szczegółowych, zakup i montaż ogrodzenia,
- ◆ zakup komputerów i oprogramowania ułatwiających prowadzenie działalności wytwórczej w rolnictwie, w tym programów księgowych.

Od osób ubiegających się o kredyt z linii nMR oprócz spełnienia kryterium wieku (nie przekroczony 40 rok życia w dniu składania wniosku o kredyt) wymagane jest posiadanie wykształcenia rolniczego lub co najmniej trzyletniego okresu pracy w rolnictwie.

Dwie kolejne linie kredytowe - kredyt na zakup gruntów rolnych (Symbol nKZ) oraz kredyt na zakup nieruchomości rolnych przeznaczonych na utworzenie lub powiększenie gospodarstwa rodzinnego w rozumieniu ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. Nr 64, poz. 592) (Symbol nGR) przeznaczone są na zakup gruntów rolnych, przy czym obowiązują następujące warunki:

- ◆ kredyt może zostać udzielony na zakup gruntów rolnych w części nie powodującej przekroczenia 300 ha łącznej powierzchni użytków rolnych będących przedmiotem własności (linia nKZ) lub własności i wieloletniej dzierżawy (linia nGR),
- ◆ minimalna powierzchnia utworzonego lub powiększonego gospodarstwa rolnego nie może być mniejsza od średniej w danym województwie (nie dotyczy działów specjalnych produkcji rolnej), a przy jej ustalaniu w przypadku obydwu ww. linii kredytowych uwzględnia się zarówno grunty własne, jak i dzierżawione w okresach wieloletnich,
- ◆ z kredytu z linii nGR mogą korzystać wyłącznie rolnicy indywidualni, tj. właściciele lub dzierżawcy nieruchomości

rolnych o łącznej powierzchni użytków rolnych nieprzekraczającej 300 ha (w całym okresie kredytowania), prowadzący osobiście gospodarstwo rolne i posiadający kwalifikacje rolnicze.

Korzystając z kredytu na realizację inwestycji w zakresie nowych technologii produkcji w rolnictwie zapewniających wysoką jakość produktu (Symbol nNT) można np.:

- ◆ wybudować, przebudować, wyremontować i jednocześnie: zmodernizować budynki lub budowle służące do produkcji rolnej, przechowywania, magazynowania, przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży lub zakupić, zamontować instalację techniczną oraz wyposażenie,
- ◆ zakupić lub zainstalować maszyny, urządzenia lub wyposażenie do produkcji rolnej, przechowywania, magazynowania, przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży,
- ◆ zakupić budynki lub budowle,
- ◆ założyć, wyposażyć sady lub plantacje wieloletnie, w tym plantacje roślin energetycznych,
- ◆ wyposażyć pastwiska lub wybiegi dla zwierząt (koszty gradzenia, budowy wiat),
- ◆ wybudować ujęcia wody, zakupić i zainstalować urządzenia do uzdatniania, rozprowadzania, magazynowania wody lub nawodnień ciśnieniowych,
- ◆ zakupić lub wybudować budynki lub budowle, zakupić i zainstalować maszyny lub urządzenia służące ochronie środowiska lub poprawie warunków utrzymania zwierząt, w tym do składowania odchodów zwierzęcych lub odpadów, mycia lub czyszczenia sprzętu do produkcji rolnej,
- ◆ sfinansować koszty innych elementów infrastruktury technicznej: utwardzanie placów manewrowych, zakup lub instalacja urządzeń do pozyskiwania energii odnawialnej, wykonanie melioracji szczegółowych, zakup i montaż ogrodzenia,
- ◆ zakupić komputery i oprogramowanie ułatwiające prowadzenie działalności wytwórczej w rolnictwie, w tym programy księgowe.

Po zrealizowaniu inwestycji finansowanej przy udziale kredytu z linii nNT wymagane jest przedłożenie produktu wytworzonego w gospodarstwie do stosownej oceny Inspekcji Jakości Artykułów Rolno-Spożywczych.

Adresowany specjalnie do grup producentów rolnych wpisanych do rejestrów prowadzonych przez marszałków województw kredyt na realizację inwestycji

w rolnictwie i przetwórstwie produktów rolnych przez grupy producentów rolnych utworzone na podstawie ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. Nr 88, poz. 983 ze zm.) (Symbol nGP) umożliwia m. in.:

- ◆ budowę, przebudowę, remont połączony z modernizacją budynków lub budowli służących do przechowywania, magazynowania, przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży lub zakup, montaż instalacji technicznej, wyposażenia, koszty rozbiórki i unieszkodliwienia materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki niezbędnej w celu realizacji inwestycji,
- ◆ zakup lub instalację maszyn, urządzeń lub wyposażenia do produkcji rolnej, przechowywania, magazynowania, przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży,
- ◆ zakup budynków lub budowli,
- ◆ zakup lub budowę budynków lub budowli lub zakup i instalację maszyn lub urządzeń służących ochronie środowiska lub poprawie warunków utrzymania zwierząt, w tym do składowania odchodów zwierzęcych lub odpadów, mycia lub czyszczenia sprzętu do produkcji rolnej,
- ◆ sfinansowanie kosztów innych elementów infrastruktury technicznej: utwardzanie placów manewrowych, zakup lub instalację maszyn, urządzeń lub wyposażenia do produkcji rolnej, przechowywania, magazynowania, przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży, w tym sprzedaży bezpośredniej, obejmujących w szczególności:

- ◆ sprzęt do uprawy, pielęgnacji, ochrony, nawożenia oraz zbioru roślin,
- ◆ ciągniki rolnicze, przyczepy rolnicze,
- ◆ maszyny lub urządzenia do przygotowywania, przechowywania, czyszczenia, sortowania, kalibrowania, konfekcjonowania produktów rolnych,
- ◆ maszyny lub urządzenia do przygotowywania lub składowania pasz,

maszyny lub urządzenia do pojenia zwierząt i zadawania pasz,

◆ urządzenia do pozyskiwania lub przechowywania mleka.

Rolnicy korzystający z kredytu z linii nBR10 zobowiązani są do zawarcia pisemnej umowy określającej rozmiary i terminy zespołowego użytkowania maszyn i urządzeń.

Gospodarstwa rolne produkujące ziemniaki skrobiowe na cele produkcji skrobi mogą ubiegać się o kredyt w ramach „Branżowego programu restrukturyzacji przetwórstwa ziemniaka na skrobię w Polsce” (symbol nBR13) przeznaczony na:

◆ budowę, adaptację i modernizację obiektów na potrzeby przechowywania sadzeniaków i ziemniaków skrobiowych,

◆ zakup sprzętu do sadzenia, pielęgnacji i zbioru sadzeniaków,

◆ zakup maszyn i urządzeń do nawadniania pól ziemniaczanych na cele produkcji skrobi ziemniaczanej.

Korzystanie z kredytu z linii nBR13 warunkowane jest zawarciem umów kontraktacyjnych na uprawę i dostawę ziemniaków skrobiowych.

Gospodarstwa rolne i działy specjalne produkcji rolnej podejmujące lub prowadzące chów i hodowlę zwierząt w celu produkcji mięsa czerwonego i drobiowego korzystając z kredytu na realizację inwestycji w ramach „Programu wspierania restrukturyzacji i modernizacji przemysłu mięsnego, chłodnictwa składowego i przetwórstwa jaj w Polsce” (symbol nBR14) mogą zrealizować m. in. następujące inwestycje:

◆ budowę, przebudowę lub remont połączony z modernizacją budynków lub budowli przeznaczonych do prowadzenia w nich produkcji żywca,

◆ zakup budynków lub budowli do produkcji żywca,

◆ zakup i instalację linii technologicznych, maszyn i urządzeń związanych z produkcją w ww. obiektach,

◆ inwestycje związane z wybraną infrastrukturą (budowa lub remont połączony z modernizacją oczyszczalni ścieków lub podczyszczalni, budowa, przebudowa lub remont połączony z modernizacją stacji uzdatniania wody, a także zakup urządzeń do uzdatniania wody, budowa lub remont połączony z modernizacją instalacji wodno-ściekowej, remont połączony z modernizacją kotłowni, instalacji zasilania w parę i ciepłą wodę, budowa wewnętrznych dróg i dojazdów).

Od kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyty z linii nBR14 wymagane są wieloletnie umowy kontraktacyjne z ubojniami.

Dla gospodarstw produkujących mleko atrakcyjnym źródłem finansowania jest kredyt na realizację inwestycji w ramach „Branżowego programu mleczarstwa” (symbol nBR15) przeznaczony m. in. na:

◆ zakup lub instalację urządzeń do pozyskiwania lub przechowywania mleka, np. dojarek, stacji udojowych i urządzeń chłodniczych,

◆ zakup lub instalację maszyn, urządzeń lub wyposażenia do produkcji, zbioru, przechowywania, magazynowania, przygotowywania pasz dla bydła, obejmujących np. sprzęt do uprawy, pielęgnacji, ochrony, nawożenia, zbioru roślin, ciągniki i przyczepy rolnicze, maszyny do przygotowywania lub składowania pasz,

◆ zakup lub instalację maszyn lub urządzeń do pojenia zwierząt i zadawania pasz,

◆ budowę, przebudowę lub remont obór połączony z ich modernizacją,

◆ zakup i montaż urządzeń do usuwania obornika, budowę zbiorników na gnojowicę wraz z kanałami pod oborą, budowę płyty gnojowej ze zbiornikiem na gnojówkę,

◆ zakup lub budowę biogazowni,

◆ zakup i montaż urządzeń lub budowa obiektów służących do zasilania w wodę i uzdatniania, rozprowadzania i magazynowania wody lub nawodnień ciśnieniowych,

◆ wyposażenie pastwisk lub wybiegów dla zwierząt np. w ogrodzenia, wiaty,

◆ zakup gruntów rolnych nabywanych w związku z produkcją mleka (pod budowę budynków inwentarskich, uprawę roślin na pasze, na łąki i pastwiska),

◆ zakup, instalację lub budowę urządzeń do pozyskiwania energii odnawialnej,

◆ utwardzanie placów manewrowych w obrębie gospodarstwa.

Producenci mleka korzystający z linii nBR15 zobowiązani są do zawarcia umów długoterminowych z podmiotem przetwarzającym lub skupującym mleko.

Planując zaciągnięcie kredytu inwestycyjnego z dopłatami ARiMR do oprocentowania pamiętać należy, że kupowane za kredyt maszyny i urządzenia nie mogą być starsze niż 5 lat i nie mogły być wcześniej nabyte z wykorzystaniem środków pochodzących z krajowych środków publicznych lub budżetu UE. Kredytem nie można również sfinanso-

wać zakupu gruntów rolnych, budynków i budowli, jeżeli w okresie ostatnich 10 lat na ich zakup została przyznana pomoc pochodząca z krajowych środków publicznych lub budżetu UE.

Dla osób planujących zakup gruntów rolnych istotną jest informacja, że od 2010 r. na ten cel będzie można przeznaczyć nie więcej niż 10% kwoty kredytu. Zatem umowy kredytów obejmujące wyłącznie zakup gruntów rolnych będą mogły być podpisywane do dnia 31 grudnia 2009 r.

Kwota kredytu nie może przekraczać:

◆ 80% wartości nakładów inwestycyjnych na gospodarstwo rolne, nie więcej niż 4 mln zł,

◆ 70% wartości nakładów inwestycyjnych na działy specjalne produkcji rolnej, nie więcej niż 8 mln zł.

Ustalając maksymalną dla danego podmiotu kwotę kredytu bierze się pod uwagę kwoty kredytów z dopłatami Agencji do oprocentowania zaciągnięte dotychczas przez inwestora, jeżeli nie zostały jeszcze w całości spłacone.

Różnica między wartością nakładów inwestycyjnych a kwotą udzielonego kredytu stanowi wkład własny kredytobiorcy. Oceny wkładu własnego kredytobiorcy dokonuje bank na podstawie dokumentów przedłożonych przez inwestora przed podpisaniem umowy kredytu.

Maksymalny okres spłaty kredytu wynosi 8 lat (linie nIP, nBR), 15 lat (linie nKZ, nMR, nNT, nGP) lub 20 lat (linia nGR), w tym karencja w spłacie kredytu nie może być dłuższa niż 2 lata, a w przypadku kredytów z linii nBR i nGP 3 lata.

Oprocentowanie kredytu jest zmienne i nie może wynosić więcej niż 1,5 stopy redyskontowej weksli przyjmowanych od banków do redyskonta przez Narodowy Bank Polski w stosunku rocznym. Kredytobiorca płaci oprocentowanie w części stanowiącej zależnie od linii kredytowej 0,25 lub 0,50 ww. oprocentowania kredytu, ale nie mniej niż 3,50% w skali roku. Pozostałe należne bankowi odsetki płaci Agencja. Obecnie oprocentowanie płacone przez kredytobiorcę wynosi:

◆ 3,50% - linie nMR, nKZ, nGR, nNT, nBR, nGP,

◆ 4,06% lub 4,69% (w zależności od banku) - linia nIP.

Dla każdego kredytobiorcy obliczana jest wysokość pomocy Agencji, tj. maksymalna kwota dopłat do oprocentowania kredytu do wykorzystania w całym okresie kredytowania, która po

zdyskontowaniu z wykorzystaniem stopy procentowej, ustalonej zgodnie z zasadami podanymi przez Komisję Europejską, nie może stanowić więcej niż:

- ◆ 40% (lub 50% - linia nMR) wysokości udzielonego kredytu,
- ◆ 50% (lub 60% - linia nMR) kwoty kredytu – w przypadku inwestycji realizowanej w gospodarstwie rolnym położonym na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), obszarach NATURA 2000 oraz związanych z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej,
- ◆ 75% kwoty kredytu – w przypadku inwestycji realizowanej w gospodarstwie rolnym do dnia 31 grudnia 2008 r. w związku z wdrażaniem dyrektywy Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz. Urz. WE L 375 z 31.12.1991, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 68).

Procedura ubiegania się o preferencyjne kredyty inwestycyjne obejmuje przygotowanie planu inwestycji (tzw. biznesplanu) i złożenie go w placówce banku współpracującego z ARiMR.

Warunki i zasady udzielania kredytów kłeszkowych

Objęte dopłatami ARiMR do oprocentowania kredyty na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej znajdujących się na obszarach, gdzie szkody powstały w związku z kłeską suszy, gradobicia, nadmiernych opadów atmosferycznych, wymarznienia, powodzi, huraganu, pożaru spowodowanego wyładowaniem atmosferycznym lub osuwiskami ziemi oferowane są w ramach dwóch linii kredytowych: inwestycyjnej (Symbol nKL01) i obrotowej (Symbol nKL02).

Uruchomienie pomocy następuje za zgodą Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wyrażoną na wniosek wojewody zgłoszony po wcześniejszym oszaco-

waniu strat przez komisję powołaną przez wojewodę. Dokumentem potwierdzającym wystąpienie szkody w danym gospodarstwie jest opinia wojewody dotycząca zakresu i wysokości szkód spowodowanych przez kłeskę. Kredyty kłeszkowe udzielane są:

- ◆ do 31 grudnia tego samego roku – w przypadku, gdy Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wydał zgodę na uruchomienie preferencyjnej linii kredytowej w okresie od 1 stycznia do 31 maja danego roku,
- ◆ do 30 czerwca następnego roku – jeżeli przedmiotowa zgoda została wydana w okresie od 1 czerwca do 31 grudnia roku poprzedniego.

Wyjątkowo, dla zgód wydanych w okresie od 01.06.2007 r. do 31.12.2007 r., na podstawie których zgodnie z ww. zasadami rolnicy mogli zaciągać kredyty kłeszkowe do 30.06.2008 r., Kierownictwo Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjęło decyzję o wydłużeniu terminu udzielania kredytów o dwa miesiące, tj. do dnia 31.08.2008 r.

Kredyt kłeszkowy inwestycyjny (linia nKL01) może zostać przeznaczony m. in. na sfinansowanie odbudowy lub wykonanie remontów zniszczonych lub uszkodzonych budynków inwentarskich, magazynowo-składowych, szklarni, pomieszczeń socjalnych i innych budynków i budowli służących do produkcji, a także na remont lub zakup w miejsce zniszczonych ciągników, maszyn i urządzeń rolniczych, zakup kwalifikowanego materiału szkółkarskiego na odtworzenie sadu i zakup stada podstawowego inwentarza żywego.

Przeznaczenie kredytu kłeszkowego obrotowego (linia nKL02) obejmuje zakup rzeczowych środków obrotowych do produkcji rolnej np.: nawozów mineralnych, środków ochrony roślin, paliwa, inwentarza żywego, pasz i materiałów opałowych.

Kwota kredytu nie może przekroczyć wartości odtworzeniowej środków trwałych (linia nKL01) lub kosztów niezbędnych na wznowienie produkcji po kł-

esce oraz wielkości szkód w uprawach rolnych lub zwierzętach gospodarskich, oszacowanych przez Komisję powołaną przez wojewodę, tj. nie może przekroczyć kwoty obniżenia dochodu, wynikającej z opinii wojewody (linia nKL02), i jednocześnie nie więcej niż 4 mln zł na wznowienie produkcji w gospodarstwie rolnym lub 8 mln zł na wznowienie produkcji w dziale specjalnym produkcji rolnej.

Kredyt z linii nKL01 może zostać udzielony na 8 lat (5 lat – w przypadku zakupu kwalifikowanego materiału szkółkarskiego na odtworzenie sadu), a kredyt z linii nKL02 na 4 lata. Istnieje możliwość zastosowania dwuletniej karencji w spłacie kredytu. Oprocentowanie kredytów kłeszkowych płacone przez kredytobiorcę nie może być niższe niż 3,50% w skali roku.

Wysokość pomocy Agencji w przypadku kredytu z linii nKL01 nie może przekraczać 80% wartości odtworzeniowej środków trwałych wskazanej w opinii Wojewody (90%, gdy gospodarstwo położone jest na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania - ONW, obszarach NATURA 2000 i związanych z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej), a w przypadku kredytu z linii nKL02 nie więcej niż 80% lub odpowiednio 90% kwoty obniżenia dochodu wynikającej z opinii wojewody.

Aby uzyskać kredyt kłeszkowy należy złożyć w banku wnioski o kredyt wraz z opinią wojewody i innymi dokumentami wymaganymi przez bank. Zaciągnięcie kredytu kłeszkowego inwestycyjnego (linia nKL01) wymaga ponadto sporządzenia planu inwestycji.

Szczegółowe warunki i zasady udzielania kredytów preferencyjnych dostępne są na stronie internetowej Agencji (www.arimr.gov.pl).

¹⁾ kredyty preferencyjne na zakup stada podstawowego były udzielane do 31.12.2007 r.

Poręczenia kredytów studenckich

dla studentów zamieszkujących obszary wiejskie

System kredytów studenckich jako pomoc materialna udzielana niezależnie od pomocy w formie stypendiów funkcjonuje począwszy od

1998 r. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 lipca 1998 r. o pożyczkach i kredytach studenckich (Dz.U. Nr 108 poz. 685 z późn. zm.).

Wprowadzenie systemu długoterminowych i nisko oprocentowanych kredytów stanowi dodatkowy element ułatwiający studentom dostęp do szkolnic-

stwa wyższego. Nadzór nad systemem kredytów studenckich sprawuje Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, który wydając przepisy wykonawcze do ustawy o pożyczkach i kredytach studenckich określa szczegółowe warunki uzyskania i spłaty przedmiotowych kredytów. Aktualnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad, trybu i kryteriów udzielania, spłacania oraz umarzania kredytów i pożyczek studenckich oraz warunków i trybu rozliczeń z tytułu pokrywania odsetek należnych bankom od kredytów studenckich (Dz. U. Nr 186 poz. 1371 z późn. zm.).

Kredyty studenckie udzielane są przez banki komercyjne z ich własnych środków. Bank Gospodarstwa Krajowego w ramach współpracy z bankami komercyjnymi uczestniczy w finansowaniu systemu kredytów studenckich poprzez przekazywanie dopłat do odsetek od udzielonych kredytów.

Udzielanie kredytów studenckich odbywa się z uwzględnieniem następujących warunków:

- ◆ Prawo ubiegania się o kredyt przysługuje wszystkim studentom, którzy rozpoczęli studia przed ukończeniem 25 roku życia niezależnie od typu uczelni oraz systemu studiów. Od 2004 r. o kredyt studencki mogą ubiegać się również doktoranci.

- ◆ Studenci oraz doktoranci o niskich dochodach na osobę w rodzinie mają pierwszeństwo w otrzymaniu kredytu studenckiego.

- ◆ Kredyt studencki przyznawany jest jeden raz w okresie odbywania studiów, przy czym do okresu odbywania studiów wlicza się uzupełniające studia magisterskie po odbyciu studiów pierwszego stopnia oraz studia doktoranckie.

- ◆ Kwota miesięcznej wypłaty kredytu w okresie odbywania studiów wynosi 600 zł, a na wniosek studenta może zostać zmniejszona do 400 zł.

- ◆ Kredyt studencki wypłacany jest maksymalnie przez 6 lat, a w przypadku studiów doktoranckich maksymalnie przez 4 lata, przy czym okresy wypłacania kredytu sumuje się.

- ◆ Odsetki od kredytu spłacane przez Kredytobiorcę naliczane są (przy prawidłowej obsłudze kredytu) w wysokości połowy stopy redyskontowej Narodowego Banku Polskiego począwszy od dnia spłaty pierwszej raty kredytu, tj. po upływie 2 lat od czasu zakończenia stu-

diów, przez okres równy dwukrotności liczby wypłacanych rat kredytu.

- ◆ Wniosek o udzielenie kredytu studenckiego w wybranym banku kredytującym współpracującym z Bankiem Gospodarstwa Krajowego może być złożony najpóźniej do 15 listopada w danym roku akademickim.

- ◆ Studenci oraz doktoranci, których wnioski kredytowe zostały negatywnie rozpatrzone przez bank z powodu niewystarczających w ocenie banku zabezpieczeń kredytu mogą ponownie złożyć wniosek o udzielenie kredytu wraz z wymaganą dokumentacją w innym banku w terminie do 28 lutego w danym roku akademickim.

- ◆ Umowy o kredyt studencki mogą być zawierane najpóźniej do 31 marca danego roku.

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego ogłasza corocznie maksymalną wysokość dochodu na osobę w rodzinie, uprawniającą do ubiegania się o kredyt studencki (w roku akademickim 2007/2008 wynosiła ona 2 200zł).

Zgodnie z ww. rozporządzeniem z dnia 12 października 2006 r. szczegółowe informacje o warunkach udzielania i spłaty kredytu studenckiego powinny być dostępne na uczelniach lub w jednostkach organizacyjnych prowadzących studia doktoranckie. Informacje powyższe znaleźć można również na stronach internetowych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Udzielając kredytów banki wymagają ustanowienia zabezpieczeń ich spłaty. Warunek ten odnosi się również do kredytów studenckich, które zazwyczaj zabezpieczane są poręczeniami. Już w pierwszych latach funkcjonowania systemu kredytów studenckich okazało się, że młodzież wywodząca się z obszarów wiejskich ma trudności z ustanowieniem zabezpieczeń ich spłaty, w szczególności ze znalezieniem poręczycieli o odpowiednich w ocenie banków dochodach. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom środowisk wiejskich Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa rozpoczęła w 2001 r. udzielanie pomocy w uzyskaniu powyższych kredytów studentom zamieszkującym obszary wiejskie poprzez udzielanie poręczeń kredytowych.

Dzięki udzielonej przez Agencję pomocy w formie poręczeń latach 2001-2008 z kredytów studenckich skorzystało 41 20 studentów, przy czym wartość zawartych umów poręczeń wyniosła 55 001 tys. zł. W roku akademickim

2007/2008 Agencja udzieliła 443 poręczeń na kwotę 6 044 tys. zł.

Warunki udzielanych przez ARiMR poręczeń spłaty kredytów studenckich określone są obecnie w §11 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu i kierunków działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobów ich realizacji (Dz. U. nr 77 poz. 514 z późn. zm.).

Poręczenia spłaty kredytów studenckich mogą być udzielane przez Agencję do wysokości 80% kwoty kredytu. W przypadku studentów o dochodach na osobę w rodzinie uprawniających do korzystania ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej wysokość pomocy Agencji może być zwiększona do 100% kwoty kredytu. Studenci ci mają ponadto pierwszeństwo w uzyskaniu poręczenia kredytu studenckiego.

Ubiegając się o poręczenie Agencji należy złożyć w banku kredytującym następujące dokumenty:

- ◆ wniosek o udzielenie poręczenia przez ARiMR,

- ◆ zaświadczenie z urzędu gminy o zamieszkanosti na obszarze wsi,

- ◆ zaświadczenia o dochodach w rodzinie,

- ◆ w przypadku studentów ubiegających się o poręczenie Agencji w wys. 100% kwoty kredytu zaświadczenie z ośrodka pomocy społecznej o dochodach w rodzinie uprawniających do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Aktualnie przy udzielaniu poręczeń kredytów studenckich Agencja współpracuje z Bankiem Gospodarki Żywnościowej S.A. oraz Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. wraz ze zrzeszonymi Bankami Spółdzielczymi.

Należy zaznaczyć, iż wszystkie formalności związane z uzyskaniem poręczenia Agencji załatwiane są na podstawie zawartych przez Agencję umów o współpracy w placówkach ww. banków kredytujących. Banki powyższe w imieniu Agencji przyjmują i rozpatrują wnioski o udzielenie poręczenia, a następnie zawierają ze studentami umowy o udzielenie poręczenia oraz przyjmują weksle in blanco, będące zabezpieczeniem poręczeń Agencji.

Informację o poręczeniach ARiMR kredytów studenckich znaleźć można również na stronie internetowej Agencji www.arimr.gov.pl w części dotyczącej pomocy krajowej.

Stan realizacji instrumentów pomocowych dla sektora rolno-żywnościowego w 2008 r.

Podstawowym zadaniem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) jest wspieranie działań służących rozwojowi rolnictwa i obszarów wiejskich. Funkcję tę realizuje już od 14 lat udzielając pomocy ze środków krajowych, a od 6 lat ze środków unijnych. Od 2004 roku, po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej, pomoc udzielana przez Agencję finansowana jest w przeważającej części z budżetu Wspólnoty.

ARiMR jest obecnie instytucją obsługującą instrumenty pomocy krajowej, agencją płatniczą akredytowaną dla obsługi instrumentów WPR, instytucją wdrażającą i płatniczą dla Sektorowych Programów Operacyjnych współfinansowanych z funduszy strukturalnych UE oraz agencją płatniczą i instytucją wdrażającą dla PROW 2007-2013.

W 2008 roku ARiMR kontynuuje realizację pomocy w ramach:

- ◆ corocznych kampanii płatności bezpośrednich do gruntów rolnych,
- ◆ Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013,
- ◆ Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2004–2006,
- ◆ Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004–2006”,
- ◆ Sektorowego Programu Operacyjnego „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004–2006”,
- ◆ wsparcia rynków owoców i warzyw oraz rynku produktów rybołówstwa,
- ◆ instrumentów pomocy krajowej.

Instrumenty pomocy wdrażane przez ARiMR odpowiadają potrzebom rolników, przedsiębiorcom i samorządom lokalnym, mieszkańcom wsi oraz przetwórstwa żywności.

W okresie od stycznia do połowy sierpnia 2008 r. w ramach programów pomocowych wypłacono beneficjentom ARiMR ponad 11,1 mld złotych. Środki finansowe w największej części zostały przeznaczone na: płatności obszarowe (obejmujące: Jednolitą Płatność Obszarową wraz z Uzupełniającą Płatnością

Obszarową, płatność zwierzęcą oraz płatność do upraw roślin energetycznych) - wartość pomocy 6,05 mld zł, PROW 2007–2013 wartość pomocy wynosiła 3,34 mld zł, Sektorowe Programy Operacyjne (2004–2006) w wysokości 1,06 mld zł. Najmniej środków wypłacono z programów: PROW 2004–2006 (181,4 mln zł) oraz na pomoc krajową - 449,4 mln zł.

Polska przyjęła uproszczony systemem płatności bezpośrednich do gruntów rolnych, który jest jednym z instrumentów wsparcia dochodów rolników. Udzielono wsparcia finansowego proporcjonalnego do powierzchni upraw, niezależnie od prowadzonej działalności rolniczej. Do płatności bezpośrednich do gruntów rolnych zalicza się:

- ◆ Jednolitą Płatność Obszarową (JPO), która wypłacana jest do gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym, utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej. W ramach kampanii 2007 r. trwającej do 30 czerwca 2008 r. wypłacono 3,02 mld zł.
- ◆ Uzupełniające Płatności Obszarowe (UPO) - dotyczące upraw chmielu oraz innych roślin, których wykaz corocznie określa się w rozporządzeniu Rady Ministrów. W ramach kampanii 2007 r. wypłacono z przeznaczeniem na: inne rośliny – 2,00 mld zł, płatności zwierzęce – 550,6 mln zł oraz 1,4 mln zł w ramach upraw chmielu.

Kampania 2008 zawierała także oddzielną płatność z tytułu cukru – wypłaty wyniosły 460,8 mln zł oraz płatność do upraw roślin energetycznych – wypłacono 12,2 mln zł.

W roku bieżącym do biur powiatowych ARiMR złożonych zostało 1 421,5 tys. wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich do gruntów rolnych, ponad 565 tys. wniosków odnosiło się do płatności zwierzęcych, 58,7 tys. w zawierających płatność cukrową, 36,5 tys. wniosków zawierających płatności z tytułu owoców miękkich, 3,9 tys. wniosków zawierających płatność energetyczną, 2,6 tys. wniosków o przyznanie płatności do upraw rzepaku, 2,2 tys.

wniosków zawierających płatności z tytułu owoców i warzyw.

Od 2007 roku wdrażany jest sukcesywnie **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich** na lata 2007–2013. Zgodnie z intencją UE jest to program, który uzupełnia wspólną politykę rolną. W ramach PROW 2007–2013 uruchomione zostały w 2007 i 2008 roku działania przewidziane do wdrażania przez ARiMR:

- ◆ **„Ułatwienie startu młodym rolnikom”**, którego celem jest pomoc finansowa przeznaczana na inwestycje w gospodarstwach rolnych przejmowanych przez młodych rolników. Od marca 2008 do sierpnia 2008 r. złożono 5,5 tys. wniosków na kwotę 273,8 mln zł.

- ◆ **„Program rolnośrodowiskowy”** - skierowany jest do wszystkich producentów rolnych, którzy chcą przyczynić się do poprawy jakości środowiska i zachowania walorów przyrodniczych obszarów wiejskich. Do sierpnia 2008 r. złożono 21,5 tys. wniosków na kwotę 184,7 mln zł.

- ◆ **„Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej”** - wsparcie finansowe projektów związanych z modernizacją lub budową zakładów przetwórstwa produktów rolnych lub infrastruktury handlu hurtowego produktami rolnymi. Przyjęto 818 wniosków o przyznanie pomocy na łączną kwotę 1,6 mld zł.

- ◆ **„Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”** - działanie, które ma wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich poprzez ułatwienie podjęcia i rozwijania przez rolników działalności pozarolniczej. Od czerwca do sierpnia 2008 r. zakończono przyjmowanie wniosków w 15 województwach, w których przyjęto 3,9 tys. wniosków na łączną kwotę 329,6 mln zł.

- ◆ **„Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)”**, którego celem jest zapewnienie ciągłości rolniczego użytkowania gruntów położonych na terenach o niekorzystnych warunkach go-

sposodarowania. W ramach kampanii 2007 wydano 526,9 tys. decyzji i wypłacono 1,34 mld zł. W ramach kampanii 2008 do biur powiatowych wpłynęło 749,3 tys. wniosków.

◆ **„Renty strukturalne”** – pomoc dla rolników w wieku przedemerytalnym, którzy zdecydowali się zrezygnować z działalności rolniczej. W okresie od stycznia do sierpnia 2008 r. wydano, w ramach wniosków złożonych w 2007 r. 6,6 tys. decyzji przyznających rentę strukturalną na kwotę 6,9 mln zł (miesięcznej pomocy) oraz zrealizowano płatność na kwotę 650 mln zł. Dodatkowo w ramach naboru przeprowadzonego w 2008 r. (czerwiec-lipiec) przyjęto 8,1 tys. wniosków na kwotę 8,4 mln zł (prognozowanej miesięcznej pomocy).

◆ **„Grupy producentów rolnych”** - celem działania jest wzmocnienie struktury instytucjonalnej w sektorze pierwotnej produkcji rolnej w celu wsparcia funkcjonowania producentów rolnych poprzez zachęcanie ich do tworzenia grup producentów rolnych i współpracy. Do sierpnia 2008 r. przyjęto 61 wniosków o pomoc na kwotę 14,1 mln zł oraz zrealizowano płatności z tytułu zobowiązań z 2007 r. w wysokości 7,8 mln zł.

◆ **„Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne”** – celem działania jest powiększanie obszarów leśnych przez zalesianie gruntów niskich klas bonitacyjnych, zmniejszenie fragmentacji kompleksów leśnych i tworzenie korytarzy ekologicznych oraz utrzymanie i wzmocnienie ekologicznej stabilności obszarów leśnych. W ramach kampanii 2008 r. złożono 223 wnioski na kwotę 3,1 mln zł, wydano łącznie 2,0 tys. decyzji administracyjnych, dotyczących kampanii 2007 r., na łączną kwotę 50,9 mln zł.

◆ **„Modernizacja gospodarstw rolnych”** - wsparcie polega na zwrocie części poniesionych kosztów (tzw. kwalifikowanych). Wsparciem objęte są przedsięwzięcia mające na celu poprawę sytuacji ekonomicznej gospodarstwa, a także poprawę warunków pracy, utrzymania zwierząt, ochronę środowiska i higienę produkcji.

W 2008 r. wstępnie zweryfikowano 17,2 tys. (93,3%) wniosków o przyznanie pomocy oraz podpisano 133 umowy na kwotę 10,4 mln zł.

Do podstawowych programów wdrożonych w ostatnich latach zaliczyć należy Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich

(PROW) 2004–2006. Przyjmowanie wniosków od potencjalnych beneficjentów zakończono w 2006 r., a do końca 2008 r. będą trwały jeszcze wypłaty dla beneficjentów. W okresie od stycznia do sierpnia 2008 r. wypłacono beneficjentom ARiMR ponad 181,4 mln zł. Środki finansowe w największej części zostały skierowane do działań: „Dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów Unii Europejskiej – 152,7 mln zł, „Zalesianie gruntów rolnych” – 12,7 mln zł, „Wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt” – 3,9 mln zł, „Pomoc techniczna” – 5,5 mln zł, „Wspieranie gospodarstw niskotowarowych” – 2,5 mln zł, „Grupy producentów rolnych” – 2,1 mln zł, w ramach kampanii 2004–2006, „Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)” - 1,2 mln zł, „Renty strukturalne” 0,04 mln zł.

Pomoc finansowa w ramach Wspólnej Organizacji Rynków Owoców i Warzyw dla uznanych grup producentów owoców i warzyw dotyczy głównie: pokrycia kosztów związanych z utworzeniem grupy producentów i prowadzeniem działalności administracyjnej oraz pokrycia części kwalifikowanych kosztów inwestycji ujętych w zatwierdzonym planie dochodzenia do uznania. W okresie od stycznia do sierpnia 2008 w ramach pomocy finansowej Wspólnej Organizacji Rynków Owoców i Warzyw wypłacono 70,8 mln zł.

W ramach Organizacji Wspólnego Rynku Produktów Rybnych mającej na celu stabilizowanie rynku i zapobieganie nadmiernym połowom ryb, przy jednoczesnym zabezpieczeniu interesów producentów i konsumentów. W okresie od stycznia do sierpnia 2008 wypłacono beneficjentom 427,5 tys. zł.

Celem zakończonego Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004–2006” była poprawa konkurencyjności gospodarki rolno-żywnościowej traktowana jako najważniejszy cel strategiczny rozwoju polskiego rolnictwa oraz przetwórstwa żywności w pierwszych latach integracji z UE. W ramach objętych umowami kontynuowanych po 2006 r. inwestycji dokonano w okresie od stycznia do sierpnia 2008 r. 4,9 tys. płatności na kwotę 931,1 mln zł.

W ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Rybołówstwo i prze-

twórstwo ryb 2004–2006” realizowano wsparcie przedsięwzięć w ramach 17 działań, które obejmowały rybołówstwo morskie, rybactwo śródlądowe, przetwórstwo rybne oraz działania promocyjne.

W 2008 r. w ramach omawianego programu złożono 792 wnioski o pomoc finansową na kwotę 64,0 mln zł, zawarto 603 umowy na kwotę 52,4 mln zł oraz zrealizowano 1 288 płatności dla 631 projektów na kwotę 131,5 mln zł.

Pomoc finansowa ze środków budżetu krajowego udzielana jest na: realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych, działach specjalnych produkcji rolnej lub przetwórstwie produktów rolnych, wznowienie produkcji rolnej po klęskach żywiołowych, kształcenie mieszkańców wsi w szkołach wyższych, zbiór, transport i unieszkodliwienie padłych zwierząt gospodarskich. Pomoc ta polega na stosowaniu dopłat do oprocentowania kredytów inwestycyjnych i „klęskowych” udzielanych ze środków własnych banków, które zawarły z ARiMR stosowne umowy, udzielaniu gwarancji i poręczeń spłaty kredytów inwestycyjnych i „klęskowych” oraz częściowej spłaty kapitału kredytu inwestycyjnego.

Pomoc finansowa pochodząca ze środków krajowych udzielana jest przez ARiMR na warunkach dostosowanych do przepisów Unii Europejskiej. Ponadto Agencja realizuje zobowiązania z tytułu umów zawartych do 30.04.2007 r.

W okresie od stycznia do czerwca 2008 r. udzielono 19,7 tys. kredytów preferencyjnych z dopłatami ARiMR do oprocentowania na kwotę 1 487,4 mln zł, w tym 6,99 tys. kredytów inwestycyjnych na kwotę 1 058,6 mln zł oraz 12,8 tys. kredytów klęskowych na kwotę 428,8 mln zł. W tym okresie Agencja przekazała bankom kwotę w wysokości 313,5 mln zł, z przeznaczeniem na dopłaty do kredytów inwestycyjnych oraz kwotę 87,6 mln zł z zastosowaniem na dopłaty do oprocentowania kredytów klęskowych. W ramach form pomocy krajowej Agencja udzielała poręczeń i gwarancji kredytowych (od stycznia do lipca 2008 udzielono 443 poręczeń spłat kredytów studenckich w wysokości 6,0 mln zł), dokonała wypłaty ekwiwalentów dla właścicieli gruntów rolnych prowadzących uprawy leśne (od stycznia do lipca 2008 wypłacono 23,1 mln zł), dofinansowała utylizację padłych zwierząt go-

spodarskich (od stycznia do lipca 2008 zrealizowano na rachunki zakładów utylizacyjnych płatności w kwocie 24,2 mln zł). ARiMR dokonała płatności dla grup producentów rolnych w danym okresie w wysokości 945,2 tys. zł, w ramach zobowiązań 2007 r. oraz płatności z tytu-

łu wydatków za rok 2008 w kwocie 54,9 mln zł. W ramach pomocy krajowej udzielono wsparcia w łącznej wysokości 449,4 mln zł.

Instrumenty wsparcia finansowego realizowane przez ARiMR mają bardzo szeroki zakres. Pozwalają stymulować

rozwój obszarów wiejskich, wspierają dochody rolników, mieszkańców wsi oraz producentów rolnych, ułatwiają dostosowanie do zmieniających się potrzeb społecznych oraz stabilizują rynki.

DEP. ANALIZ I SPRAWOZDAWCZOŚCI

TEL. (022) 318 41 00

ARiMR odpowiada na pytania

Otrzymujemy wiele pytań od rolników, którzy korzystają z pomocy na „Wsparcie gospodarstw niskotowarowych”. Pytają w nich między innymi o to, w jakich terminach Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wypłaca kolejne raty pomocy finansowej.

Kolejne raty pomocy finansowej w ramach działania „Wsparanie gospodarstw niskotowarowych” Agencja wypłaca rolnikom w terminie 12 miesięcy od wypłacenia poprzedniej raty. Rolnicy, którzy otrzymali trzecią ratę płatności powinni złożyć w biurze powiatowym ARiMR „Oświadczenie o zrealizowaniu przedsięwzięcia zadeklarowanych we wniosku i Planie rozwoju gospodarstwa niskotowarowego”. Dostarczenie takiego oświadczenia jest warunkiem wypłacenia rolnikom czwartej i piątej raty wsparcia finansowego. Maksymalny termin na zrealizowanie przedsięwzięcia to 6 miesięcy od dnia otrzymania trzeciej raty płatności plus 7 dni na złożenie Oświadczenia.

Pomoc finansowa na „Wsparanie gospodarstw niskotowarowych” skierowana jest do gospodarstw rolnych o stosunkowo niewielkim potencjale ekonomicznym. Uzyskane pieniądze rolnik może wykorzystać na przedsięwzięcia dotyczące produkcji rolniczej lub pozarolniczej działalności gospodarczej. Pomoc finansowa przeznaczona na jedno gospodarstwo stanowi równowartość 1 250 euro (przeliczana według określonego kursu) i wypłacana jest co roku przez kolejnych pięć lat.

Czy wsparcie finansowe na „Modernizację gospodarstw rolnych” obejmuje tylko zakup lub wymianę sprzętu rolniczego czy także stawianie zabudowy etc.?

Zakres pomocy finansowej na modernizację gospodarstw rolnych jest niezwykle szeroki. Rolnicy, którzy chcą

modernizować swoje gospodarstwa mogą otrzymać wsparcie na budowę, przebudowę lub remont połączony z modernizacją budynków wykorzystywanych do produkcji rolnej lub np. przechowywania czy magazynowania produktów rolnych. Pomoc finansową można otrzymać także na zakup lub instalację maszyn, zakładanie lub wyposażanie sadów lub plantacji wieloletnich. Wsparcie może zostać również przyznane na zakup, instalację lub budowę elementów infrastruktury technicznej wpływającej bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej np.: utwardzanie placów manewrowych. Z pomocy finansowej na „Modernizację gospodarstw rolnych” można także pokryć koszty zakupu i instalacji urządzeń do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Można w ramach tej pomocy wykonać również inwestycje wpływające na ochronę środowiska, np.: budowę płyt obornikowych czy zbiorników na kiszonkę, które chronić będą wody gruntowe przed zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego.

Z uwagi na liczne pytania rolników ponownie wyjaśniamy kwestię wprowadzania zmian we wnioskach na „Modernizację gospodarstw rolnych”. W związku z drożącymi maszynami rolnicy są zmuszeni wprowadzać zmiany we wnioskach na modernizację gospodarstw. Czy składając wnioski w listopadzie 2007 r. musieli podać dane firm, od których kupią maszyny i ich wartość? Czy za wprowadzenie zmian we wnioskach grożą sankcje?

Zgodnie z Instrukcją wypełniania wniosku o przyznanie pomocy, w przypadku zakupu maszyn (urządzeń) we wniosku należało wpisać dane techniczne planowanego do nabycia sprzętu, bez określania marki, modelu i nazwy producenta lub innych oznaczeń

charakteryzujących producenta. Natomiast niektórzy rolnicy w składanych wnioskach o pomoc finansową podawali szczegółowe dane takie jak: marka, typ, model, producent planowanego do zakupu sprzętu.

Zgodnie ze stanowiskiem przedstawionym przez MRiRW, w związku z tym, że złożone w listopadzie 2007 r. przez rolników wnioski rozpatrywane są dopiero w II połowie 2008 r. można umożliwić Wnioskodawcom dokonanie zmian w zakresie szczegółowej charakterystyki elementów operacji np.: zmiany modelu lub producenta nabywanego sprzętu. Zmiany nie mogą dotyczyć rodzaju i przeznaczenia nabywanego sprzętu (np. zakup siewnika zamiast sprzętu do uprawy), a więc wpływać na charakter operacji, której dotyczy złożony w ARiMR wniosek o przyznanie pomocy.

Czy w przypadku pobierania płatności z tytułu ONW jest wymóg, aby posiadać płytę i zbiornik na gnojówkę?

Nie ma takiego formalnego wymogu, bowiem w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 11 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Wsparanie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)”, objętej Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 68, poz. 448 z póź. zm.), brak jest przepisu dotyczącego obowiązku przestrzegania zasad Zwykłej Dobrej Praktyki Rolniczej.

Na podstawie ww. rozporządzenia rolnik powinien prowadzić działalność rolniczą zgodnie z zasadami dobrej kultury rolnej, zgodnie z ochroną środowiska ujętą w ramy prawne rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 12 marca 2007 roku w

sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 46, poz. 306 z póź. zm.), w którym brak jest regulacji dotyczących stosowania płyt zaopatrzonych w instalacje

odprowadzające wycieki do szczelnych zbiorników na gnojówkę i wodę gnojową oraz obowiązku przechowywania nawozów naturalnych w posta-

ci płynnej (gnojowica, gnojówka) w szczelnych zbiornikach.

BIURO PRASOWE
TEL. (022) 318 41 90

Liczby i fakty

Od 1994 r. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wspiera procesy restrukturyzacyjne i modernizacyjne w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym oraz rozwój obszarów wiejskich udzielając pomocy finansowej w ramach programów krajowych i wspólnotowych.

Niniejszy materiał prezentuje stan realizacji poszczególnych instrumentów pomocy do 31 sierpnia 2008 r.

Płatności bezpośrednie do gruntów rolnych

Wypłatę należności z tytułu płatności bezpośrednich do gruntów rolnych na rzecz rolników, którzy w 2004 r. złożyli wnioski o przyznanie płatności bezpośrednich rozpoczęto 18 października 2004 r., natomiast dla wniosków złożonych w kampanii 2005, 2006 i 2007 – odpowiednio w dniach 1 grudnia 2005 r., 1 grudnia 2006 r. oraz 3 grudnia 2007 r.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW 2007-2013)

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW 2007-2013) jest dokumentem określającym zakres i formę wsparcia obszarów wiejskich w Polsce w kolejnym okresie programowania, to jest w latach 2007-2013. Dużą część działań Programu jest kontynuacją instrumentów wdrażanych w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006 oraz Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”. W sumie PROW 2007-2013 obejmuje 22 działania, z

od 30 czerwca do 8 lipca 2008 r. W 2007 r. złożono 8 884 wnioski o przyznanie renty, natomiast w 2008 r. wpłynęło 8 167 wniosków. Ponadto do

31.08.2008 r. wypłacono 875,4 mln zł w tym 50,3 mln zł z tytułu zobowiązań z roku 2007 oraz z tytułu zobowiązań z wniosków o przyznanie rent strukturalnych złożonych w latach 2004-2006 – 825,2 mln zł.

◆ „Grupy producentów rolnych”

Nabór wniosków uruchomiono 16.07.2007 r. Do 31.08.2008 r. wnioskowi złożyły 143 grupy producentów rolnych na kwotę 28,4 mln zł. Ponadto do 31.08.2008 r. wypłacono 8,3 mln zł z tytułu zobowiązań z lat 2004 – 2006.

◆ „Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne”

Wnioski przyjmowano od 01.08 do 01.10.2007 r., w tym czasie złożono 2 677 wniosków na kwotę 70,3 mln zł. Kolejny nabór uruchomiono 1 sierpnia 2008 r. i do końca miesiąca przyjęto 416 wniosków na kwotę 3,1 mln zł. Ponadto do 31.08.2008 r. oraz zrealizowano płatności w wysokości 47,5 mln zł.

◆ „Modernizacja gospodarstw rolnych”

Nabór wniosków przeprowadzony był od 09.11 do 13.12.2007 r., w tym czasie przyjęto 18 365 wniosków na kwotę 2 362,6 mln zł. Do 31 sierpnia 2008 r. podpisano 133 umowy na kwotę 10,4 mln zł.

Płatności zrealizowane do 30 czerwca 2008 r. (w mln. zł)

Płatność/Kampania	2004	2005	2006	2007
JPO	2 853,4	3 159,7	3 879,6	4 233,3
UPO Inne Rośliny	3 486,7	3 528,9	3 914,3	2 757,92
UPO Chmiel	2,3	2	2,1	2,1
UPO Zwierzęce	x	x	x	795,4
UPO Energetyczne	x	x	x	12,3
UPO Cukrowa	x	x	401,4	461,4

Dopłaty do upraw roślin energetycznych

Od 2007 r. wnioski o dopłaty do upraw roślin energetycznych przyjmowane są na opracowanym przez ARiMR formularzu wniosku w ramach płatności bezpośrednich.

Jednakże zanim pomoc tę włączono do systemu wsparcia w ramach płatności bezpośrednich, zrealizowano 2 oddzielne kampanie. Wg danych na 31 sierpnia 2008 r. w ramach kampanii 2005 wypłacono 0,8 mln zł natomiast w ramach kampanii 2006 wypłacono 1,7 mln zł.

których 14 wdrażanych jest przez ARiMR.

◆ „Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)”

Do 31 sierpnia 2008 r. przeprowadzono dwie kampanie przyjmowania wniosków w ramach działania. W kampanii 2007 złożono 756 326 wniosków oraz zrealizowano płatności na kwotę 1.340,9 mln zł. Natomiast w kampanii 2008, dla której nabór zakończył się 9 czerwca 2008 r. złożono 749 332 wnioski.

◆ „Renty strukturalne”

Wnioski przyjmowane były w okresie od 25 czerwca do 20 sierpnia 2007 r. oraz

◆ „Ułatwianie startu młodym rolnikom”

Nabór wniosków uruchomiono 3.03.2008 r. Do końca sierpnia 2008 r. złożono 5 597 wniosków na kwotę 279,9 mln. zł oraz wypłacono 31,2 mln. zł dla 624 beneficjentów.

◆ „Program rolnośrodowiskowy”

Nabór wniosków przeprowadzony był od 15 marca do 15 maja 2008 r. w tym czasie przyjęto 21 505 wniosków na kwotę 184,5 mln. zł. Ponadto do 31.08.2008 r. Agencja zrealizowała płatności w wysokości 671,2 mln zł z tytułu zobowiązań z lat 2004-2006.

◆ „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej”

Nabór wniosków przeprowadzono od 23 kwietnia do 9 maja 2008 r., w tym czasie złożono 818 wniosków na kwotę 1 631,5 mln. zł.

◆ „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”

Nabór wniosków uruchomiono 5 czerwca br. Do końca sierpnia 2008 r. przyjęto 3 957 wniosków o wartości 331,2 mln. zł.

◆ Ponadto ze środków PROW 2007-2013 wypłacono 625,7 mln zł z tytułu zobowiązań w ramach działania „Wspieranie gospodarstw niskotowarowych” Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004–2006.

Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006 (PROW 2004-2006)

Agencja zakończyła przyjmowanie wniosków w ramach PROW 2004-2006. Wg danych na 31 sierpnia 2008 r. w Biurach Powiatowych ARiMR:

◆ w ramach Działania 1 „Renty strukturalne” wydano 54 028 decyzji przyznających pomoc oraz zrealizowano płatności na kwotę 2 083,8 mln zł;

◆ w ramach Działania 2 „Wspieranie gospodarstw niskotowarowych” wydano 157 470 decyzji przyznających pomoc oraz zrealizowano płatności na kwotę 1 316,4 mln zł;

◆ w ramach Działania 3 „Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)”:

❖ w 2004 r. wydano 607 905 decyzji,

❖ w 2005 r. wydano 692 653 decyzji,

❖ w 2006 r. wydano 706 949 decyzji.

Do 31.08.2008 r. z tytułu działania zrealizowano płatności na kwotę 3 708,0 mln zł, w tym:

❖ 1 144,9 mln zł dla wniosków z 2004 r.,

❖ 1 268,0 mln zł dla wniosków z 2005 r.,

❖ 1 295,1 mln zł dla wniosków z 2006 r.;

◆ w ramach Działania 4 - „Wpieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt” wg stanu na 31.08.2008 r. z wszystkich tur rozpatrywano 207 704 wnioski. W ramach Działania zrealizowano płatności na kwotę 814,8 mln zł;

◆ w ramach Działania 5 - „Zalesianie gruntów rolnych”:

❖ w kampanii 2004 wydano 1 701 decyzji przyznających pomoc,

❖ w kampanii 2005 r. wydano 3 505 decyzji przyznających pomoc,

❖ w kampanii 2006 wydano 5 836 decyzji przyznających pomoc,

❖ w 2007 r. - wnioski kontynuacyjne wydano 5 785 decyzji przyznających pomoc,

❖ w 2008 r. - wnioski kontynuacyjne wydano 7 688 decyzji przyznających pomoc.

Do 31.08.2008 r. zrealizowano płatności na kwotę 384,3 mln zł;

◆ w ramach Działania 6 - „Dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów UE” wydano 71 360 decyzji przyznających pomoc finansową. Do 31.08.2008 r. zrealizowano płatności na kwotę 2 428,7 mln zł;

◆ w ramach Działania 7 - „Wsparcie dla grup producentów rolnych” wydano 174 decyzje o przyznaniu płatności oraz wypłacono 24,2 mln zł;

◆ w ramach Działania 8 - „Pomoc techniczna” rozpatrywano łącznie 107 wniosków. Do 31.08.2008 r. podpisano 89 umów o udzielenie pomocy tech-

nicznej oraz zrealizowano płatności w kwocie 17,9 mln zł.

Pomoc finansowa w ramach wspólnej organizacji rynków owoców i warzyw

W ramach pomocy finansowej z tytułu Wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw świeżych w Oddziałach Regionalnych ARiMR:

◆ w ramach „Pomocy dla uznanych organizacji producentów na dofinansowanie funduszu operacyjnego” zrealizowano płatności na kwotę 3,1 mln zł,

◆ w ramach „Pomocy dla wstępnie uznanych grup producentów o przyznanie pomocy finansowej na pokrycie kosztów związanych z utworzeniem grupy producentów i prowadzeniem działalności administracyjnej” zrealizowano płatności na kwotę 87,2 mln zł,

◆ w ramach „Pomocy dla organizacji producentów dostarczających pomidory do przetwórstwa:

❖ na rok gospodarczy 2004/2005” zrealizowano wypłaty dla 21 organizacji producentów na łączną kwotę 22,2 mln zł,

❖ na rok gospodarczy 2005/2006” zrealizowano płatności dla 25 organizacji na kwotę 29,6 mln zł,

❖ na rok gospodarczy 2006/2007” zarejestrowano ogółem 26 wniosków, dla których wydano decyzje przyznające pomoc oraz zrealizowano płatności na kwotę 23,3 mln zł,

❖ na rok gospodarczy 2007/2008” zarejestrowano ogółem 28 wniosków, dla których wydano decyzje przyznające pomoc oraz zrealizowano płatności na kwotę 24,7 mln zł.

Pomoc finansowa w ramach organizacji wspólnego rynku produktów rybnych

Wsparcie skierowane jest do organizacji producentów rybnych zrzeszające armatorów statków rybackich. Do końca sierpnia br. wydano 13 decyzji przyznających pomoc oraz zrealizowano płatności na łączną kwotę 810,2 tys. zł.

Fundusze Strukturalne Unii Europejskiej

Sektorowy Program Operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” (Działanie 1.1 uruchomiono 16 sierpnia 2004 r., pozostałe 15 września 2004 r.)

Do 31.08.2008 r. w Oddziałach Regionalnych (OR) oraz w Centrali ARiMR:

- ◆ złożono łącznie 75 779 wniosków o pomoc finansową na łączną kwotę 9 525,2 mln zł dla Działań wdrażanych przez ARiMR,
- ◆ ogółem w ramach SPO „Restrukturyzacja...” zrealizowano płatności na kwotę 5 834,4 mln zł, w tym płatności na kwotę 4 878,6 mln. zł dla 50 754 projektów w ramach Działań wdrażanych przez Agencję.

Sektorowy Program Operacyjny „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004 – 2006” (od 2 sierpnia 2004 r.)

Do 31.08.2008 r. w Oddziałach Regionalnych ARiMR:

- ◆ złożono łącznie 4 714 wniosków o

pomoc finansową na łączną kwotę 1 534,4 mln zł,

- ◆ zrealizowano płatności na łączną kwotę 645,4 mln zł.

Pomoc ze środków krajowych

Pomoc finansowa ze środków krajowych udzielana jest przez ARiMR na warunkach dostosowanych do przepi-

sów Unii Europejskiej. Reguluje to przyjęte przez Radę Ministrów 26 kwietnia 2007 r. rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i kierunków działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobów ich realizacji (Dz. U. Nr 77, poz., 514).

Ponadto Agencja realizuje zobowiązania z tytułu umów zawartych do 30.04.2007 r. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1996 r. w sprawie szczegółowych kierunków działań ARiMR oraz sposobów ich realizacji (Dz. U. Nr 1, poz. 82 z późn. zm.).

W okresie od 1 stycznia do 31 lipca 2008 r. * udzielono 21 272 kredyty preferencyjne na kwotę 1 711,7 mln zł w tym:

- ◆ 8 143 kredyty inwestycyjne na kwotę 1 272,5 mln zł,

- ◆ 13 129 kredyty kłeszkowych na kwotę 439,2 mln zł.

W okresie styczeń-lipiec 2008 r.* Agencja przekazała bankom kwotę 563 782,32 tys. zł na dopłaty do kredytów preferencyjnych w tym kwotę 434 595,11 tys. zł w ramach kredytów inwestycyjnych oraz kwotę 129 187,21 tys. zł. na dopłaty do oprocentowania kredytów kłeszkowych.

Ponadto w okresie styczeń – sierpień 2008 r. ARiMR:

- ◆ wypłaciła kwotę 26 362,8 tys. zł z tytułu wypłaty ekwiwalentu dla właścicieli gruntów rolnych prowadzących uprawy leśne,

- ◆ wypłaciła kwotę

28 091 tys. zł podmiotom z branży utylizacyjnej,

- ◆ zrealizowała płatności w wysokości 1 000,1 tys. zł wspierając działalność administracyjną grup producentów rolnych,

- ◆ udzieliła 443 poręczenia spłaty kredytów studenckich na kwotę 6 044 tys. zł oraz zrealizowała 2 roszczenia na kwotę 22 tys. zł.

*Z uwagi na przekazywanie danych do ARiMR przez Banki do 15 dnia miesiąca za miesiąc poprzedni, w opracowaniu przedstawiono dane na 31 lipca 2008 r.

DEP. ANALIZ I SPRAWOZDAWCZOŚCI

TEL. (022) 318 41 00

Notatki:

**Aktualne oprocentowanie kredytów inwestycyjnych i kłeszkowych udzielanych przez Banki po 30 kwietnia 2007 r.
(wysokość stopy redyskonta weksli - 6,25% od 26.06.2008 r.)**

Banki		Oprocentowanie płacone bankowi przez kredytobiorcę w liniach:	
		nIP	nBR10, nBR13, nBR14, nBR15, nMR, nKZ, nGR, nGP, nNT, nKL inwestycyjne i obrotowe
1	Bank Polskiej Spółdzielczości SA	4,6875	3,5000
2	Bank Gospodarki Żywnościowej SA	4,6875	3,5000
3	Mazowiecki Bank Regionalny SA	4,6875	3,5000
4	SGB GBW SA	4,6875	3,5000
5	Bank BPH Spółka Akcyjna	4,0625	3,5000
6	ING Bank Śląski SA	4,0625	3,5000
7	Bank Zachodni WBK SA	4,0625	3,5000
8	Bank PKO SA	4,0625	3,5000

oznaczenia symboli linii kredytowych:

nBR10- kredyty na realizację inwestycji w ramach branżowego programu rozwoju wspólnego użytkowania maszyn i urządzeń rolniczych

nBR13- kredyty na realizację inwestycji w ramach branżowego programu restrukturyzacji przetwórstwa ziemniaka na skrobię w Polsce

nBR14- kredyty na realizację inwestycji w ramach branżowego programu wspierania restrukturyzacji i modernizacji przemysłu mięsnego, chłodnictwa składowego i przetwórstwa jaj w Polsce

nBR15- kredyty na realizację inwestycji w ramach branżowego programu mleczarstwa

nIP- kredyty na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych, działach specjalnych produkcji rolnej i przetwórstwie produktów rolnych

nMR- kredyty na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rolnego przez osoby, które nie ukończyły 40 roku życia

nKZ- kredyty na zakup gruntów rolnych

nGP- kredyty na realizację inwestycji w rolnictwie i przetwórstwie produktów rolnych przez grupy producentów rolnych utworzone na podstawie ustawy z dnia 15 września 2000 roku o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw

nGR- kredyty na zakup nieruchomości rolnych przeznaczonych na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rodzinnego

nNT- kredyty na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie nowych technologii produkcji w rolnictwie

nKL01- kredyty kłeszkowe inwestycyjne

nKL02- kredyty kłeszkowe obrotowe

Sporządzono w Dep. Pomocy Krajowej
Wydział Dopłat do Kredytów